

JESUCRISTOMANTA LUCASPA QELLQASQAN

Lucasqa Jesusmantaqa willakun manam Israelpa mirayninkunata salvananpaq hamusqa-llanmantachu aswanqa enteron kay pachapi runakunata salvananpaq hamusqanmantam.

Kay libroqa pusaq parteman rakisqam kanman:

Punta kaq partem willakun Jesuspa vidanmanta Lucaspa tapukachakusqanmanta (1:1-4).

Iskay kaq parteñataqmi willakun Bautizaq Juanpa nacesqanmanta, Jesuspa nacesqanmanta hinaspa warma kasqanmanta (1:5-2:52).

Kimsa kaq parteñataqmi willakun Bautizaq Juanpa imakunam rurasqanmanta (3:1-20).

Tawa kaq parteñataqmi willakun Jesuspa bautizasqa kasqanmantawan Diablopa pruebasqan kasqanmanta (3:21-4:13).

Pichqa kaq parteñataqmi willakun Galilea lawpi Jesuspa rimasqanmanta hinaspa rurasqankunamanta (4:14-9:50).

Soqta kaq parteñataqmi willakun Galilea lawmanta Jerusalem llaqtaman chulla kutillatana risqanmanta (9:51-19:27).

Qanchis kaq parteñataqmi willakun semanallaña kawsaspan ñakarisqanmantawan wañukusqanmanta (19:28-23:56).

Pusaq kaq parteñataqmi willakun kawsarimuspan discipulonkunaman rikurisqanmantawan hanaq pachaman kutikusqanmanta (24).

Kay libropiqa sutillam Jesuspa kuyakuyin wakchakunapaq, ñakariqkunapaq hinaspa despreciasqa runakunapaq. Willakuntaqmi runakuna kusikuy tarisqankumantapas. Kusikurqakum Jesuspa nacesqanwan, wañukuspapas kawsarimusqanwan. Kay librolapim tarikun iskay sumaqlaña rikchanachiykuna: Huknin rikchanachiyi willakun runamasinta Samaria llaqtayoq runa yanapaykusqanmanta (10:25-37). Hukninñataqmi kachkan ripukuspapas taytanman kutikamuq churimanta (15:11-32). Kay libroqa willakuntaqmi imaynam Diosta mañakunamantapas, Chuya Espiritumantapas, huchakuna pampachanamantapas hinaspa Jesusta yanapaq warmikunamantapas.

Libropa qallariyinmanta

1 ¹⁻³Ancha kuyasqay Teofilo, qallariyinmanta rikuyq allin noticia willakuqkunam willakurqaku ñoqayku ukupi imakunam pasakusqanmanta. Chay imam pasakusqanmantaqa achkaqñam qatinasninpi qellqaypi rirqaku. Ñoqapas qallariyinmanta sumaqta yachaykuspaymi qellqamuyki ⁴chaynapi uyarisqaykikunaqa cheqap kasqanta astawanraq yachaykunaykipaq.

Zacariasman *Angel rikuriyqusqanmanta

⁵Judea lawpi Herodes rey kachkaptinmi *sacerdote karqa Abiaspa castanmantata Zacarias. Warmin Elisabetñataqmi karqa sacerdote Aaronpa mirayninmanta kaq.

⁶Warmi-qarim paykunaqa Diospa qayllanpi allin ruraq karqaku, Señorpa lliw kama-

chikuyninkunatam leyninkunatawan kasukuqku. ⁷Paykunaqa mana churi-wawayoqmi karqaku Elisabet mana wachakuq kasqanrayku. Yuyaqkamañam paykunaqa karqaku.

⁸Huk punchawmi sacerdotekunapa rurananman hina Zacariasman tuparurqa Templopi serviy. ⁹Sacerdotekuna sortearuptinmi Zacariasman tuparurqa Señorpa templonpi santuarioman yaykuspan incienseo kañay. ¹⁰Inciensoota kañanankamañataqmi hawapi runakuna Diosta mañakuchkarqaku. ¹¹Paymanmi rikuriykurqa Señorpa angelnin incienseo kañananku *altarpa *alleq lawninpi sayaykuspa. ¹²Zacariasñataqmi mancharikuruspan mana imanakuytapas atirqachu. ¹³Chaymi angelñataq nirqa:

—Ama manchakuychu Zacarias. Mañakusqaykitam Dios uyariykun, warmiki Elisabetmi wachakunqa qari wawata, paytam Juanwan sutichanki. ¹⁴Qamqa ancha-anchatam kusikunki. Paypa nacesqanwanqa achkaqtaqmi kusikunqaku. ¹⁵Payqa Diospa qayllanpipas reqsisqam kanqa. Amam vinotaqa nitaq ima poqosqa aqatapas mallinqachu. Nacesqanmantapunim payqa Chuya Espiritupa huntasqan kanqa. ¹⁶Israelpa mirayninkunatam achkallataña Señor Diosninkuman kutirichinqa. ¹⁷Señorpa ñawpaqnintam ringa Elias hina Diospa Espiritunwan chaynataq atiyinwan ruraspa chaynapi tayta-makunata churi-wawankunawan allinyachinanpaq hinaspa mana kasukuqkunatapas kasukuyman churananpaq. Runakunapa sonqontam alistanqa Señorta chaskinankupaq.

¹⁸Hinaptinmi Zacariasñataq angelta tapurqa:

—¿Nisqaykikuna cheqap kasqantaqa imaynatataq yachasaq? Ñoqaykuqa llum-pay yuyaqñam kaniku —nispa.

¹⁹Chaymi angelñataq nirqa:

—Diospa qayllanpi servikuq Gabrielmi ñoqaqa kani, paymi kachamuwarqa allin noticiata qanman willanaypaq. ²⁰Nisqaykunata mana creesqaykiraykum kunanmanta mana rimaq kanki churiki nacemunankama. Chay punchawpim kay nisqaykuna cumplikunqa.

²¹Runakunañataqmi extrañasqallaña hawa lawpi suyarqaku santuariomanta manaña lloqsirimuptin. ²²Unaymantaña lloqsiramuspan paykunata mana rimapayaptinmi musyarurqaku santuariopi revelacion chaskiramusqanmanta. Manaña rimayta atispanmi señaßlawanña paykunata entiende chirqa.

²³Templopi servikuynin tukuruptinmi wasinmanña kutikurqa. ²⁴Chay punchawkuna pasaruptillanmi warmin Elisabet wiksayakuruspan manaña wasinmanta lloqsirqachu pichqa killakama, paymi nirqa:

²⁵—Kunanmi Señor kuyakuyinpi kaynata ruraruwan chaynapi runakuna manaña despreciawanapaq —nispa.

Jesuspa nacenamanta angelpa willakusqanmanta

²⁶Elisabet soqta killa wiksayakusqan hawañam Dios kacharqa angel Gabrielta Galilea lawpi Nazaret llaqtaman ²⁷Chaynapi Maria sutiyoq doncella sipasta watukamunanpaq. Paymi Joseywan casarakunanpaq rimanakusqaña karqa. Joseyqa Rey Davidpa mirayninmanta kaqmi karqa. ²⁸Mariapa wasinman angel yaykuykuspanmi nirqa:

—Rimaykullayki Diospa favorecesqan Maria, Señormi qanwan kachkan —nispa.

²⁹Angelpa rimaykusqanta uyariykuspanmi mana imanakuytapas atispan sonqollanpi tapukurqa chay rimaykusqanmanta. ³⁰Angelñataqmi niykurqa:

—Ama manchakuychu Maria, Diospa favorecesqanmi karunki. ³¹Wiksayakuspaykim wachakunki qari wawata, paytam sutichanki Jesuswan. ³²Ancha reqsisqa kaspanmi hanaq pachapi Diospa Churinwan sutichasqa kanqa. Señor Diospunim

rey kananpaq churanqa ñawpaq abuelon Davidta hina. ³³Israel naciöntam wiñaypaq gobiernanqa, gobiernonqa manam tukunqachu —nispa.

³⁴Hinaptinmi Mariañataq tapurqa:

—Manaraq qariwan kachkaspayqa ¿imaynataq wawayoqqa kayman? —nispa.

³⁵Chaymi angelñataq nirqa:

—Chuya Espiritu qanman hamuptinmi hanaq pachapi Diospa atiyin puyu hina pampaykusunki. Chayraykum Diospa sapaqchasqan naceq wawapas sutichasqa kanqa Diospa Churinwan. ³⁶Qolloq nisqanku aylluypi Elisabetpas yuyaqña kachkaspapas soqta killañam qari wawata wiksayakurun. ³⁷Diospaqqa manam imapas sasaqa kanchu —nispa.

³⁸Mariañataqmi nirqa:

—Nisqaykipi hinayá ñoqawan rurasqa kachun. Señorpa sirvientallanmi ñoqaqa kani —nispa.

Hinaptinmi angel pasakurqa.

Elizabetta Maria watukamusqanmanta

³⁹Mariañataqmi chay punchawkunallapi chaylla rirqa Judea lawpa orqonpi kaq llaqtaman. ⁴⁰Zacariaspa wasinman yaykuykuspanmi Elizabetta rimaykurqa. ⁴¹Rimaykusqanta uyariruptillanmi Elisabetpa wixsanpi wawa kuyurirurqa. Elizabetman Chuya Espiritu huntaykuptinmi ⁴²kusikuymanta qaparispa Mariata nirqa:

—Wakin warmikunamanta astawan favorecesqam qamqa kanki. Diospa favorecesqantaqmi wachakunayki wawapas. ⁴³¿Pitaq ñoqaqa qarqani Señorniypa maman kachkaspayki watukamuwanaykipaqqa? ⁴⁴Rimaykuwasqaykita uyariruptillaymi wixsaypi wawa kusikuymanta kuyurirurqa. ⁴⁵Creesqaykiraykum qamqa ancha kuisqa kanki. Señormi nisqankunata ruranqa —nispa.

⁴⁶Mariañataqmi nirqa:

Ukuymantam Señorta alabani.

⁴⁷Sonqoypas Salvaqniy Diosraykum anchallataña kusikuchkan,

⁴⁸kay humilde sirvientan nanachikuwasqanmanta.

Kunanmantaqa runakunach ñoqamanta ninqa:

“Mayna kuisqam payqa” nispa,

⁴⁹chaynataqa ninqaku atiyniyoq Dios

admirakuypaq kaqkunata rurapuwashanraykum.

Chuyay-chuyaymi payqa.

⁵⁰Payqa wiñaypaqmi kuyapayan respetaqninkunataqa.

⁵¹Atiyinwanmi admirakuypaq kaqkunata rurarqa.

Orgulloso runakunatam yanqaman churarurqa.

⁵²Munaychakuqkunatam gobiernasqankumanta wischururqa.

Humillakuqkunatañataqmi hatuncharqa.

⁵³Yarqaymanta kaqkunatam saksaykachirqa.

Apukunatañataqmi mana imayoqta kutirichirqa.

⁵⁴Llakipayakuyninta mana qonqaruspanmi

serviqnin Israel runakunata yanaparqa,

⁵⁵Chaynataqa rurarqa ñawpaq abuelonchik Abrahanman prometesqanman hinam hinaspa mirayninkunamanpas wiñaypaq prometesqanman hinam.

⁵⁶ Mariam Elizabetwan yaqa kimsa killa karispan wasinman kutikurqa.

Bautizaq Juanpa nacesqanmanta

⁵⁷ Wachakunan tiempo cumplikuruptinmi Elisabet wachakururqa qari wawanta.

⁵⁸ Elisabetta Señor Dios favorecesqanta yacharuspankum vecinonkunawan ayllunkuna kusikurqaku. ⁵⁹ Pusaq punchawninpi wawata *señalachispankum taytan Zacariaspa sutinwan sutichayta munarqaku. ⁶⁰ Hinaptinmi chay wawapa maman nirqa:

—Juanmi sutinga kanqa —nispá.

⁶¹ Chaymi payta nirqaku:

—Aylluykikunapiqa manam pipas Juan sutiyoqqa kanchu —nispá.

⁶² Wawata sutichananpaq taytanta señaschaspa tapuptinkuñaataqmi ⁶³ pizar-rachata mañaykuspan qellqarqa “Juanmi sutinga” niqta. Chaymi llapallanku admirakurqaku. ⁶⁴ Chay ratollapim Zacariaspas rimariruspan Diosta alabarqa. ⁶⁵ Chaykuna pasakusqanwanmi vecinonkuna llumpay mancharisqallaña karqaku. Judea law orqokunapi kaqkunapas lliwmi willanakururqaku. ⁶⁶ Chaykunata llapa-llan uyariqkunapas sonqollankupim yuyaymanarqaku:

—¿Imaraq kay wawaqa kanqa? —nispá.

Chay wawataqa Señormá favorecerqa.

Diosta Zacarias alabasqanmanta

⁶⁷ Juanpa taytan Zacariasman Chuya Espiritu huntaykuptinmi rimarirqa:

⁶⁸ Israelpa Diosnin Señorqa alabasqayá kachun.

Payqa hamurqa runankunata salvaykunapanqami.

⁶⁹ Atiyniyóq Salvaqninchiktam hatarirachin serviqnin Davidpa mirayninmanta.

⁷⁰ Payqa hatarirachin payllapaña sapaqchasqankunawan ñawpaqmantaraq willachisqanpi hinam,

⁷¹ payqa hatarirachin enemigonchikkunamanta salvawananchikpaqmi hinaspa llapallan cheqniqninchikkunamantawan salvawananchikpaqmi.

⁷² Chaynataqa rurachkan ñawpa abuelonchikkunata llakipayarikuspanmi hinaspa paykunapa contrato rurasqanta yuyarisanpi.

⁷³ Ñawpa abuelonchik Abrahamanmi juraspan Dios prometerqa

⁷⁴ enemigonchikkunamanta libraykuwananchikpaq chaynapi mana manchakuspa payta servinanchikpaq,

⁷⁵ Diosllapaña kawsaspa, paypa qayllanpi allinta ruraspa sapa punchaw kawsananchikpaq.

⁷⁶ Yaw wawa, qamñataqmi hanaq pachapi kaq Diosmanta willakuqwan sutichasqa kanki.

Señorpa ñawpaqnintam rinki paypa hamunan ñanta allichanaykipaq.

⁷⁷ Rinkiqa runankunaman salvasqa kanankumanta willakunaykipaqmi chaynapi huchankumanta pampachasqa kanankupaq.

⁷⁸ Diosninchikmi kuyapayawaspanchik hinaspa llakipayawaspanchik hanaq pachamanta qoykuwanchik mosoq punchawpi kanchariyta

⁷⁹ chaynapi tutayaypi kaqkunatawan, sinchi tutayaypi *yachaqkunata kanchariykunanpaq, chaynapitaq ñoqanchiktapas hawkallata kawsachiwananchikpaq.

⁸⁰ Juan wiñaptinmi yuyayninpas huntarqa, chunniqpim *yacharqa Israel runakunaman reqsichikunankama.

Jesuspa nacesqanmanta

(Mt 1:18-25)

2 ¹Chay punchawkunapim Rey Cesar Augusto kamachikurqa llapallan llaqtakunapi runakuna yupasqa kanankupaq. ²Kay punta kaq censoqa karqa Siria lawpi Cirenio prefecto kachkaptinmi. ³Chayraykum sapakama rirqaku nacesqanku llaqtaman padronachikunankupaq. ⁴Chaymi Davidpa castanmanta kasqanrayku Josey rirqa Galilea lawpi Nazaret llaqtamanta Judea lawpi Belen llaqtakama. Davidqa Belen llaqtayoqmi karqa. ⁵Joseyqa rirqa padronachikunankupaqmi warmin kananpaq rimapayasqaña Mariapiwan. Mariaqa wiksayoqñam kachkarqa. ⁶Belenpi kachkaptinkum Mariapa wachakunan punchaw chayaramuptin ⁷wachakururqa piwi qari wawanta. Samakuna wasipi mana campo kaptinñataqmi pañalkunawan maytuykuspan animalman qarana artesapi siriykachirqa.

Michiqkunaman Angelkunapa willasqanmanta

⁸Chay Belen llaqtapa hichpan purunpim karqa michiqkuna. Paykunam ovejankuta tuta cuidachkarqaku. ⁹Paykunamanmi qonqaymanta Señorpa angelnin rikuriykurqa muyuriqninkuta kancharistin. Michiqkuna anchallataña mancharikuruptinmi ¹⁰paykunata angel nirqa:

—Ama manchakuychikchu, llaqa runa kusikunaykichikpaqmi allin noticiata apamuchkaykichik. ¹¹Salvaqnikichikmi nacerapusunkichik Davidpa llaqtanpi. Payqariki Cristo Señormi. ¹²Sutillam qellpusqa wawachata tariykunkichik animalman qarana artesapi siriykachisqata.

¹³Angel rimayta tukuruptillanmi achkallaña angelkuna hanaq pachamanta rikuriykamurqa hinaspa Diosta alabaspata takirqaku:

¹⁴ ¡Diosyá hanaq pachapi alabaspata kachun!

Kay pachapipas Diospa favorecesqan runakunapaqyá hawkayay kachun.

¹⁵Angelkuna hanaq pachaman kutikuptinkum michiqkuna ninakurqa: —Belen llaqtaman rispanchikyá yachamusunchik Señorpa imam willachiwasqanchikmanta.

¹⁶Chaylla pasaspankum tariykurqaku Mariatawan Joseyta chaynataq uywaman qarana artesapi siriykachisqa wawatapas. ¹⁷Qawaykuspankum willakurqaku wawamanta angelpa tukuy nisqanta. ¹⁸Chaymi llaqa uyariykuna admirakurqaku michiqkunapa willakusqankuwan. ¹⁹Mariañataqmi chaykunata sonqollanpi hatallispa yuyaymanarqa. ²⁰Michiqkunam uyarisqankuman hina tukuy ima pasakusqanta yachaykuspanku hinaspa qawaykuspanku kutikurqaku Diosta alabastin hinaspa hatunchastin.

Wawa Jesusta Diosman presentasqankumanta

²¹ Pusaq punchawninmanmi wawata *señalaspnku Jesuswan suticharqaku. Chay sutitaqa angelmi Mariaman willarqa manaraqpas wiksayakuchkaptin.

²² Moisespa kamachisqanman hina wachakuqkunapa limpiakunan punchawkuna cumplikuruptinmi wawata Jerusalem llaqtaman aparqaku Señorman presentanankupaq.

²³ Señorpa leyninpi nichkan: “Punta naceq llapallan qari wawaqa Señorpaq sapaqchasqam kanqa” nispa. ²⁴ Rispankum animalta wañuchispanku Señorta adorarqaku. Paypa leyninpi iskay qoñukuna otaq iskay mallqo palomakuna wañuchinankumanta nichkan.

²⁵ Jerusalem llaqtapim *yacharqa Simeon sutiyoq runa, payqa Diosta adoraq kaspanmi allin ruraq karqa. Payqa Israel nacion librasqa kanantam suyachkarqa. Payqa Chuya Espiritupa huntasqan runam karqa. ²⁶ Paymanmi Chuya Espiritu revelarqa Señorpa kachamusqan Cristota rikuykuspaña wañukunanpaq. ²⁷ Chuya Espiritupa kallpanchasqanmi temploman rirqa. Chaymanmi Jesuspa tayta-maman wawata aparqaku leyman hina paypaq ruranankupaq. ²⁸ Hinapinmi wawata Simeon marqarikuykuspan Diosta alabarqa:

²⁹ Señorlláy, kunanqa hawkallayá wañukusaqña.

Serviñnikiman prometewasqaykim cumplikurunña.

³⁰ Salvaqniyku kachamusqaykitam rikuykuniña.

³¹ Paytam llapa runakunapa qayllanpi churaykunki.

³² Payqa kancharinqam mana Israel castamanta kaqkunatapas.

Payraykutaqmi hatunchasqa kanqa Israel runaykikunapas.

³³ Wawa Jesusmanta Simeonpa tukuy nisqankunata uyariykuspam tayta-maman admirasqallaña karqaku. ³⁴ Diospa bendicionninta Simeon mañakuspanmi Jesuspa maman Mariata nirqa:

—Kay wawam Israel runakunapaq kanqa wakin urmananpaq wakinñataq sayarinanpaq. Diospa munasqanta qawachiptinmi paypa contranpi rimanqaku.

³⁵ Chaynapim achkaq runapa piensasqan yachasqa kanqa. Tukuy kaykunam espadapa tuksisqan hina sonqoykita nanachinqa.

³⁶ Chaypitaqmi kachkarqa Aserpa mirayninmanta kaq Fanuelpa churin ancha yuyaqña Anapas, payqa karqa Diosmanta willakuqmi. Sipas kayninpi casarakuspanmi qanchis watalla qosanwan karqa. ³⁷ Pusaq chunka tawayoq wataña viuda kaspanmi templomanta mana lloqsiqchu, tuta punchaw Señorta servispanmi ayunaq hinaspa mañakuq. ³⁸ Anapas chay horallapi rikuriykamuspanmi Diosta alabspan wawa Jesusmanta willakuyta qallaykurqa Jerusalem libre kanankupaq llapallan suyaqkunaman.

Joseyan Maria Nazaret llaqtaman kutikusqankumanta

³⁹ Señorpa leyninpi kamachisqankunata cumpliruspankum kutikurqaku Galilea lawpi Nazaret llaqtankuman. ⁴⁰ Chaypi wawa wiñapinmi kallpanpas chaynataq yachayninpas huntarqa. Diosmi paytaqa anchallataña favorecerqa.

Warmas Jesus templopi tarikusqanmanta

⁴¹ Jerusalemni Pascua Fiestamanmi watan-watan tayta-maman riqku. ⁴² Chunka iskayniyoq watanpiña Jesus kaptinmi costumbrenkuman hina fiestaman Jerusalem rirqaku. ⁴³ Fiesta tukuyta kutichkaptinkuñam tayta-mamanpa mana yachasqanta

warma Jesusqa qeparurqa Jerusalenpi. ⁴⁴Kutiqmasinkunawan risqanta creespankum huk punchaw puriytaña rispanku tapukurqaku ayllunkunatawan reqsisqankunata.

⁴⁵Mana tarispankuñataqmi Jerusalen llaqtaman kutirirqaku chaypi maskanankupaq.

⁴⁶Kimsa punchawmantañam templopi tarirurqaku, Diospa leynin yachachiqkunata uyarispan hinaspa tapuspan paykunawan tiyachkaqta. ⁴⁷Llapa uyariqninkunam admirakurqaku yachasqanwan hinaspa contestasqanwan. ⁴⁸Tayta-maman qawaykuspanmi admirakurqaku. Chaymi maman nirqa:

—Wawalláy ¿imanasqamá kaytaqa rurawankiku? Taytaykiwan ñoqam llakisqa-llaña maskamuchkaykiku —nispa.

⁴⁹Chaymi Jesusñataq nirqa:

—¿Imanasqataq maskawarqankichik? ¿Manachu yacharqankichik Taytaypa asuntunkunapi kanayta? —nispa.

⁵⁰Chayna nisqantaqa manamá entienderqakuchu.

⁵¹Nazaretman paykunawan kutispanmi chaypi *yacharqa paykunata kasukuspan. Mamanñataqmi tukuy chaykunataqa sonqollanpi yuyaymanarqa. ⁵²Jesusñataqmi yuyayninpipas hinaspa sayayninpipas wiñarqa Diostapas chaynataq runakunatapasp agradastin.

Bautizaq Juanpa purunpi willakusqanmanta

(Mt 3:1-12. Mr 1:1-8. Jn 1:19-28)

3 ¹Rey Tiberio Cesar chunka pichqayoq wataña gobiernachkaptinmi prefectokuna hina karqa Judea lawpi Poncio Pilato, Galilea lawpi Herodes, Iturea hinaspa Traconite lawpi Herodespa wawqen Felipe, Abilinia lawpiñataq Lisantias. ²Anaspiwan Caifasñataqmi karqa *sacerdotekunapa jefenkuna, chay punchawkunapim Zacariaspa churin Juanta purunpi kachkaptin Dios kamachirqa willakunanpaq. ³Juanmi Jordan Mayupa muyuriqninkunaman rispan runakunaman willarqa:

—Huchaykichikmanta wanakuspayá bautizachikuychik chaynapi Dios pampachasunaykichikpaq —nispa.

⁴Kaykunaqa sucedekurqa Diosmanta willakuq Isaiaspa qellqasqanpi hinam. Paymi qellqarqa:

Huk runam purunpi qaparispa rimachkan:

“Señorpa hamunan ñanta allichaychik.

Paypa purinanta derechaychik.

⁵Llapa wayqokunam huntachisqa kanqa.

Orqokunawan moqokunam pampayachisqa kanqa.

Qewi-qewi ñankunam derechasqa kanqa.

Ranra ñankunapas limpiasqataqmi kanqa.

⁶Lliwmi rikunqa Diosmanta hamuq salvaqninchikta.”

⁷Bautizachikunankupaq riq runakunatam Juan nirqa:

—Culebrapa miraynin kaqla runakuna ¿pitaq willasurqankichik hamuq castigomanta ayqenaykichikpaq? ⁸Huchaykichikmanta wanakuspaykichikyá qawachikuychik vidaykichik tikrasqa kasqanta. Amayá niychikchu: “Ñoqaykuqa kaniku Abrahampa mirayninmi” nispaqa. ¡Dios munaspanqa kay rumikunamantapas Abrahampa miraynintaqa hatarichinmanmi! ⁹Hachaqa listoñam kachkan sachakunata sapinmanta kuchunapaq. Mana allin ruruq sachataqa kuchuspan ninaman wischuna.

¹⁰—Chaynaqa ¿imatataq rurasaku? —nispa runakuna tapuptinmi ¹¹ Juanñataq nirqa:

—Camisaykichik iskay kaptinqa huknintayá qoykuychik mana camisayoqman. Mikuynikichik kaptinpas chaynatayá ruraychik —nispa.

¹²Bautizachikuy munaq *impuesto cobraqkunapas tapukurqakum:

—Yachachikuq, ñoqaykuqa ¿imatataq rurasaku? —nispa.

¹³Juanmi nirqa:

—Leypa kamachisqallantayá cobraychik —nispa.

¹⁴Soldadokunapas tapuptinmi nirqa:

—Amayá pitapas manchachispaqa nitaq yanqamanta tumpaspaqa imantapas qechuychikchu. Pagasusqaykichikwanyá contentakuychik —nispa.

¹⁵Runakunam piensarqaku Bautizaq Juanqa Cristo kasqanta chaymi nirqaku:

—¿Paychuch Cristo kanman? —nispa.

¹⁶Chaymi llapallankuman Juan nirqa:

—Ñoqaqa yakullawanmi bautizaykichik, qepay hamuqmi ichaqa Chuya Espirituwan bautizasunkichik ninawan hina. Payqa ancha atiyniyoqmi chaymi *usutanpa watullantapas mana paskaq hinachu kani. ¹⁷Paymi trigo wayrachi q hina runakunata juzganqa, wayrachinan palaqa makinpiñam kachkan pajamanta trigota chuyananaq, trigonta taqeman apaykuspanmi pajantañataq kañanqa mana amachay atina ninapi —nispa.

¹⁸Juanqa chayna palabrakunawan kallpanchaspanmá runakunaman allin noticiata willarqa. ¹⁹Rey Herodestapas qaqcharqam wawqen Felipepa warmin Herodiaswan casarusqanmanta hinaspa tukuy mana allin rurasqankunamanta.

²⁰Herodesqa aswanraqmi mana allinta rurarqa Juanta carcelarachispa.

Jesusta Juan bautizasqanmanta

(Mt 3:13-17. Mr 1:9-11)

²¹Juan runakunata bautizachkaptinmi Jesuspas paywan bautizachikurqa. Chay rato-pi Jesus mañakuchkaptinmi hanaq pacha kicharikuykuptin ²²Chuya Espiritu sutillata paloma hina Jesuspa hawanman tiyaykurqa. Hinaptinmi hanaq pachamanta nimurqa:

—Qanmi kanki kuyasqay Churiy, qamraykum kisisqa kachkani —nispa.

Jesupa abuelonkunamanta

(Mt 1:1-17)

²³Runakunaman yachachiyta Jesus qallaykuspanmi yaqa kimsa chunka watanpiña karqa. Joseypa churin kasqantam creerqaku. Joseyqa Eliypa churinmi karqa. ²⁴Eliyñataq Matatpa, Matatñataq Leviypa, Leviyñataq Melquipa, Melquiñataq Janapa, Janaña-taq Joseypa, ²⁵Joseyñataq Matatiaspa, Matatiasñataq Amospa, Amosñataq Nahumpa, Nahumñataq Esliya, Esliñataq Naqaiya. ²⁶Nagaiñataq Maatpa, Maatñataq Matatiaspa, Matatiasñataq Semeipa, Semeiñataq Joseypa, Joseyñataq Judapa, ²⁷Judañataq Joanapa, Joanañataq Resapa, Resañataq Zorobabela, Zorobabelñataq Salatielpa, Salatielñataq Neripa, ²⁸Neriñataq Melquipa, Melquiñataq Adipa, Adiañataq Cosampa, Cosamñataq Elma-dampa, Elmadamñataq Erpa, ²⁹Erñataq Josueypa, Josueyñataq Eliezerpa, Eliezerñataq Jorimpa, Jorimñataq Matatpa, ³⁰Matatñataq Leviypa, Leviyñataq Simeonpa, Simeonñataq Judapa, Judañataq Joseypa, Joseyñataq Jonanpa, Jonanñataq Eliaquimpa, ³¹Eliaquim-ñataq Meleapa, Meleañataq Mainanpa, Mainanñataq Matatapa, Matatñataq Natanpa, ³²Natanñataq Davidpa, Davidñataq Isaipa, Isaiñataq Obedpa, Obedñataq Boozpa, Boozña-

taq Salapa, Salañataq Naasonpa, ³³Naasonñataq Aminadabpa, Aminadabñataq Arampa, Aramñataq Esrompa, Esromñataq Farespa, Faresñataq Judapa. ³⁴Judañataq Jacobpa, Jacobñataq Isaacpa, Isaacñataq Abrahampa, Abrahamñataq Tareypa, Tareyñataq Nacorpa, ³⁵Nacorñataq Serugpa, Serugnñataq Ragaupa, Ragauñataq Pelegpa, Pelegñataq Heberpa, Heberñataq Salapa, ³⁶Salañataq Cainanpa, Cainanñataq Arfaxadpa, Arfaxadñataq Sempa, Semñataq Noeypa, Noeyñataq Lamecpa, ³⁷Lamecñataq Matusalenpa, Matusalenñataq Enocpa, Enocñataq Jaredpa, Jaredñataq Mahalaleelpa, Mahalaleelñataq Cainanpa, ³⁸Cainanñataq Enospa, Enosñataq Setpa, Setñataq Adanpa, Adanñataq Diospa unanchasqan.

Jesusta Diablo tentasqanmanta

(Mt 4:1-11. Mr 1:12-13)

4 ¹Chuya Espiritupa huntasqan Jordan Mayumanta Jesus kutichkaptinmi payta Chuya Espiritu pucharurqa purunman. ²Chaypim tawa chunka punchawpuni diablopa tentasqan karqa, chay punchawkunapi mana imatapas mallisqanraykum yarqarachikurqa. ³Chaymi diablo nirqa:

—Diospa Churin kaspaykiqa kay rumitayá kamachiy tantayarunanpaq —nispa.

⁴Hinaptinmi Jesus nirqa:

—Bibliam nin: “Runaqa kawsanqa manam mikuyllawanchu” nispa.

⁵Chaymi alto orqoman diablo puseruspan ratochalla qawariykachirqa kay pachapi llapallan nacionkunata. ⁶Hinaspan nirqa:

—Ñoqam qosqayki atiyta kay nacionkunata gobiernanaykipaq chaynataq sumaqlaña kaynintapas. Ñoqam chaskirqani kay atiytaqa, munasqaymantaqmi pimanpas ñoqaqa goyman. ⁷Tukuy kaykunaqa qampam kanqa ñawpaqniypi qonqorakuptikiqa —nispa.

⁸Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Bibliam nin: “Señor Diosllaykitam adoranki, payllatataqmi servinkipas” nispa.

⁹Jerusalemman diablo puseruspanñataqmi templopa hawanpi sayaykachispan nirqa:

—Diospa Churin kaspaykiqa kaymanta pawaykuy. ¹⁰Bibliam nin:

“Qamraykum Dios kamachinqa
angelninkunata waqaychaykusunaykipaq.

¹¹Paykunam hapisunki rumiman
chakikita mana takakunaykipaq” nispa.

¹²Jesusñataqmi nirqa:

—Bibliam nin: “Amam pruebaman churankichu Señor Diosnikitaqa” nispa.

¹³Chaykunawan tentaruspanmi diablo asurikurqa huk punchawkama.

Galilea lawpi Jesus willakusqanmanta

(Mt 4:12-17. Mr 1:14-15)

¹⁴Chuya Espiritupa kallpanchasqan Galilea lawman Jesus kutiruptinmi lliw laqtakunapi paymanta rimarqaku. ¹⁵*Huñunakunanku wasipi yachachiptinmi llapallanku alabaqku.

Nazaret llaqtapi Jesus yachachisqanmanta

(Mt 13:53-58. Mr 6:1-6)

¹⁶*Yachasqan Nazaret llaqtaman Jesus kutiruspanmi *samana punchawpi costumbrenman hina *huñunakunanku wasiman yaykuykurqa. Bibliata leenanpaq sayariykuptinmi ¹⁷Diosmanta willakuq Isaiaspa libronta qoykurqaku chaymi kichaykuspa leerqa:

¹⁸ Señor Diospa Espiritunmi ñoqapi kachkan.

Paymi aceitewan talliwaspan sapaqchawarqa.

Wakchakunaman allin noticiata willanaypaqmi sapaqchawarqa.

Presochasqa kaqkunaman willaspay libranaypaqmi kachamuwarqa.

Ñawsakunata qawarichinaypaqmi kachamuwarqa.

Ñakarichisqakunata libranaypaqmi kachamuwarqa

¹⁹ chaynapi Señor Diospa agradonpaq watamanta willakunaypaq.

²⁰Librota wichqaykuspan dirigeqman haywaykuspanñataqmi tiyaykurqa. Huñunakuqkuna qawarayaptinmi ²¹paykunata nirqa:

—Uyarisqaykichikpi hinapas kunanmi kay palabrakuna cumplikurun —nispa.

²²Sumaqllaña nisqankunata uyarispankum llapallanku admirasqallaña Jesusmanta allinta rimaspanku ninakurqaku:

—¿Payqa manachum Joseypa churin? —nispanku.

²³Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Nisqankupi hinapas ichapas niwankichikman: “Yaw hampiq, kikikirraq ham-pikaramuy, Capernaum llaqtapi rurasqaykita hinayá kay llaqtapipas ruray” nispa.

²⁴—Cheqaptapunim nikichik, llaqtanpiqa manam allin chaskisqachu Diosmanta willakuq runaqa. ²⁵Diosmanta willakuq Eliaspa punchawninkunapim mana paraptin muchuy karqa kimsa wata parten. Chay watakanapi achkallaña viudakuna Israel nacionpi kachkaptinpas, ²⁶manamá paykunamanchu Eliasqa kachasqa karqa, payqa kachasqa karqa Sidon law Sarepta llaqtapi *yachaq viudallamanmi. ²⁷Eliseopa tiemponpi achkallaña *leprawan onqoqkuna Israel nacionpi kachkaptinpas, manam paykunachu sanoyachisqaqa karqaku aswanqa Siria nacionmanta kaq Naamanllam.

²⁸Chayta uyariuspankum *huñunakunanku wasipi lliw runakuna anchallataña rabiururqaku. ²⁹Hatariruspankum Jesusta aysarurqaku llaqtapa hawa lawninpi qaqa patankama chaymanta tanqaykunankupaq. ³⁰Payñataqmi chawpinkumanta pasakurqa.

Demonioyoq runata Jesus sanoyachisqanmanta

(Mr 1:21-28)

³¹Galilea lawpi Capernaum llaqtaman chayaruspanmi *huñunakunanku wasipi yachachirqa *samana punchawpi. ³²Atiywan rimasqanta uyarispankum runakuna admirakurqaku.

³³Huñunakunanku wasipim kachkarqa demonioyoq runa, paymi qaparispan nirqa:

³⁴—Yaw Nazaret llaqtayoq Jesus ¿imatataq munanki ñoqaykuwan? ¿Ñakarichiwanaykikupaqchu hamurqanki? Ñoqaqa yachanim pim kasqaykita, qamqa Diosmanta hamuspa mana huchayoqmi kanki.

³⁵Jesusñataqmi demoniota qaqchaspan nirqa:

—Upallay hinaspa lloqsiy kay runamanta —nispa.

Chaymi demonioñataq runakunapa chawpinman chay runata wikutiruspan mana imanaspalla lloqsirurqa. ³⁶Runakunañataqmi admirakuspanku ninakurqa: —¿Imataq kayqa? ¡Munayninwan hinaspa atiyinwan kamachiptinmi demoniokunapas lloqsin! —nispa.

³⁷Hinaptinmi Capernaumpa muyuriqnin llaqtakunapi paymanta anchallataña rimaqku.

Pedropa suegranta Jesus sanoyachisqanmanta

(Mt 8:14-15. Mr 1:29-31)

³⁸Jesumi *huñunakunanku wasimanta lloqsispan Simonpa wasinman rirqa. Chayman yaykuykuptinmi Simonpa suegran sinchi calenturawan kachkasqa chaymi Jesusta ruegakurqaku. ³⁹Jesus asuykuspanmi calenturata qaqcharurqa hinaptinmi calentura chinkarurqa. Chaypunilla hatariruspanmi paykunata servirqa.

Achka onqoqkunata Jesus sanoyachisqanmanta

(Mt 8:16-17. Mr 1:32-34)

⁴⁰Inti seqaykuytaña tukuy rikchaq onqoyniyuqkunata Jesusman pusaramup-tinkum makinta sapakamaman churaykuspan sanoyarachirqa. ⁴¹Achkaqmantam demoniokunapas qaparillawanña lloqsirqa:

—Qamqa kanki Diospa Churinmi —nispanku.

Jesumi ichaqa demoniokunata qaqchaspa mana dejarqachu paymanta rima-nankuta, paykunaqa yacharqam payqa Cristo kasqanta.

Galilea lawpi willakustin Jesus purisqanmanta

(Mr 1:35-39)

⁴²Achikyaramuptinmi chunniqman Jesus pasakurqa hinaptinmi runakuna maskaspan-ku tarirurqaku. Hinallapi kananpaq harkayta munaptinkum ⁴³paykunata Jesus nirqa:

—Diospa munaychakusqanmanta allin noticiataqa wakín llaqtakunapipas wil-lakunaymi, chaypaqmi ñoqataqa kachamuwarqa —nispa.

⁴⁴Chaymi Jesusqa judiokunapa huñunakunan wasikunapi willakustin purirqa.

Jesus kamachiptin achkallataña challwarusqankumanta

(Mt 4:18-22. Mr 1:16-20)

5 ¹Genesaret otaq Galilea Qochapa patanpi Jesus kachkaptinmi paytapas kichki-
chanankukama runakuna huñunakaramurqa Diospa palabranta uyarinankupaq.

²Jesumi iskay botekunata qochapa patanpi rikururqa. Challwirukunam botenku-manta lloqsispa mallankuta mayllachkarqaku. ³Jesumi Simon Pedropa botenman yaykuykuspan payta ruegakurqa uku lawman tanqariykunanpaq chaymi botepi tiyay-kuspan runakunata yachachirqa. ⁴Rimayta tukuruspanñataqmi Simonta nirqa:

—Uku lawman boteta yaykuchispa mallaykichikkunawan challwamuychik —nispa.

⁵Chaymi Simonñataq nirqa:

—Señor, tukuy tutam challwarqaniku, manam chullallatapas hapirqanikuchu ichaqa nisqaykiman hinayá mallata wischumusaq —nispa.

⁶Chaynata ruraspam achkallataña hapirurqaku mallankupas tipirinankama. ⁷Chaymi paykunata yanapananpaq huknin botepi challwaqmasinkunataña qayakurqaku hinaptin-mi paykuna asuykuptinña iskaynin boteman huntachirqaku yaqaña chinkaykunankama.

⁸Chayta Simon Pedro qawaykuspanmi Jesuspa ñawpaqinpi qonqorakuykuspa nirqa:

—Señor, asurikuy, ñoqaqa huchasapa runam kallani —nispa.

⁹Payqa chaypi llapallan kaqkunapiwanmi admirasqallaña kachkarqaku challwata hapirusqankuwan. ¹⁰Admirakurqataqmi Zebedeopa churin Juanwan Jacobopas. Paykunapas karqa Simonpa challwaqmasinkunam. Chaymi Simonta Jesus nirqa:

—Ama manchakuychu, kunanmantaqa runakunatañam challwamunki —nispa.

¹¹Qochapa patanman botekunata chayarachispankum chaypi tukuy imankuta saqeruspa Jesuswan pasakurqaku.

Leprawan onqoqta Jesus sanoyachisqanmanta

(Mt 8:1-4. Mr 1:40-45)

¹²Huk llaqtapi Jesus kachkaptinmi *leprawan onqoq runa payta rikuruspan ñawpaqninpi qonqoranpa kumukuykurqa:

—Señorlláy, munaspaykiqa allinyaykachillawayá —nispan.

¹³Hinaptinmi Jesus llachpaykuspan nirqa:

—Arí, munanim, allinyayña —nispa.

Hinaptinmi chaypunilla chay lepra onqoynin chinkarurqa. ¹⁴Chaymi Jesus nirqa:

—Amam pimanpas willakunkichu, aswanqa riyá *sacerdoteman chaynapi paywan qawachikamunaykipaq. Sanoña kasqaykita yachanankupaqmi ofrendata qonki Moisespa kamachisqanman hina.

¹⁵Jesusmanta aswan-aswan rimaptinkum payta uyarinankupaq hinaspa allinyachisqa kanankupaq achkallaña runakuna huñunakamurqaku. ¹⁶Jesusñataqmi chunniqkunaman asurikuspan chaypi Diosta mañakuq.

Suchu runata Jesus sanoyachisqanmanta

(Mt 9:1-8. Mr 2:1-12)

¹⁷Huk kutipi Jesus yachachichkaptinmi chaypi tiyachkarqaku *fariseokunawan Diospa leynin yachachiqkuna, paykunaqa hamururqaku Galilea lawpi hinaspa Judea lawpi llapallan llaqtachakunamantawan Jerusalemantam, chaypim Señorpa atiyin Jesuswan karqa onqoqkunata sanoyachinanpaq. ¹⁸Suchu runata chakanapi wantumuqkunam Jesuspa kasqan wasiman chayarachimuspanku paypa ñawpaqninman apaykuyta munarqaku. ¹⁹Ichaqa runakuna ñitinakuptinmi mana apaykuyta atispanku wasipa hawanmanña seqarurqaku. Chayta toqoruspam chakanapi uraykachirqaku Jesuspa ñawpaqninman. ²⁰Chaymi Jesus paykunapa iñiyininta qawaykuspa chay suchuta nirqa:

—Yaw tayta, huchaykikunamantam pampachayki —nispa.

²¹Diospa leynin yachachiqkunam *fariseokunapiwan piensachkarqaku: “¿Pitaq payqa, kaykunata rimaspan Diosta piñachinanpaqqa? Diosllam huchayoqkunata pampachaqaq” nispa.

²²Chayna piensasqankuta Jesus yachaspanmi nirqa:

—¿Imanasqataq piensankichik chaynakunata? ²³¿Mayqan nisqaytaq facil kanman: Suchuta “huchaykikunamantam pampachayki” nisqaychu icha: “Hatarispayki puriyña” nisqaychu? ²⁴Kunanmi yachankichik Diosmanta Hamuq Runaqa huchakunata pampachanaypaq kay pachapi atiyniyoq kasqayta.

Chaynata niruspanmi suchuta nirqa:

—Qamtam niki, hatariy, puñunaykita hoqarispayki wasikiman ripukuy —nispa.

²⁵Suchu llapankupa qayllanpi chaylla hatariruspanmi puñunanta hoqarispan Diosta alabastin ripukurqa wasinman. ²⁶Chaypi kaqkunapas admirasqallañam Diosta alabarqaku hinaspan ancha mancharisqallaña nirqaku:

—Mana haykapipas rikusqanchikkunatam kunanqa rikuykunchik —niskanpu.

Discipulonpaq Leviyta Jesus qayasqanmanta

(Mt 9:9-13. Mr 2:13-17)

²⁷Chaymanta Jesus pasakuspanmi Leviy sutiyoq *impuesto cobraqta tariykurqa cobrananpi tiyachkaqta, paytam nirqa:

—Qatiway —nispa.

²⁸Chaymi Leviy tukuy imantapas saqeruspan paywan rirqa.

²⁹Paymi Jesuspaq hatun convidota wasinpi ruraraq. Mesapim mikurqa-ku achkallaña *impuesto cobraqkuna, paykunawantaqmi mikuchkarqa wakin runakunapas. ³⁰Diospa leynin yachachiqkunam *fariseokunapiwan Jesuspa discipulonkunapa contranpi rimaspanku nirqaku:

—¿Imanasqataq qamkunaqa mikuchkankichik hinaspa upyachkankichik impuesto cobraqkunapiwan huchasapakunawanqa? —nispa.

³¹Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Sano runakunaqa manam necesitankuchu medico hampinanta ichaqa onqoqkunallam. ³²Ñoqaqa hamurqani manam justo runakuna qayaqchu aswanqa wanakunankupaq huchasapakuna qayaqmi —nispa.

Ayunaymanta Jesusta tapusqankumanta

(Mt 9:14-17. Mr 2:18-22)

³³Jesustam nirqaku:

—Bautizaq Juanpa chaynataq *fariseokunapa discipulonkunaqa anchallataña ayunaspan Diosta mañakunku. ¿Imanasqataq discipuloykikunaqa mikuyllapi hinaspa upyayllapi kakuchkanku? —nispa.

³⁴Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—¿Yaqachum casamientoman riq runakunata ayunachiwaqchik paykunawanraq novio kachkaptinqa? ³⁵Hamuq punchawkunapim ichaqa novio chinkaruptin ayunanqaku —nispa.

³⁶Paykunamanqa nirqataqmi kay rikchanachiytapas:

—Manam pipas mosoq pachata llikispanqa mawka pachataqa remiendanmanchu. Chaynata ruraspanqa yanqapaqmi llikinman mosoq pachataqa, mawka pachaman serasqanpas manam tupanmanchu. ³⁷Manataqmi pipas churanmanchu manaraq poqosqa vinotaqa mawka odrekunapiqa, chay vino poqoruspanqa mawka odrekunatam toqyarachinman hinaptinmi vinopas usunman, odrekunapas mana valeqñam kanman. ³⁸Manaraq poqosqa vinotaqa mosoq odrekunapim churana. ³⁹Pipas poqosqa vinota mallichkaspan, mosoq vinota malliykuqqa “Poqosqa vinom aswan allinqa” ninqam.

Samana punchawpi espigakunata rachusqankumanta

(Mt 12:1-8. Mr 2:23-28)

6 ¹Jesumi *samana punchawpi tarpusqa chakrapa ukunta richkarqa hinaptinmi discipulonkunañataq espigakunata rachuspanku makinkupi qaoykuspa mikurqaku. ²*Fariseokunañataqmi nirqaku:

—¿Imanasqataq qamkunaqa *samana punchawpi leypa harkakusqantaqa rurachkankichik? —nispa.

³Chaymi Jesusñataq nirqa:

—¿Manachum leerqankichik puriqmasinkunapiwan yarqaymanta kaspa Davidpa imam rurasqanta? ⁴Davidmi Diospa wasinman yaykuykuspan Diospa tantankunata horqoykamuspan mikururqa, qoykurqataqmi puriqmasinkunamanapas, chaykunaqa karqa *sacerdotekunallapa mikunanmi. ⁵Diosmanta Hamuq Runaqa munaychakunim *samana punchawpipas.

Makin mana kuyuchi q runata Jesus sanoyachisqanmanta

(Mt 12:9-14. Mr 3:1-6)

⁶Huk kutipipas *samana punchawpim *huñunakunanku wasiman yaykuspa Jesus yachachikkarqa, chaypim kachkarqa *alleq makin mana kuyuchi q runa. ⁷Diospa leynin yachachiqkunam *fariseokunapiwan wateqachkarqaku *samana punchawpi pitapas Jesus sanoyarachiptinqa chaymansumllalla acusanankupaq. ⁸Chayna piensasqankuta Jesus yachaspanmi chakisqa makiyoq runata nirqa:

—Hatarispayki llapanpa chawpinpi sayay —nispa.

Llapanpa chawpinpi sayaykuptinmi ⁹chaypi kaqkunata Jesus nirqa:

—Tapusqaykichikyá: ¿Imatataq ley permitiwanchik *samana punchawpi rurananchikpaq? ¿Runapa allinninpaq ruraytachu icha mana allinninpaq ruraytachu? ¿Runa kawsachiytachu icha wañurachiytachu? —nispa.

¹⁰Chaymi muyuriqninpi runakunata qawarisanpan onqoqta kamachirqa:

—Makikita haywariy —nispa.

Haywariykuptillanmi makin sanoyarurqa. ¹¹Qawaqninkunañataqmi rabiaspanku Jesuspa contranpi imatapas ruraranankupaq rimanakurqaku.

Jesusp chunka iskayniyoq apostolninkunamanta

(Mt 10:1-4. Mr 3:13-19)

¹²Chay punchawkunapim Taytanta mañakunanpaq Jesus rirqa orqoman, chaypim tukuylla tuta mañakurqa. ¹³Achikyaramuptinñataqmi qatiqninkunata huñuykuspa paykunamanta chunka iskayniyoqta akllarqa. Paykunatam suti-charqa *apostolwan. ¹⁴Paykunam karqa: Pedrowan sutichasqa Simon, Pedropa wawqen Andres, Jacobo, Juan, Felipe, Bartolome, ¹⁵Mateo, Tomas, Alfeopa churin Jacobo, *cananista partidomanta kaq Simon, ¹⁶Jacobopa wawqen Judas hinaspa Judas Iscariote. Kay Judasmi Jesusta traicionarqa.

Achkallaña runakunata Jesus yachachisqanmanta

(Mt 4:23-25)

¹⁷Discipulonkunawan Jesus orqomanta kutimuspanmi pampapi sayaykurqa. Chaypim achka qatiqninkuna achkallaña runakunapiwan huñunakururqaku Judea lawmanta, Jerusalem llaqtamanta hinaspa Tiro llaqtamantawan Sidon llaqtamanta, chay iskay llaqtakunaqa kachkan lamar qochapa patanpim. Hamurqakuqa Jesuspa yachachisqanta uyarinankupaqmi hinaspa onqoyninkumanta allinyanankupaqmi. ¹⁸Demoniokunapa ñakarichisqan runakunapas sanoyarqakum. ¹⁹Atiyninwan onqoqkunata sanoyachiptinmi llapa runakunañataq llachpaykuypi karqaku.

¿Kusisqa kaqkunamantawan ñakasqa kaqkunamanta

(Mt 5:1-12)

²⁰Discipulonkunata qawarispanmi Jesus nirqa:

—Mayna kusionqam wakchakunaqa kankichik, qamkunapamiki Diospa munaychakusqanqa.

²¹—Mayna kusionqam kankichik kunan yarqaymanta kaqkunaqa, qamkunaqa saksachisqam kankichik.

—Mayna kusionqam kankichik kunan waqaqkunaqa, chaymantañam asirikunkichik.

²²—Mayna kusionqam kankichik Diosmanta Hamuq Runarayku cheqni-suptikichikqa, qamkunamanta rakikuptinkuqa hinaspa tratasuspaykichik ñakasuptikichikqa. ²³Chaynata rurasuptikichikqa kusikunkichikmá. Kusikuy-mantayá pawaykachaychik, hatun premiotam chaskinkichik hanaq pachapi. Ñakarichisuqnichikichikunapa abuelonkunapas chaynatam rurarqa Diosmanta willakuqkunata.

²⁴—Yaw apukuna, qamkunaqa iimaynaraq kankichik! Qamkunaqa apu kayniki-chikwanmi kusikurunkichikña.

²⁵—Yaw kunan saksasqa kaqkuna, qamkunaqa iimaynaraq kankichik! Yarqay-mantam qamkunapas kankichik.

—Yaw kunan asikuqkuna, qamkunaqa iimaynaraq kankichik! Llakikuymantam waqankichik.

²⁶—Llapallan runakuna qamkunamanta allinllata rimaptinqa iimaynaraq kankichik! chayna alabasuqnichikipa abuelonkunapas chayna allinllatañam rimaqku Diosmanta willakuq tukuqkunamanta.

Ama vengakunapaq Jesuspa yachachisqanmanta

(Mt 5:38-48. 7:12)

²⁷Jesumi nirqa:

—Qamkunatam nikichik: Enemigoykichikkunata kuyaspayá allintataq ruraychik cheqnisuqnichikichik runakunapaqpas. ²⁸Ñakasuqnichikichik runakunapaqpas Diospa bendicionnintayá mañapuychik, mañapuychiktaqyá insultasuqnichikichik runakunapaqpas. ²⁹Sichu pipas huknin uyaykipi laqyarusuptikiqa qawachiytaqyá huklawnin uyaykitapas. Pipas punchuykita qechurusuptikiqa amayá harkakuychu camisaykitapas apananta. ³⁰Mañakuqnichikmanqa qoykuyá, imaykitapas apakuptinqa amañayá mañaychu. ³¹Runamasikichik qamkunapaq allin kaqkuna rurananta munaspaqa qamkunapas paykunapaqyá allin kaqkunata ruraychik.

³²—¿Ima graciataq kuyasuqnichikichikunalla kuyaynikichikqa? Huchasapakunapas chaytaqa ruranmi. ³³¿Ima graciataq favorecesuqnichikichikunallata kuyaynikichikqa? Huchasapakunapas chaytaqa ruranmi. ³⁴¿Ima graciataq imapas qosunaykichikraykulla qoynikichikqa? Huchasapakunapas chaytaqa ruranmi.

³⁵Enemigoykichikkunata kuyaspayá paykunapaq allinta ruraychik. Qoychikpas amataqyá imapas chaskirunaykichikraykullachu. Nisqayman hina ruraspaykichikqa hanaq pachapi kaq Diospa churinmi kankichik, paymantam hatun premiota chaskinkichik. Payqa kuyapayanmi mana reqsikuqninkunatapas chaynataq huchasapakunatapas. ³⁶Dios Taytanchik hinayá kuyapayakuq kaychik.

Pitapas ama kaminamanta

(Mt 7:1-5)

³⁷—Amayá runamasikichiktaqa kamiychikchu chaynapi Dios mana juzgasunaykichikpaq. Amayá pitapas culpaychikchu chaynapi Dios mana culpasunaykichikpaq. Runamasikichiktaqa pampachaychikyá Diospas pampachasunaykichikpaq. ³⁸Qoychikyá runamasikichikman chaynapi Dios qosunaykichikpaq. Qoptikichikqa chanin tupupim ñiti-~nitirispá hinaspa taspi-taspirispá llimparichkaqta kutichipusunkichik. Runakunawan imapas rurasqaykichikman hinam Diospas qamkunawan ruranqa.

³⁹Chaynata niruspanmi kay rikchanachiyta nirqa:

—¿Ñawsa runaqa yaqachum ñawsamasinta pusanman? ¿Manachum iskayninku uchkuman urmaykunqaku? ⁴⁰Manam pipas yachachiqninmanta aswan allin reqsisqaqa kanmanchu. Chaywanpas astawan yachaspanqa yachachiqnin hinam kanqa.

⁴¹—Wawqekipa ñawinpi qopata rikuruchkaspaqa ¿imanasqamá manaqa rikunkichu ñawiki kaspitaqa? ⁴²Ñawiki kaspí kachkaptinqa ¿imaynataq niwaq wawqekitaqa: “Wawqéy, ñawiki qopata horqorusqayki” nispa? ¡Allin tuku runa! Puntataqa ñawiki kaspitaraqyá horqokuruy chaynapi allinta qawaspa runamasikipa ñawinmanta qopata horqonaykipaq.

Sachataqa rurunpi reqsinamanta

(Mt 7:17-20. 12:34-35)

⁴³—Allin sachata manam mana allintaqa rurunmanchu nitaqmi mana allin sachapas allin rurutaqa rurunmanchu. ⁴⁴Sachata rurunpim reqsichikun. Kichkayoq sachata manam higostaqa rurunmanchu, tankar kichkupas manataqmi uvastaqa rurunmanchu. ⁴⁵Allin runaqa allin sonqoyoq kaspanmi allinta riman, mana allin runañataqmi mana allin sonqoyoq kaspan mana allinta riman. Runaqa riman sonqonpi llimpariqmantam.

Iskay rikchaq cimientomanta

(Mt 7:24-27)

⁴⁶—“Señorlláy, Señorlláy” niwachkaspaykichikqa ¿imanasqataq kamachisqaykunataqa mana rurankichikchu? ⁴⁷Ñoqaman hamuspan llapallan kasuwaqniy runakunataqa tupanachiyman ⁴⁸taqra rumita tarinankama aspisan taqrapa hawanpi wasi hatarichiqmanmi, lloqla chayaramuspanpas chay wasitaqa manam tuñichinchu allin rurasqa kasqanrayku. ⁴⁹Nisqayta uyarichkaspan mana ruraqñataqmi rikchakun mana cimintasqa allpapa hawallanpi wasin hatarichiqman. Lloqla chayaramuspanmi chaylla wasita tuñirachirqa hinaspa purmarachirqa.

Capitanpa sirviententa Jesus sanoyachisqanmanta

(Mt 8:5-13)

7 ¹Runakunaman willayta tukuruspanmi Jesus chayarurqa Capernaum llaqtaman. ²Chaypim capitanpa ancha kuyasqan sirviente onqoruspa wañuy patanpiña kachkarqa. ³Jesumanta rimasqankuta chay capitan uyarispanmi judiokunapa kamachiqninkunata kacharqa chaynapi ruegakamuptinku hamuspan onqoq sirviententa sanoyaykachinanpaq. ⁴Jesusta tariruspankum anchallataña ruegakuspanku nirqaku:

—Yanapaykunaykipaq hinam payqa. ⁵Payqa nacionninchikta anchata kuyaspanmi *huñunakuna wasitapas rurachipumarqaku —nispá.

⁶Chaymi Jesus paykunawan rirqa. Wasinman chayaykuchkaptinkuñaataqmi chay capitanqa amistadninkunawan nichimurqa:

—Señorlláy, amañayá hamuyñachu, pipaman hinaráqtaq wasymanqa yaykuykuwaq. ⁷Chayraykum kikiypunipas mana taripaykamurqaykichu. Rimariykuptillaykim sirvienteyqa allinyarunqa. ⁸Ñoqapas kamachiwaqniykunatam kasuni, soldadoykunapas kamachiptiyqa kasuwantaqmi. Hukninta: “Riy” niptiyimi rin, huknintañataq: “Hamuy” niptiyimi hamun, sirvienteypas: “Kayta ruray” niptiyqa rurantaqmi.

⁹Chayna nisqanwan Jesus admirakuspan qatinqinkunata qawarispán rirqa:

—Israel runakunapipas manam kayna ñiniyioq runataqa tarirqanichu —nispá.

¹⁰Chaymi Jesusman taripačkuna wasiman kutirispánku sirvientetaqa sanotaña tariykurqaku.

Viudapa wawanta Jesus kawsarichisqanmanta

¹¹Chaymantam Jesus pasarqa discipulonkunawan hinaspa achkallaña runakunawan Nain sutiyoq llaqtaman. ¹²Llaqtapa punkunman chayaykuchkaptinkuñaataqmi pampaq apachkasqaku viudapa sapallan qari wawanta. Llaqta runakunapas achkallañam viudawan richkasqa. ¹³Viudata Señor qawarispánmi llakirikuspa nirqa:

—Ama waqaychu —nispá.

¹⁴Chakanaman asuykuspa llachpaykuptinmi wantučkuna sayarurqaku chaymi ayata Jesus nirqa:

—Yaw joven, qamtam niki: ¡Hatariy! —nispá.

¹⁵Chaymi tiyariruspan parlakuytaña qallaykurqa chaymi joventaqa mamanmanña qorqa. ¹⁶Llapallan chaypi kačkunañataqmi Diosta mancharisqallaña alabspanku nirqaku:

—Ancha reqsisqa willakuqmi ñoqanchik ukupi rikurirun. Diosmi runankunata watukaykamuwanchik —nispá.

¹⁷Jesuspa kaykuna rurasqanmantam willakurqaku enteron Judea lawpi hinaspa llapallan llaqtachakunapi.

Bautizaq Juanpa kachasqankunamanta

(Mt 11:2-19)

¹⁸Jesuspa tukuy rurasqankunata Bautizaq Juanpa discipulonkuna yacharuspanmi Juanman willarqaku. Juanñaataqmi iskay discipulonkunata qayaykuspan

¹⁹Jesusta tapuchimurqa:

—¿Qamchu kanki Diosmanta Hamuq icha huktachu suyasaqku? —nispá.

²⁰Chaymi Jesuswan tuparuspanku nirqaku:

—Bautizaq Juanmi kachamuwanku: “¿Qamchu kanki Diosmanta Hamuq icha huktachu suyasaqku?” nispá.

²¹Chay ratollapim Jesus sanoyachirqa tukuy rikchaq onqoyniyoqkunata, ñakariqkunata, demonioyoqkunata hinaspa ñawsakunata. ²²Jesusmi Juanpa kachamusqankunata nirqa:

—Kutispa Juanman willamuychik qawasqaykichiktawan uyarisqaykichikta. Willamuychikyá: “Ñawsakunam qawakuchkanña, suchukunam purichkanña, *leprawan onqoqkunam sanoyachkanña, mana uyarikuqkunam uyarikuchkankuña, wañusqakunam kawsarichkanña, wakchakunapas allin noticiatam uyarichkankuña” nispá. ²³Mayna kosisqam ñoqamanta mana iskayrayačkunaqa.

²⁴ Juanpa kachamusqankuna kutiriptinmi Juanmanta rimaspa runakunata Jesus tapurqa:

—¿Ima qawamuqtaq qamkunaqa rirqankichik purunta? ¿Wayrapa aytinyachisqan soqosta qawaqchu? ²⁵ ¿Pi qawaqtaq rirqankichik? ¿Allin pachawan pachasqa runata qawaqchu? Allin pachawan churakuq fiestakunapi kakuqkunaqa reykunapa wasillanpim kachkan. ²⁶ Aswanqa ¿Pi qawaqtaq rirqankichik? ¿Diosmanta willakuq runa qawaqchum? Arí, payqa Diosmanta willakuqkunamantapas aswan reqsisqaraqmi. ²⁷ Diosqa Juanmantam Bibliapi willakurqaña kaynata:

“Noqam kachamusaq hamunaykipaq
allichapusuqniki willakuqniyta” nispa.

²⁸ Cheqaptapunim Bautizaq Juantaqa mana pipas igualanchu. Chaywanpas Diospa munaychakusqanpi kaq humildellapas Juanmantaqa aswan reqsisqaraqmi.

²⁹ Llapa runakunawan *impuesto cobraqkunam Jesuspa nisqanta uyarispanku yacharaqaku Diosqa allin ruraq kasqanta. Chayraykun Juanwan bautizachikurqaku.

³⁰ *Fariseokunañataqmi Diospa leynin yachachiqkunapiwan paykunapaq Diospa imam munasqanta wischupakuspanku Juanwan mana bautizachikurqakuchu. ³¹ Señorqa nirqataqmi:

—¿Pimantaq tupachiyman kunan tiempo runakunata? ¿Imawantaq rikchanachiyman? ³² Paykunaqa rikchakun plazakunapi pukllaspan qayaykachanakuch warmakunamanmi. Paykunam ninakunku: “Tocanikum qenata ichaqa manam tusunkichikchu, takinikum aya takita ichaqa manam waqankichikchu” nispa. ³³ Bautizaq Juanmi aslla mikuq karqa, manataqmi vinotapas tomaqchu ichaqa paymantam ninkichik: “Payqa demonioyoqmi” nispa. ³⁴ Diosmanta Hamuq Runa mikuptiyñataqmi hinaspa vinota tomaptiyñataqmi niwankichik: “Qamqa kanki mikuyaspa, vino upyakuqmi hinaspa *impuesto cobraqkunaqa, huchasapakunapa amistadninmi” nispa. ³⁵ Diospa munasqan llapallan yachaqkunam ichaqa yachayniyoq kasqaykuta qawachikuniku rurasqaykuwan.

Miski asnaq aceitewan Jesus untasqa kasqanmanta

³⁶ Huk kaqnin *fariseom Jesusta convidarqa wasinpi mikuykamunanpaq chaymi rispan mesapi tiyaykurqa. ³⁷ Llaqtapi kaq huchasapa warmiñataqmi chay wasipi Jesus kasqanta yacharuspan niñu rumi pomopi miski asnaq aceiteta apamurqa. ³⁸ Jesuspa tiyasqanpi qonqorakuykuspanmi chakinta weqenwan mayllarqa hinaspa chukchanwanñataq chakichirqa. Chakinkunata muchaspanmi miski asnaq aceitewan untarqa. ³⁹ Convidaqnin *fariseoñataqmi qawarispan piensachkarqa: “Diosmanta willakuq kaspanqa yachanmanmi lachpaqnin warmiqa huchasapa kasqanta”. ⁴⁰ Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Ninaymi kachkan Simon —nispa.

Chaymi Simonñataq nirqa:

—Niwayá yachachiqláy —nispa.

⁴¹ Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Qollqe prestaq runatam iskay runakuna debekurqa. Hukninmi debekurqa pichqa pachakta, hukninñataqmi debekurqa pichqa chunkallata. ⁴² Kutichipunankupaq manaña kaptinñataqmi paykunataqa pampachaykurqaña. ¿Mayqannintaq pampachaqnintaqa aswanraq kuyanqa? —nispa.

⁴³ Chaymi Simonñataq nirqa:

—Tanteayniymantaqa mastaq kuyanman pichqa pachak qollqe debeqninmi —nispa. Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Allintam rimarunki —nispa.

⁴⁴Warmita qawarispañaataqmi Simonta niykurqa:

—Qaway kay warmita. Wasikiman yaykuykamuptiyimi chakiyta mayllakunaypaq yakuta mana qoykuwarqankichu, kay warmim ichaqa weqenkunawan chakiykunata mayllaykun hinaspa chukchanwanraq chakiykachinpas. ⁴⁵Manam muchaykuwarqankichu, kay warmim ichaqa yaykuykamusqanmantapuni chakiykunata muchapayachkan. ⁴⁶Umaymanmi aceiteta mana tallirqankichu, kay warmim ichaqa miski asnaq aceitewanraq chakiykunaman untaykun. ⁴⁷Chaymi niki, achka-achka huchankunam pampachasqa, chayraykum payqa llumpayta kuyan. Pipas pisilla huchanmanta pampachasqam ichaqa pisillataq kuyakunpas.

⁴⁸Chaynata niruspanmi warmitañataq nirqa:

—Huchaykikunaqa pampachasqañam —nispa.

⁴⁹Mikuqmasinkunañataqmi ninakurqaku:

—¿Pitaq kay runaqa huchakunatapas pampachananpaqqa?

⁵⁰Jesusñataqmi warmita nirqa:

—Iñiyunikim salvarusunki, hawkaña pasakuy —nispa.

Jesusta yanapaq warmikunamanta

8 ¹Jesumi discipulonkunapiwan llaqtakunapi chaynataq llaqtachakunapipas Diospa munaychakunamanta willakustin purirqa. ²Demoniokunamanta hinaspa onqoykunamantawan sanoyachisqan warmikunapas paywantaqmi rirqa. Paykunamantam karqa qanchis demoniokunamanta sanoyachisqan Magdala llaqtayoq Maria, ³Herodespa mayordomon Chuzapa warmin Juana hinaspa Susana, paywantaqmi rirqa achkallaña sapaq warmikunapas. Paykunam Jesustawan discipulonkunata kapuqninkuwan yanaparqaku.

Muhu tarpuqmanta

(Mt 13:1-9. Mr 4:1-9)

⁴Llaqtakunamanta achkallaña runakuna Jesuspa kasqanman huñunakuruptinmi rikchanachispan nirqa:

⁵—Huk runam rirqa tarpukuq. Muhu maqchisqan ñanman wichiqlunatam sarutyarurqaku, chaytam kullkukuna hamuruspan mikururqa. ⁶As allpayoq rumiman wichiqañataqmi wiñaruspanpas chaki allpapi kaspan chakirurqa. ⁷Wakin muhuñataqmi wichiylurqa kichka-kichka ukuman chaymi kichkakunawan kuska wiñamurqa, chayraykum eqoyarurqa. Wakin muhuñataqmi wichiylurqa ⁸allin allpaman chaymi wiñamuspan sapa muhumanta pachakta rururqa.

Chaynata nispanmi qapariq hina nirqa:

—Uyariwaqniykunaqa kasukuychikyá —nispa.

Rikchanachiykunaqa imapaqmi kasqanmanta

(Mt 13:10-17. Mr 4:10-12)

⁹Discipulonkunam tapurqaku rikchanachisqanpa imam ninanmanta ¹⁰chaymi Jesusñataq nirqa:

—Qamkunamanmi Diospa munaychakusqanmanta ñawpaq mana yachasqaykichikkunata yachachikichik. Wakin runakunatam ichaqa rimapayani rikchanachiykunallawan chaynapi qawakuspapas mana rikukunankupaq, uyarispapas mana entiendenankupaq —nispa.

Rikchanachisqanpa imam ninanmanta

(Mt 13:18-23. Mr 4:13-20)

¹¹—Rikchanachisqaypa imam ninanqa kaymi: Muhuqa Diospa palabranmi. ¹²Ñanman wichi q muhuñataqmi rikchakun Diospa palabran uyari q runakunaman. Paykunapa sonqonmantam diablo horqorun uyarisqankuta chaynapi mana creenankupa q hinaspa mana salvakunankupa q. ¹³As allpayo q rumiman wichi q muhuñataqmi rikchakun Diospa palabrantam kusi sqallaña uyarispa chaski qkunamam, paykuna qa chay rumi hawanpi wiña q muhu hinam mana ancha sapiyo q kachkanku. Pisi tiempollapa q creeruspankum sasachakuy punchawkuna chayaramuptinqa urmarunku. ¹⁴Kichkakunapa kasqanman wichi q muhuñataqmi rikchakun uyariylla-uyari qkunaman, paykuna qa pasakuspankum qeqeparunku tukuy ima afanakusqankupi, qori-qollqenkupi hinaspa kay pachapi ka q kusikuykunapi, chaynapim paykuna qa mana ruruyo q planta hina kanku. ¹⁵Allin allpaman wichi q muhuñataqmi rikchakun, cheqap sonqowan Diospa palabrantam uyarispa mana qonqa q runakunaman, paykuna qa allimanta suma q ruru q planta hinam kanku.

Ratachka q mecherowan rikchanachisqanmanta

(Mr 4:21-25)

¹⁶—Mecherota ratachi q runa qa manam ratarachin imawanpas pakcharunanpa qchu nita qmi kawitupa ukunman churarunanpa qchu. Chayta qa patakmanmi churanan wasiman yayku qkuna rikunankupa q. ¹⁷Pakasqa ka qkuna qa qawachisqam kanqa chaynata qmi upallalla rimasqakunapas yachasqa kanqa.

¹⁸—Chayna qa sumaqtayá uyariychik: Kapuqniyo qmanqa aswanraqmi yapasa q, aslla kapuqniyo qmantam icha qa piensasqallanpi kapuqniyapas qechurusa q.

Mamanpiwan wawqenkuna Jesusta maskasqankumanta

(Mt 12:46-50. Mr 3:31-35)

¹⁹Jesusa mamanmi wawqenkunapiwan maskaspanku tupaykuyta munarqaku, aswanqa manam atirqakuchu runakuna achkallaña kasqanrayku. ²⁰Chaymi huk kaqninña Jesusman willaykurqa:

—Mamaykim wawqekikunapiwan hawapi sayachkanku qanwan tupaykuyta munaspanku —nispa.

²¹Hinaptinmi Jesusñata q nirqa:

—Diospa palabrantam uyarispa kasuku qkunam mamaywan wawqeykuna qa —nispa.

Wayratawan lamar qochata Jesus hawqayachisqanmanta

(Mt 8:23-27. Mr 4:35-41)

²²Huk kutipi discipulonkunawan boteman yaykuyku ptinkum Jesus nirqa:

—Hakuchik waklaw chimpaman —nispa.

²³Richkaptinkum Jesus puñururqa, hinaptinmi sinchi wayrawan hatun *olakuna hatariramurqa, botemanpas yaku huntaypa q-huntaptinmi yaqaña chin-kaykuchkarqaku. ²⁴Hinaptinmi Jesusman asuykuspanku rikchachirqaku:

—iSeñor, Señor, chinkaykuchkanchikñam! —nispa.

Payñata qmi sayariykuspan wayratawan qochapa *olankunata qa qcharqa hinaptinmi hawqayarurqaña. ²⁵Chaymantam paykunata nirqa:

—¿Mayta q iniyunikichikqa? —nispa.

Paykunañataqmi mancharisqallaña hinaspa admirasqallaña kaspanku nirqaku: —¿Pimá kay runaqa kamachiptin wayrapas yakupas kasukunanpaqqa? —nispanku.

Demoniokunapa ñakarichisqan runamanta

(Mt 8:28-34. Mr 5:1-20)

²⁶Galilea lawmantam Gerasa lawman chayarurqaku, chayqa kachkan Galilea gochapa chimpanpim. ²⁷Botemanta Jesus lloqsiykuptinmi llaqtamanta lloqsimuq demonioyoq runa paywan tuparurqa. Unayñam qalalla karqa, wasipi manaña *yachaspanmi panteonllapiña yachakuq. ²⁸Jesusta rikuykuspanmi qaparirqa hinaspa ñawpaqninpi qonqorakuykuspan nirqa:

—Hanaq pachapi kaq Diospa Churin Jesus ¿imatataq ñoqawan munanki? Ruegakuykim ama ñakarichiwanaykipaq —nispa.

²⁹Paymanta demonio lloqsinanpaq Jesus kamachiptinmi chaynataqa qaparirqa. Paytaqa unayñam demonio munaychakurqa. Runakuna makinkunamantawan chakinkunamanta cadenaptinkupas tipiparuspanmi demoniopa kallpanchasqan chunniqman aygekuq. ³⁰Jesusmi payta tapurqa:

—¿Imataq sutiki? —nispa.

Hinaptinmi payñataq nirqa.

—Legionmi —nispa.

Chaynataqa nirqa achkallaña demoniokuna paypi kasqanraykum. ³¹Paykunam Jesusta ruegakurqaku:

—Amayá uku pachamanqa wischuykuwaykuchu —nispa.

³²Hichpanku orqopa waqtanpim achka-achka kuchikuna mikuchkarqa. Chaymi demoniokunañataq Jesusta ruegakurqaku chay animalkunaman yaykurunankupaq. Jesus “ari” niykuptinmi ³³demoniokunaqa runamanta lloqsiruspa kuchikunaman ustururqa. Chay kuchikunam waqtanta kallpaspas hinaspa gochaman wichiycuspa heqeparurqaku.

³⁴Kuchi michiqkunañataqmi chayta rikuruspanku ayqekurqaku hinaspa llaqtapi-pas hinaspa chakrakunapipas willakurqaku chay pasasqanmanta. ³⁵Qawamunankupaq riqkunam chayarurqaku Jesuspa kasqanman hinaspa tariykurqaku sanoyaruq runata pachasqataña hinaspa yuyayninpiña Jesuspa qayllanpi tiyachkaqta, chayta qawaykuspa mancharikurqaku. ³⁶Rikuqkunam paykunaman willarqaku demoniokunapa ñakarichisqan runaqa imaynam sanoyachisqa kasqanmanta. ³⁷Hinaptinmi Gerasa lawpi kaq lliw runakunañataq manchakuspanku Jesusta ruegakurqaku paykunapa kasqanmanta pasakunanpaq. Chaymi Jesusqa boteman yaykuykuspan pasakurqa. ³⁸Manaraq richkaptinmi chay sanoyaq runa Jesusta ruegarqa qatinanpaq ichaqa Jesusmi mana munaspan aviaturqa:

³⁹—Aylluykikunaman kutispayá Diospa tukuy ima rurapususqaykimanta willakamuy —nispa.

Rispanmi llaqtapi lliw runakunaman willakurqa Jesuspa tukuy ima paypaq rurasqanmanta.

Jairopa churin kawsarisqanmantawan onqoq warmipa sanoyasqanmanta

(Mt 9:18-26. Mr 5:21-43)

⁴⁰Gochapa waklawninman Jesus kutiruptinmi llapallan runakuna kusikuywan chaskiykurqaku. ⁴¹*Huñanakunanku wasipi Jairo sutiyoy kamachikuqmi hamuspan Jesuspa ñawpaqninpi qonqorakuykurqa hinaspa ruegakurqa wasin-

man rinanpaq. ⁴²Yaqa chunka iskayniyoq watanpi kaq sapallan warmi churinmi wañuy patanpiña kachkarqa. Riptinkum achkallaña runakuna Jesusta ñitirqa.

⁴³Chay runakuna ukupim kachkarqa chunka iskayniyoq wataña flujowan onqoq warmi, kapuqninkunata *rantikuspan medicokunawan hampichikuspapas manam sanoyarqachu. ⁴⁴Jesupa qepanta rispanmi pachanpa patanta llapchaykuspallan sanoyarurqa flujo onqoyinmanta.

⁴⁵Chaymi Jesus tapurqa:

—¿Pitaq llapchaykaramuwan? —nispa.

Llapallanku negakuptinñataqmi Pedro nirqa:

—Señor, runakunam tanqanakuspan ñitimusuchkanki —nispa.

⁴⁶Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Huk kaqnin llapchaykamuwaspan atiyiniwan sanoyarusqantam musyaruni —nispa.

⁴⁷Warmiñataqmi musyarachikusqanta yacharuspan katkatastain Jesupa ñawpaqninpi qonqorakuykurqa, llapa runapa qayllanpim willakurqa imaynanpim llapchaykuspallan sanoyarusqanmanta. ⁴⁸Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Mamáy, inisqaykiraykum allinyarunki, hawkañayá pasakuy —nispa.

⁴⁹Jesus rimachkaptinraqmi Jairoa wasinmanta huk kaqnin hamuruspan nirqa:

—Churikiqa wañukunñam. Amañayá yachachikuqtaqa pusaychu —nispa.

⁵⁰Chayta uyariruspanmi Jesusñataq nirqa:

—Ama llakikuychu, ñoqapi confiakuptikiqa churikiqa sanoyanqam —nispa.

⁵¹Jairoa wasinman chayaruspanñataqmi mana munarqachu paywan kuska yaykunanta, yaykuspaqa yaykuchirqa Pedrotawan Juanllatam hinaspa Jacobotawan warmapa tayta-mamallantam. ⁵²Wañukuqmanta llapallanku qapa-qaparispa waqaptinkuñataqmi Jesus nirqa:

—Ama waqaychikchu. Warmaqqa manam wañusqachu kachkan aswanqa puñuchkanmi —nispa.

⁵³Ichaqa paykunam wañusqaña kasqanta yachaspanku Jesusta asipayarqaku.

⁵⁴Chaymi Jesusñataq warmata makinmanta aysarispan nirqa:

—Warma, hatariy —nispa.

⁵⁵Wañuqqa espiritu kutiykuptinmi chaylla sayarirurqa. Hinaptinmi chaypi kaqkunata Jesus kamachirqa mikuyta qonankupaq. ⁵⁶Tayta-maman admirasqallaña kaptinñataqmi paykunata Jesus kamachirqa chaytaqa pimanpas ama willakunankupaq.

Willakamunankupaq discipulonkunata Jesus kachasqanmanta

(Mt 10:5-15. Mr 6:7-13)

9 ¹Chunka iskayniyoq akllasqankunata qayaykuspanmi, runakunamanta demoniokunata qarqomunankupaq hinaspa onqoqkunata sanoyachimunankupaq atiyma qoykurqa. ²Paykunatam kacharqa Diospa munaychakusqanmanta willakamunankupaq hinaspa onqoqkunata sanoyachimunankupaq. ³Paykunatam nirqa:

—Illaspaykichikqa amam apankichikchu tawnatapas, qoqawtapas, qollqetapas nitaq mudanaykichiktapas. ⁴Wasiman yaykuspaykichikqa chayllapim samakunkichik chay llaqtamanta lloqsinaykichikkama. ⁵Maypipas mana chasquisuptikichikqa chay llaqtanmantayá lloqsiychik, *usutaykichikpi allpatapas taspichikyá chaypi kaqkuna mana kasukuq kasqankuta yachanankupaq.

⁶Rispankumá llapallan llaqtachakunapi Diosmanta allin noticiata willakuspanku onqoqkunatapas sanoyachirqaku.

Bautizaq Juanta Herodes wañurachisqanmanta

(Mt 14:1-12. Mr 6:14-29)

⁷Herodes gobiernachkaspanmi Jesuspa tukuy ima rurasqanmanta yacharuspan hukmanyarurqa. Wakinmi nirqa:

—Bautizaq Juanmi kawsariramun —nispa.

⁸Wakinñataqmi nirqa:

—Eliasm rikuriramun otaq Diosmanta huk kaqnin willakuqmi kawsariramun —nispa.

⁹Herodesñataqmi nirqa:

—Juantaqa ñoqam kunkanta qorurachirqani, chaynaqa kaykuna ruraqqa ¿pitaq kanman? —nispa.

Chaymi reqsiykuyta munarqa.

Pichqa waranqapaq mikuy mirachisqanmanta

(Mt 14:13-21. Mr 6:30-44. Jn 6:1-14)

¹⁰Apostolkuna kutiruspankum willakurqaku tukuy imapas ruramusqankumanta. Chaymi Jesus paykunallata pularikuspan Betsaida llaqtaman pasakurqa. ¹¹Runakunañataqmi risqanta yacharuspanku qatirqaku. Jesusmi paykunata chaskiykuspan Diospa munaychakusqanmanta yachachirqa, sanoyachirqataqmi onqoqkunatapas.

¹²Tardeykuptinñataqmi chunka iskayniyoq discipulonkuna payman asuykuspanku nirqaku:

—Manam kaypiqa wasi kanchu. Runakunaqa pasakuchunñayá llaqtachakunamanwan muyuriqninpi chakrakunaman, chaypi samakuspa mikuyta maskanankupaq —nispa.

¹³Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Qamkunayá mikuykachiychik —nispa.

Hinaptinmi paykunañataq nirqaku:

—Pichqa tantawan iskay challwa kankasqallam kaypiqa kachkan. ¿Icha mikuyta rantimuqchu risaaku kay llaqa runapaq? —nispa.

¹⁴Chaypiqa yuyayniyoq qarikunallam yaqa pichqa waranqa karqaku. Jesusmi discipulonkunata kamachirqa runakunata pichqa chunkatakama tiyachinankupaq.

¹⁵Kamachisqanman hina ruraptinkum llapallanku tiyaykurqaku. ¹⁶Chaymi pichqan tantakunatawan iskaynin challwakunata Jesus hapiykuspan hanaq pachata qawarisan Diosman graciasta qorqa, tantakunata pakiykuspanmi discipulonkunaman qorqa runakunaman aypunapaq. ¹⁷Llapallankum mikurqaku saksanankukama. Chaymantam puchuqta huñurqaku chunka iskayniyoq canasta huntata.

Jesúsqa Cristopuni kasqanmanta

(Mt 16:13-19. Mr 8:27-29)

¹⁸Sapaqpi Diosta Jesus mañakuptinmi discipulonkunapas chaypi kachkarqa. Paykunatam Jesus tapurqa:

—¿Pim kasqaytataq runakunaqa ñoqamanta rimanku? —nispa.

¹⁹Chaymi paykunañataq nirqaku:

—Wakin runakunam nin Bautizaq Juan kasqaykita, wakinñataqmi nin Elias kasqaykita, wakinñataqmi nin: “Ñawpaq tiempopi willakuqmi huk kaqnin kawsariramun” nispa.

²⁰Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Qamkunaqa ípim kasqaytataq ninkichik? —nispa.
 Hinaptinmi Pedroñataq nirqa:
 —Qamqa kanki Diosmanta hamuq Cristom —nispa.

Wañunanmanta Jesuspa willakusqan

(Mt 16:20-28. Mr 8:30-9:1)

²¹Chayraykum paykunata avisaspa kamachirqa ama pimanpas willakunanku-paq. ²²Paykunatam nirqa:

—Diosmanta Hamuq Runataqa judiokunapa kamachiqninkunam *sacerdotekunapa jefenkunapiwan hinaspa Diospa leynin yachachiqkunapiwan ñakarichispa qepanchakuwanqaku, wañuchiwaptinkum kimsa punchawmanta kawsarimusaq —nispa.

²³Chaymantam llapanta nirqa:

—Pipas qatiwayta munaspaqa, amaña kikillanpaq kawsaspayá sapa punchaw ñakaristinpas qatiwachun. ²⁴Pipas vidallan cuidakuqqa pierderunqam, pipas ñoqarayku wañuqmi ichaqa salvakuqqa. ²⁵Runaqa ímatataq horqokunman lliw kay pachapi kaqkunata ganaruspan vidantañataq pierderuspaqa?

²⁶—Diosmanta Hamuq Runa kanchariyniywan hinaspa Taytaya chaynataq chuya angelkunapa kanchariyninwan kutimuspaymi penqakusaq ñoqamanta penqakuqkunamanta, penqakusaqtaqmi rimasqaykunamanta penqakuqkunaman-tapas. ²⁷Nikichikmi, wakin kaypi kaqkunamantam wakinkuna mana wañunqachu Diospa munaychakusqanta rikunankukama.

Jesuspa rikchaynin tikrakurusqanmanta

(Mt 17:1-8. Mr 9:2-8)

²⁸Chay rimarisqanmanta pusaq punchaw pasaruptinmi Jesus rirqa orqoman Diosta mañakuq, Pedrota, Juanta hinaspa Jacobota pusarikuspan. ²⁹Mañakuchkaptinmi uyanpa rikchaynin tikrakururqa, pachankunapas yuraqyaruspam llipipirqa. ³⁰Iskay runakuna rikuriykuspanmi paywan parlarqa. Paykunaqa karqa Moiseswan Eliasmi. ³¹Achkirichkaq rikuriykuspan rimarqaku Jerusalenpi Jesuspa wañunanmanta. ³²Pedroñataqmi wakinkunapiwan puñuywan aysachikuchkaspankupas rikchaspa qawarqaku Jesuspa hinaspa parlaqmasinkunapa achkiriyinta.

³³Chay iskay runakuna pasakuchkaptinñam rimasqantapas mana musyakustin Jesusta Pedro nirqa:

—Yachachikuq iallinpaqchá kaypiqa kachkaniku! Rurarusaqkuyá kimsa ramadata, hukta qampaq, hukta Moisespaq, huktañataq Eliaspaq —nispa.

³⁴Rimachkaptinraqmi puyu rikuriyakuspa paykunata tapaykurqa chaymi mancharikururqaku. ³⁵Puyu ukumantañataqmi nimurqa:

—Paymi akllasqay Churiy, paytayá uyariychik —nispa.

³⁶Upallaruptillanmi Jesuslataña qawarirqaku, sonqollankupi chay rikusqanku-ta hatallispankum chay punchawkunapiqa mana pimanpas willakurqakuchu.

Wañuymañayoq warmata Jesus sanoyachisqanmanta

(Mt 17:14-21. Mr 9:14-29)

³⁷Orqomanta paqarinnintinta uraykamuptinkuñataqmi achka-achka runa paykunanaman taripaykurqaku. ³⁸Paykunamanta lloqsiykuspanmi huknin runa qaparirqa:

—Yachachikuq, ruegakuykim kay sapallan churiyta qawaykunaykipaq. ³⁹Payta demonio hapiruspanmi qonqaymanta qaparkachachin, taspispanmi posoqollataña aqtuchin. Eqoyarachispanñam sasa-sasata kacharinpas. ⁴⁰Discipuloykikunata ruegakuptiypas manam qarqoyta atirqakuchu —nispa.

⁴¹Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Mana allin ruraqkunapa castan mana creeq runakuna ¿haykapikamataq qamkunawan kasaq kaykuna aguantanaypaq? Asuykachimuway chay churikita —nispa.

⁴²Warma asuykuchkaptinmi demonio wikaparuspan puramenteta chutaykachachirqa. Demoniota Jesus qaqcharuptinmi warma sanoyarurqa, chayñam taytanman qoykurqa. ⁴³Chaymi Diospa hatun atiyinmanta llapallan runakuna admirakurqaku.

Wañunanmanta Jesus huktawan willakusqanmanta

(Mt 17:22-23. Mr 9:30-32)

Tukuy rurasqankunamanta llapallan runakuna admirasqallaña kachkaptinkum discipulonkunata Jesus nirqa:

⁴⁴—Allintayá uyariychik: Diosmanta Hamuq Runataqa runakunamanmi qoykuwanqaku —nispa.

⁴⁵Discipulonkunam ichaqa mana entienderqakuchu pakasqa hina kasqanrayku, manchakurqakutaqmi tapukuytapas.

Pim punta kaq kasqanmanta

(Mt 18:1-5. Mr 9:33-37)

⁴⁶Jesupa discipulokunam atipanakurqaku mayqanninmi aswan reqsisqa kanankumanta. ⁴⁷Paykunapa atipanakusqanta Jesus yacharuspanñataqmi warmachata ñawpaqninpi sayaykachispan nirqa:

⁴⁸—Kay warmachata ñoqapa sutiypi pipas chaskiqqa ñoqatam chaskiwan, pipas ñoqata chaskiwaqniyñataqmi kachamuwaqniy Taytayta chaskin. Qamkunamanta mayqannikichikpas aswan humillakuqmi aswan reqsisqaqa kanqa.

Jesupa favorninpi kaqkunamanta

(Mr 9:38-40)

⁴⁹Juanñataqmi nirqa:

—Señor, huk runatam rikuramurqaniku qampa sutikiipi demoniokunata qarqochkaqta hinaptinmi michakamurqaniku puriqmasinchik mana kasqanrayku.

⁵⁰Jesusñataqmi nirqa:

—Ama michakuychikchu, pipas mana contraykichikpi kaspaga favornikichikpim kachkan —nispa.

Juantawan Jacobota Jesus qaqchasqanmanta

⁵¹Hanaq pachaman kutinan tiempoña kaptinmi valorchakuykuspa Jerusalemman Jesus pasarqa. ⁵²Ichaqa ñawpachirqam willakuqkunata. Paykunam Samaria lawpi huk llaqtachaman chayaruspanku Jesusta samachinankupaq wasita maskarqaku.

⁵³Chay llaqtachapi runakunam ichaqa mana samaykachirqakuchu Jerusalemman risqanta qawarspanku. ⁵⁴Discipulon Jacobopiwan Juanñataqmi uyariyuspa nirqaku:

—Señorllayku, munaptikiqa cielomantayá ninata uraykarachimusun kay runakunata ruparunapaq —nispa.

⁵⁵ Jesusñataqmi paykunata qaqchaspan ⁵⁶paykunawan huklaw llaqtachaman pasakurqa.

Jesus qatiy munaqkunamanta

(Mt 8:19-22)

⁵⁷Ñanta richkaptinkum huk runa niykurqa:

—Maytaña riptikipas qatikusqaykim —nispa.

⁵⁸Jesusñataqmi nirqa:

—Kanmi atoqkunapa uchkun, kantaqmi alton pawaq urpikunapapas *qesan, Diosmanta Hamuq Runapaqmi ichaqa mana kapuwanchu maypim puñuykunaypas —nispa.

⁵⁹Huk runatapas nirqam:

—Qatiway —nispa.

Chaymi payñataq nirqa:

—Señorlláy, qanwanmi risaq ichaqa dejaykuwayraq taytay wañukuptin pamparamunaykama —nispa.

⁶⁰Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Diospaq wañusqakunayá wañuqkunataqa pampachunku. Qamyá ichaqa Diospa munaychakusqanmanta willakamuy —nispa.

⁶¹Huk runapas nirqataqmi:

—Señor, ñoqapas qatisqaykim ichaqa wasiypi kaqkunamantaraqyá despedikaykamusaq —nispa.

⁶²Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Takllawan yapuchkaspan qepan qawariq runaqa manam Diospa munaychakusqanpaq hinachu.

Qanchis chunka iskayniyoq willakuqkunata Jesuspa kachasqanmanta

10 ¹Señorqa akllaykurqataqmi qanchis chunka iskayniyoq runakunatapas, paykunatam ñawpachirqa maymi rinan llaqtakunaman hinaspa llaqtachakunaman.

²Paykunatam nirqa:

—Achkallañam kachkan cosechanapaqqa, cosechaqkunam ichaqa aslla, chaynaqa mañakuychikyá chakrayoqta cosechaqkunata kachananpaq. ³Riychikyá atoqkunapa kasqanman, carnerokunata kachachkaq hinam qamkunata kachachkaykichik. ⁴Amayá apaychikchu qollqetaqa, wayqataqa hinaspa mudana *usutataqa, ñanpiqa amataqmi pitapas rimaykunkichikchu. ⁵Chayasqaykichik wasiman yaykuspaqa: “Hawkayay kachun kay wasipi” nispan rimakuykunkichik. ⁶Wasipi kaqkuna allin runa kaptinqa chay rimaykusqaykichikmi takyanqa, mana chayna kaptinmi ichaqa rimaykusqaykichikpas mana takyanqachu. ⁷Yaykusqaykichik wasillapim kankichik, imam qosusqallaykichiktam mikunkichikpas hinaspa tomankichikpas. Llamkaqqa pagontam chaskinan. Amamá wasin-wasinqa purinkichikchu. ⁸Chayasqaykichik llaqtapi chaskisuptikichikqa qosusqaykichiktam mikunkichik. ⁹Chaypi onqoqkunata sanoyachispam willakunkichik: “Diospa munaychakusqanqa hichpallaykichikpiñam kachkan” nispa. ¹⁰Chayasqaykichik llaqtapi mana chaskisuptikichikñataqmi callenta rispa ninkichik: ¹¹“*Usutaykupi kaq kay llaqtapa allpantam contraykichikpi taspiniku. Chaywanpas yachaychikyá, Diospa munaychakusqanqa hichpallaykichikpiñam kachkan” nispa. ¹²Nikichikmi, juicio punchawpiqa Sodoma llaqtamantapas aswan castigasqaraqmi kanqa chay llaqtaqa.

Jesupa ñakasqan llaqtakunamanta

(Mt 11:20-24)

¹³—iImaynaraq kanki Corazin llaqta! iImaynaraq kanki Betsaida llaqta! Sichum Tiro llaqtapi hinaspa Sidon llaqtapi qamkunawan rurasqayta hina *milagrokunata rurayman karqa hinaptinga unayñach sinchita llakikuspanku huchankumanta wananakunmanku karqa. ¹⁴Chayraykum juicio punchawpiqa Tiropi chaynataq Sidonpi *yachaqkunamantapas aswanraq castigasqa kankichik. ¹⁵Capernaum llaqta ¿creenkichum hanaq pachaman hoqarisqa kayta? Uraykachisqam kanki uku pachakama.

¹⁶—Qamkunata kasuq runaqa ñoqatam kasuwan. Qamkunata despreciaqqa ñoqatam despreciawan. Despreciawaqniyñataqmi kachamuwaqniyta desprecian.

Qanchis chunka iskayniyoq willakuqkunapa kutimusqanmanta

¹⁷Qanchis chunka iskayniyoq runakunam kusionqallaña kutiramuspa willakurqaku: —Señor, sutikiqqa demoniokunapas kasuwankum —nispa.

¹⁸Chaymi Señorñataq nirqa:

—Arí, *Satanastam rikurqani rayo hina cielomanta wichimuqta. ¹⁹Atiytam qoykichik culebrakunata hinaspa atoq-atoqkunata sarunaykichikpaq chaynataq enemigopa atiyin vencenaykichikpaqpas, manam imapas imanasunkichikchu.

²⁰Amayá kusikuychikqa demoniokuna kasususqaykichikmantachu aswanqa hanaq pachapi sutikichik qellqasqa kasqanmantayá.

Anchallataña Jesupa kusikusqanmanta

(Mt 11:25-27. 13:16-17)

²¹Chay ratollapim Chuya Espiritupa yanapakuyinwan kusikuspan Jesus nirqa: —Hanaq pachapipas, kay pachapipas munaychakuq Taytáy, kay yachaykunatam pakaykurqanki yachayniyoqkunamantawan entiendeqkunamanta hinaspam qawaykachinki pisi yachayniyoqkunamanña, chayraykum alabayki. Arí, Taytáy, qanmi munarqanki chaynata.

²²—Taytaymi qoykuwarqa tukuy imakunata. Ñoqa Churitaqa manam pipas reqsiwanchu aswanqa Taytallaymi. Manataqmi Taytayaqa pipas reqsinchu aswanqa ñoqa Churillanmi, Churipa reqsichisqallantaqmi reqsin Taytataqa.

²³Discipulonkunaman asuykuspanmi paykunallaman nirqa:

—Mayna kusionqam kay qawasqaykichikta qawaqkunaqa. ²⁴Diosmanta achkaq willakuqkunam reykunapiwan rikusqaykichikta rikuyta munarqaku, ichaqa manam rikurqakuchu, uyarisqaykichiktapas uyariytam munarqaku ichaqa manam uyarirqakuchu.

Samaria lawmanta kaq runapa allin rurasqanmanta

²⁵Diospa leynin yachachiq runam Jesusta pruebananpaq sayariykuspa tapurqa: —Yachachikuq ¿imata ruraspaytaq wiñay kawsayta haypayman? —nispa.

²⁶Chaymi Jesusñataq nirqa:

—¿Ima nichkantaq leypiqa? ¿Ima niqtataq leenki? —nispa.

²⁷Hinapinmi chay runañataq nirqa:

—“Señor Diosnikitam kuyanki tukuy sonqoykiwan, tukuy vidaykiwan, tukuy kallpaykiwan hinaspa tukuy yuyaynikiwan, kuyankitaqmi runamasikitapas kikikita hina” nispa.

²⁸Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Allintam nirunki, chaynatayá ruray hinaspaqa wiñaypaqmi kawsanki —nispa.

²⁹Payñataqmi pim runamasin kasqanta mana reqsiq tukuspan yapatawan tapurqa:

—¿Pitaq runamasiyqa? —nispa.

³⁰Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Huk kutipim Jerusalenmanta Jerico llaqtaman huk runa richkarqa. Paytam suwakuña saltearuspa pachallantapas llatanarurqaku, maqaparuspam wañunayachkaqtaña saqerurqaku.

³¹Chay ñanninta huk *sacerdote richkaspanmi chay runata rikururqa aswanqa qawariykuspallanmi karullanta pasarurqa. ³²Leviy casta runapas chay sitioman chayaruspanmi qawariykuspallan karullanta pasarurqa. ³³Chaynintataqmi richkarqa Samaria lawmanta kaq runapas, paymi ichaqa asuykuspan llakipayarikurqa.

³⁴Asuykuspanmi aceitewan hinaspa vinowan heridankunata hampiykurqa. Sillakunan animalman churkuykuspanmi samakuna wasiman aparqa hinaspan chaypi atinderqa. ³⁵Paqarinnintin pasakunanpaq kaspanñataqmi onqoqta atiendeykunarpaq wasiyoqman isqay jornalpa chanin qollqeta qoykurqa hinaspan ruegakurqa: “Atiendeykapullawankimá, mastapas gastaptikiqa kutimuspaymi pagapullasqayki” nispa.

³⁶Chaynata Jesus niruspanmi chay tapuqñinta nirqa:

—¿Chay kimsan runamantaqa, mayqannintaq salteasqapa runamasinqa? —nispa.

³⁷Hinaptinmi Diospa leynin yachachiq runañataq nirqa:

—Salteasqa runamanta kuyapayarikuqmi —nispa.

Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Qampas chaynatayá ruramuy —nispa.

Mariapa hinaspa Martapa wasinpi Jesus tarikusqanmanta

³⁸Richkaspankun huk llaqtachaman chayarurqaku, chay llaqtapim Marta sutiyoq warmi wasinpi samaykachirqa. ³⁹Martapa ñañan Mariañataqmi Jesuspa ñawpaqñinpi tiyaykurqa rimasqanta uyarinanpaq. ⁴⁰Martañataqmi tukuy ima ruraraypa atipasqan kaspa Jesusman asuykuspa nirqa:

—Señor ¿manachus imapas qokusunki sapallay ruraqta ñañay qawakuwaptin? Niyá yanapawanapaq —nispa.

⁴¹Chaymi Señorñataq nirqa:

—Marta, Marta, tukuy imapa atipasqanmi muspaypi hinaña kachkanki tukuy imawan. ⁴²Hukllam runanaykiqa kachkan, chay allin kaqtaq ñañayki Mariaqa akllakuykun, chaytaqa manam pipas qechunqachu.

Imaynam Diosta mañakunamanta

(Mt 6:9-15. 7:7-11)

11 ¹Huk sitiopim Jesus mañakuchkarqa chaymi tukuykuptin huknin discipulon nirqa:

—Señor, Bautizaq Juanqa yachachirqam discipulonkunata imaynam Dios mañakuyta, chaynaqa ñoqaykutapas yachaykachiwaykuyá —nispa.

²Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Diosta mañakuspaqa kaynatam ninkichik:

“Taytayku, sutiki yupaychasqa kachun,
munaychakusqayki hamuchun.

³Sapa punchaw mikunaykutayá qowayku.

⁴ Ñoqaykupa huchaykutayá pampachawayku,
ñoqaykupas mana allin rurawaqniykutam pampachaniku.
Amayá kachaykuwaykuchu pruebamanqa.”

⁵ Jesusqa nirqataqmi:

—Huk kaqnikichikpa amistadnikichik kaptinqa manachum chawpi tutaña kaptinpas rispaysichik ruegoakuwaqchik: “Vecino, ama hina kaspaykiyá kimsa tantata prestaykullaway. ⁶ Amistadniy wasiyman samakaramuptinmi mikuykachi-naypaq imallaypas mana kanchu” nispa. ⁷ Hinaptin amistadnikiñañataq ukumanta nimunman: “iAma churmichawaychu! Punkuqa segurasqañam, warmachayku-napas ñoqawanmi puñuchkanña. Manam hatarimuymanchu mañawasqaykita qoqnikiqa” nispa. ⁸ Chaynaqa amistadnin kasqanrayku manaña qospanpas, pun-kuta takapayaspan mañakusqanraykuchá hatarispan tukuy ima mañakusqanta qoykunqa. ⁹ Chaymi nikichik: Mañakuptikichikqa Diosqa qosunkichikmi. Mas-kaychik, tarinkichikmi, qayaychik, kichasunkichikmi. ¹⁰ Mañakuqqa chaskinmi, maskaqaqa tarinmi, qayakuqqa kichaykachikunmi.

¹¹ —Churikichikmanqa çyaqachum culebrata qoykuwaqchik challwata mañaku-suptikichik ¹² otaq atoq-atoqta runtuta mañakusuptikichik? ¹³ Qamkunaqa mana allin runakuna kachkaspa churikichikmanqa allin kaqkunata qonkichik çchay-chu mañakuqkunamanqa hanaq pachapi kaq Taytaykichik mana qosunkichikman Chuya Espirituta?

Jesupa contranpi rimasqankumanta

(Mt 12:22-30. Mr 3:20-27)

¹⁴ Huk kutipim Jesus huk runamanta qarqorurqa mana rimachiq demoniota, lloqsiruptillanmi runañataq rimarirurqa, chayta rikuqninkunam admirasqallaña karaku. ¹⁵ Wakinmi nirqaku:

—Kay runaqa demoniokunataqa qarqon demoniokuna kamachiq Beelzebupa atiyinwanmi —nispa.

¹⁶ Wakinñataqmi Jesusta pruebaman churayta munaspanku mañarqaku cielo-manta *milagrota qawachinanpaq. ¹⁷ Chaymi paykunapa piensasqanta yachaspan Jesus nirqa:

—Mayqan nacionpas chaqwallapi rakinasqa kaspaqa purmanqam, familiapas rakinasqa kaspaqa manataqmi takyanchu. ¹⁸ *Satanas kikinpa contrallanpi kap-tinqa çimaynataq munaychakusqanqa takyanman? Chaynataqa nichkaykichik: Demonio-kunapa jefen Beelzebupa atiyinwanmi demoniokunataqa qarqonki, nispa niwasqaykichikraykum. ¹⁹ Nisqaykichikpi hina Beelzebupa atiyinwan demonio-kunata qarqoptiyqa çpipa atiyinwantaq qatinqikichikqa demoniokunata qarqon? Chaynaqa paykunam juzgasunkichik. ²⁰ Ñoqaqa demoniokunataqa qarqoni Diospa atiyinwanmi, chaynaqa Diospa munaychakusqanqa chayaramusunkichikñam.

²¹ —Tukuy rikchaq armayoq kallpasapa runa wasinpi imankunatapas wa-qaychaptinqa tukuy imanqa allin waqaychasqam kachkan. ²² Ichaqa paymanta aswanraq kallpasapa runa rikuriramuspanqa venceruspanmi armankunatapas qechurunman hinaspa imankunatapas aypukurunman.

²³ —Pipas mana favorniypi kaqqa contraypim kachkan. Cosechapi ñoqawan mana huñuqñataqmi usuchichkan.

Runaman demonio kutiykusqanmanta

(Mt 12:43-45)

²⁴—Runamanta demonio lloqsiruspaqa qochqakunapim samanapaq maskastin purin, mana tarispanñataqmi nin: “Lloqsimusqay runamanyá kutikusaq” nispa. ²⁵Kutirispanñataqmi chay runapa sonqonta tariykun sumaq allichasqata, sumaq pichasqata. ²⁶Kutirispanmi pusaramun kikinmantapas peornin qanchis demoniokunataraq chaynapi chay runaman yaykuspa *yachanankupaq. Chaymi chay runaqa rikurirun ñawpaq kasqanmantapas astawan peorña.

Cheqap kusiona runakunamanta

²⁷Jesus chaynata rimachkaptinraqmi runakuna ukumanta huk warmi qaparimurqa: —iMayna kusisqaraq wachakusuniki hinaspa ñuñusuniki warmiqa! —nispa. ²⁸Chaymi Jesusñataq nirqa: —Aswan kusisqaraqmi Diospa palabranta uyarispa kasukuqkunaqa —nispa.

Milagrota qawachinapaq runakunapa mañakusqanmanta

(Mt 12:38-42. Mr 8:12)

²⁹Jesuspa muyuriqninman runakuna qeminakamuptinmi paykunata nirqa: —Mana allin casta runakunallam *milagro qawachinaytaqa mañakunku. Manam qawachisqaykichikchu milagrotaqa, qawaspaqa-qawachisqaykichik Diosmanta willakuq Jonasta imam pasasqallantam. ³⁰Ninive llaqtapi runakunapaqmi Jonasqa señal hina karqa, chaynam Diosmanta Hamuq Runapas señal kani. ³¹*Saba nacionniyoq reinapas juicio punchawpi kaypi kaq runakunapiwan kawsarimuspanmi paykunata acusanqa. Payqa hamurqa karu-karu llaqtamantaraqmi Rey Salomonpa yachaynin uyariq. Salomonmantapas aswan mas yachayniyoqmi kaypiqa kachkani. ³²Ninive llaqtapi runakunam kawsarimunqaku kay runakunapiwan kуска juicio punchawpi hinaspan kay runakunata acusanqa. Paykunaqa huchankumantam wanakurqaku Jonaspa willakusqanwan, Jonasmantapas aswan allin willakuqmi kaypiqa kachkan.

Ñawinchikqa achkiy hina kasqanmanta

(Mt 5:15. 6:22-23)

³³—Mecherotaqa ratachina manam pakarunapaqchu nitaq cajonpa ukunman churarunapaqchu aswanqa altomanmi churana wasiman yaykuqkuna rikunan-kupaq. ³⁴Ñawiq cuerponchikpa achkiynin hinam. Ñawiki allinta qawakuptinqa vidaykim kachkan achkiyniyoq. Ñawiki mana allinta qawakuptinmi ichaqa vidaykiqa kachkan pasaypaq tutayyllapi. ³⁵Qampi achkiy kaqtaqa amayá tutayara-chiychu. ³⁶Chaynaqa qampi achkiy kaptin mana imanirraq tutayayniyoq kaspaykiqa tukuy imatam sutillata rikunki imaynam mecherowan rikusqaykita hina.

Fariseokunata Jesus qaqchasqanmanta

(Mt 23:1-36. Mr 12:38-40. Lc 20:45-47)

³⁷Rimayta Jesus tukuruptillanmi huk *fariseo runa convidarqa wasinpi mikuy-kunanapaq chaymi rispan mikunanapaq tiyaykurqa. ³⁸Paykunapa costumbrenman hina Jesus makinta mana mayllakuptinmi convidaqnin extrañasqallaña qawarayarqa. ³⁹Chaymi Señorñataq nirqa:

—Yaw *fariseokuna, qamkunaqa vasotawan platotam hawallanta mayllankichik, sonqoykichikmi huntasqa kachkan suwakuy munaywan hinaspa mana allin ruray munaywan. ⁴⁰ ¡Mana yachayniyoqkuna! ¿Manachum hawantawan ukuntaqa Diospuni ruraraq? ⁴¹ Kapusuqnikichikmantayá qoychik limosnata chaynapi tukuy imapas limpio kapusunaykichikpaq.

⁴²—iImaynaraq kankichik *fariseokuna! Qamkunam *diezmota qonkichik yerba buenamanta, rudamanta hinaspa tukuy rikchaq yuyukunamanta. Aswanqa qonqarunkichikmi allin ruraytawan Diospa kuyapayakuyrintaqa. Kaykunataqa kasukunaykichikmi diezmo qoytapas ama qonqaspa.

⁴³—iImaynaraq kankichik *fariseokuna! Qamkunaqa *huñunakuna wasipipas ñawpaqllapi tiyaytam munankichik, munankichiktaqmi plazakunapi hatun respetowan rimaykusunaykichiktapas.

⁴⁴—iImaynaraq kankichik! ¡Qamkunaqa kachkankichik mana rikuriq sepulturakuna hinam! Runakunam hawanta purin ukunpi kaqkunata mana yachastin.

⁴⁵ Hinaptinmi Diospa leynin yachachiqkunamanta huk kaqnin nirqa:

—Yachachikuq, chaynata rimaspaykiqa ñoqaykutapas insultawachkankikum —nispa.

⁴⁶ Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Qamkunapas iimaynaraq kankichik Diospa leynin yachachiqkuna! Runakunamanmi mana apay atinanku llasaq qepita churkuchkankichik, qamkunam ichaqa llachpayllapas mana llachpaykunkichikchu.

⁴⁷—iImaynaraq kankichik! Qamkunaqa abueloykichikkunapa wañuchisqan willakuqkunapa sepulturankunatam rurankichik. ⁴⁸ Yachankichikmi abueloykichikkunapa chay rurasqankunataqa, chayraykum paykunapa ruraqmasin kankichik. Paykunam Diosmanta willakuqkunata wañuchirqaku, qamkunañataqmi sepulturanta rurankichik.

⁴⁹—Chayraykum Diosqa yachayninpi nirqaña: “Ñoqamanta willakuqkunatawan *apostolkunata kachamuptiyimi wakinta wañuchispa wakintañataq ñakarichinkichik” nispa. ⁵⁰ Kay uyariwaqniy runakunamantam Dios cuentata mañanqa qallariyinnmantapuni llapallan willakuqkunata wañuchisqankumanta, ⁵¹ Abel wañuchisqankumanta Zacarias wañuchisqankukama. Zacariastam wañurachirqaku *altarmanta *santuarioman rinapi. Paykunapa yawarninmantamá Dios cuentata mañasunkichik.

⁵²—iImaynaraq kankichik Diospa leynin yachachiqkuna! Qamkunaqa reqsin-kichikmi runakunaman imam yachachinaykichikta, qamkunam ichaqa mana yachayta munankichikchu, yachay munaqkunatañataqmi harkakunkichik.

⁵³ Chaymanta Jesus lloqsiruptinmi Diospa leynin yachachiqkunawan *fariseokunapas piñakuruspanku tapupayarqaku ⁵⁴ imapipas pantarachispanku chaymansumlla acusanankupaq.

Iskay uya kaymanta

12 ¹ Waranqantin-waranqantin runakuna tanqanakustin Jesuspa kasqanman huñunakaramuptinmi puntataqa discipulonkunata nirqa:

—Cuidakuychik *fariseokunapa qonchunmanta otaq iskay uya kayninkumanta.

² Imapas pakasqa kaqkunaqa qawachisqam kanqa, chaynataqmi mana yachasqa kaqkunapas yachasqataq kanqa. ³ Tutayaypi rimasqaykichikpas punchawpi uyarisqam kanqa, wasi ukupi upallalla rimasqaykichikñataqmi wasipa altosninmanta willakusqa kanqa.

Cuerpo wañuchiqtqaq mana manchakunamanta

(Mt 10:28-31)

⁴—Kuyasqallaykuna, amayá manchakuychikchu runa wañuchiqtunataqa, almankutaqa manam imananmankuchu. ⁵Ñoqam ichaqa nikichik pim manchakunaykichikta. Manchakuychikqa wañurachispa wiñay castigoman wischuykuqtayá.

⁶—¿Manachum pichqa pichinchurruchakunatapas *rantikunku as qollqella-paq? Chaywanpas Diosqa mayqantapas manam qonqarunchu. ⁷Qamkunapaqa chukchaykichikpas llapallanmi yupasqa kachkan. Chaynaqa amayá manchakuychikchu, qamkunaqa pichinchurruchakunamantapas aswan valeqmi kankichik.

Jesupa favorninpi rimaqkunamanta

(Mt 10:32-33. 12:32. 10:19-20)

⁸—Uyariwaychik, runakunapa qayllanpi ñoqamanta willakuqtaqa, Diosmanta Hamuq Runapas Diospa angelninkunapa qayllanpim willakusaq ñoqapa kasqanta. ⁹Runakunapa qayllanpi negaqniytaqa ñoqapas negasaqmi Diospa angelninkunapa qayllanpi.

¹⁰—Pipas Diosmanta Hamuq Runapa contraypi rimaqqa pampachasqam kanqa, Chuya Espiritupa contranpi rimaqmi ichaqa mana pampachasqachu kanqa.

¹¹—Huñunakuna wasikunaman, juzgadokunaman hinaspas autoridadkunaman pusasuptikichikqa, amam llakikunkichikchu imam otaq imaynam rimanaykichikmantataqa. ¹²Chay ratopi imam rimanaykichikmantataqa Chuya Espiritum yachachisunkichik.

Mana yuyayniyoq apu runamanta

¹³Jesustam runakuna ukumanta huk kaqnin nirqa:

—Yachachikuq, wawqeytayá niykapuway herenciata ñoqawan rakinakunanpaq —nispa.

¹⁴Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Yaw runa ¿pitaq ñoqata churawarqa qamkunapa jueznikichik otaq partiqnikichik kanaypaq?

¹⁵Chaynata niruspanmi nirqataq:

—Cuidakuychikyá qollqella kuyaruymanta. Runaqa manam tukuy imayoq karunallanpaqchu kawsanan.

¹⁶—Kay rikchanachiytayá nisqaykichik: Huk apu runam chakranmanta sinchillataña cosecharurqa ¹⁷chaymi tantearqa: “¿Maypiñataq churasaq kay cosechasqaytaqa?” ¹⁸Kaynatayá rurasaq, kawsaykuna waqaychanay wasita paskaruspayá aswan hatuntaña rururasaq trigoytawan tukuy imaykunata chaypiña waqaychanaypaq. ¹⁹Hinaspa kikillayta nikusaq: Achkallañam tukuy imaykunapas unay watakunapaq kapuwachkan. Kunanqa samakuspaya mikukusaq, upyakusaq hinaspas kusikusaq, nispa. ²⁰Ichaqa Diosmi payta nirqa: “Mana yuyayniyoq runa, kunan tuta-punim wañurunki. Chaynaqa waqaychasqaykiqa ¿pitaqtaq kanqa?” nispa.

²¹—Chaynam pasarunqa kikillanpaq maskaq runataqa, Diospa qayllanpiqa kachkan pasaypaq mana imayoqmi.

Churinkunataqa Diospuni cuidawasqanchikmanta

(Mt 6:25-34)

²²Jesusmi discipulonkunata nirqa:

—Ñoqam nikichik, amayá afanakuychikchu mikunaykichikmantaqa hinaspachakunaykichikmantaqa. ²³Mikuymantapas astawanqa valen vidaykichikmi cuerpoykichiktaqmi pachamantapas astawanqa valen. ²⁴Qawariychik ullachkukunata. Paykunaga manam tarpunkuchu nitaq cosechankuchu, manataqmi trojenkupas nitaq taqenkupas kantaqchu. Chaywanpas paykunataqa Diosmi mikuchin. Qamkunaga alton pawaq urpikumantapas aswan valeqmi kankichik. ²⁵¿Mayqannikichiktaq afanakuspaqa huk kuchusta wiñaruwaqchik? ²⁶Chayllatapas mana rurayta atichkasapas iwakin kaqkunamantaqa imapaqtaq llakikunkichik!

²⁷—Qawariychik waytakunapa wiñasqanta, manam llamkankuchu nitaq puchkankuchu. Ichaqa nikichikmi, Rey Salomonpas sumaqllawan pachakuq kachkasapas manam huknin wayta hinallapas pachakurqachu. ²⁸Yaw pisi iñiyiniyoq runakuna, purunpi waytakunaga kunan sayachkasapas paqarinqa hornopim kañarachikun, waytakunatapas Dios pachachichkaspanqa imanachum qamkunatapas pachachisunkichik? ²⁹Qamkunaga amayá llakikuychikchu: “Imataraq mikusun, imataraq tomasun” nispaqa. Amataqyá ancha llakisqallañaqa puriyichikchu. ³⁰Tukuy hinastinpi Dios mana adoraqkunam tukuy chaykunamantaqa afanakun. Qamkunapaqa kachkanmi Taytaykichik, paymi yachan tukuy imapas pisipususqaykichiktaqa. ³¹Maskaychikqa Diospa munaychakusqantayá hinaptinqa qosunkichikmi tukuy ima pisipusuqnikichikta.

Hanaq pachapim riqezataqa churana.

(Mt 6:19-21)

³²—Ovejaykuna, amayá manchakuychikchu, aslla kaptikichikpas Dios Taytaykichikmi munaychakusqanta qoykusunkichik. ³³Kapuqnikichikta *rantikuspayá mana imayoqkunam qoychik. Chaynata ruraspaqa hanaq pachapim mana mawkayaq wayqaman mana tukuq kapuqnikichikta huntachichkankichik. Chaypiqa manam pipas asuykunchu suwananpaq, manataqmi puyupas kanchu tukunanpaq. ³⁴Tukuy kapuqnikichikpa kasqanpim sonqoykichikpas kanqa.

Qawan-qawanlla Jesusta suyanamanta

³⁵—Listollayá kaychik mecheroykichiktapas ratachispa. ³⁶Casamientomanta patronninku kutimunanta suyaq runakuna hinayá qamkunapas kaychik chaynapi chayaramuspan punkuta takamuptin chaylla kichanaykichikpaq. ³⁷Mayna kisisqam rikchachkaqta patronninpa tariyakamusqan sirvientekunaga. Cheqaptapunim nikichik, patronninku allichakuykuspanmi paykunata mesapi tiyaykachispan kikinpuni servinqa. ³⁸Chawpi tutataña otaq achikyaqtaña patron kutimuspan suyaqnin sirvientekunata tariyukptinqa ancha kisisqam kanqaku. ³⁹Yachaychikyá kayta, sichum wasiyoq yachanman imay hora suwa hamunanta hinaspaga manachá suwachikunmanchu. ⁴⁰Chaynaqa qamkunapas listollayá kaychik. Diosmanta Hamuq Runaqa kutiramusaq mana piensasqaykichik horam.

Allin sirvientemantawan mana allin sirvientemanta

(Mt 24:45-51)

⁴¹Pedrom tapukurqa:

—Señor, kay rikchanachiy nisqaykiqa ¿ñoqallaykupaqchu icha llapallan runa-kunapaqwanchu? —nispa.

⁴²Chaymi Señorñataq nirqa:

—Qamkunaqa allin yuyayniyoq confianza mayordomo hinayá kaychik, paytam wasinpi patronnin churarqa sirvientemasinkunata imam horapi mikuchinanpaq. ⁴³Ancha kusionpaq chay runaqa sichum patronnin kutimuspa chayna rurachkaq-ta tariykamuptinpa. ⁴⁴Cheqaptapunim nikichik, patronninga churaykunqa tukuy kapuqninkunapiña nanachikunanpaqmi. ⁴⁵Ichaqa sichu mana allin sirviente kaspa ninman: “Patronniyqa unamunqaraqmi” nispa hinaspañataq sirvientemasinkunata maqayta qallarispas mikukunman upyakunman hinaspa sinkakunman. ⁴⁶Chayna runapaqa patronninmi kutiramunqa mana suyasqa punchawpi hinaspa mana yachasqa horapi. Sinchitam castiganqa mana iñiyiyoqkunatawan kuskata.

⁴⁷—Patronninpa munasqanta yachachkaspa mana alistakuq hinaspa mana kasukuq sirvienteqa sinchi castigasqa kanqa. ⁴⁸Patronninpa munasqanta mana yachachkaspa imapipas faltakuq sirvienteqa pisilla castigasqa kanqa. Achka chaskiqkunaqa achka mañasqa kanqaku. Achka confiasqa runamantaqa achkatataqmi mañana.

Jesusqa runakuna rakinachiq hamusqanmanta

(Mt 10:34-36)

⁴⁹—Ñoqaqa ninatam kay pachaman apamurqani, chaynaqa maynatam munayman rupachkanantaña. ⁵⁰Ñakarinarayqami kachkan. Chaymi hukmanyasqa kachkani cumplikunankama. ⁵¹¿Greenkichikchu hamusqaywanqa hawka kanaykichikta? Ñoqaqa rakinakuytam apamurqani. ⁵²Kunanmantapunim wasipi pichqa kaqkuna rakinaspas kanqaku. Kimsam iskaypa contranpi kanqa, iskayñataqmi kimsapa contranpi. ⁵³Taytam qari churinwan contranakunqa. Mamam warmi wawanwan contranakunqa chaynataqmi suegrapas llumchuyninwan contranakunqa.

Tiempokunapi pasakuqwan cuenta qokunamanta

(Mt 16:1-4. Mr 8:11-13)

⁵⁴Jesusmi runakunata nirqa:

—Intipa seqaykunan lawmanta puy rikurimuptinmi “paramunqam” ninkichik, hinaptinmi chayman hina paramun. ⁵⁵Qechwa lawmanta wayramuptinñataqmi “rupamunqam” ninkichik, hinaptinmi chayman hina rupamun. ⁵⁶¡Iskay uyakuna! Cielopipas chaynataq kay pachapipas kaqkunata qawaspas imaynam tiempo kananta yachankichik, kunan tiempopi pasakusqanmantam ichaqa mana cuentata qokunkichikchu.

Manaraq juzgoman chayachkaspa allinyanakunamanta

(Mt 5:25-26)

⁵⁷—Kikillaykichikqa ¿manachu allin arregloman hina allichawaqchik? ⁵⁸Quejakusunikiwan rispaqa ñanllapiraqyá allinyanakuruy chaynapi juezman ama entregasunaykipaq, guardiaman juez entregasuptikiqa carcelmanmi aparusunkiman. ⁵⁹Chaymantaqa manam lloqsinkichu debekusqaykita pasaypaq paganaykikama.

Huchamantaqa wanakunamanta

13 ¹Chay punchawkunapim wakin runakuna Jesusman willarqaku: —Galilea lawmanta kaqkunam animalkunata wañuchichkarqaku Diospaq ofrecenankupaq hinaptinmi Pilatopa kamachisqan runakuna paykunata wañurachirqa —nispa.

²Chaymi Jesusñataq nirqa:

—¿Greenkichikchu Galilea lawpi wakin runakunamantapas astawan huchasapa kasqankurayku chayna wañuchisqa kasqankuta? ³Nikichikmi manam chaynachu. Huchaykichikmanta mana wanakuspaqa qamkunapas chaynam wañunkichik. ⁴¿Siloe llaqtachapi torrem tuñiykuspan chunka pusaqniyoq runakunata wañurachirqa? ¿Greenkichikchu Jerusalemipi runakunamantapas paykunaqa aswan huchasapa kasqankuta? ⁵Nikichikmi manam chaynachu. Huchaykichikmanta mana wanakuspaqa qamkunapas chaynam wañunkichik.

Mana ruruyoq higos sachamanta

⁶Jesusmi rikchanachispan nirqa:

—Huk runapa uvas huertanpim higos sacha karqa. Rurunta maskaptinñataqmi mana karqachu. ⁷Chaymi huerta cuidaqa nirqa: “Kimsa watañam kay sachapa rurun maskasqay ichaqa manam kanchu. Kuchuruyña amaña kichkichakunanpaq” nispa. ⁸Hinaptinmi chay cuidañataq nirqa: “Señor, kay watatawanraqyá dejaykuy. Muyuriqninta aspiruspaymi wanuta hinarusaq. ⁹Icharaqpas rurunman, mana chayqa kuchurachinkiñachiki.”

Onqoq warmita samana punchawpi Jesus sanoyarachisqanmanta

¹⁰*Samana punchawpim *huñunakunanku wasipi Jesus yachachichkarqa.

¹¹Chaypim kachkarqa chunka pusaqniyoq wataña onqoq warmi. Kurkunpalla puriqta demonio ruraruptionmi derecho puriytaqa mana atirqachu. ¹²Payta Jesus rikuruspanmi qayaykuspa nirqa:

—Mamáy, sanoñam kanki —nispa.

¹³Makinta hawanman churaykuptionmi derechakuruspan Diosta alabarqa. ¹⁴*Huñunakunanku wasipi jefeñataqmi *samana punchawpi Jesus sanoyarachtin runakunata nirqa:

—Soqta punchawmi lllamkanaqaq punchawkunaqa. Chay punchawkunapi hamuptikichikyá sanoyachisunkichik, ichaqa amayá samana punchawpichu —nispa.

¹⁵Hinaptinmi Señorñataq contestarqa:

—Iskay uya runakuna, qamkunapas *samana punchawpim buesnikichikta otaq asnoykichikta paskaspa yakuman pusankichik. ¹⁶Abrahampa mirayninmanta kaq kay warmitam chunka pusaqniyoq wataña *Satanas ñakarichirqa. Chaychu samana punchawña kachkaptinpas mana sanoyaykachiymán.

¹⁷Chaynata niptinmi lliw enemigonkuna penqaypi rikurirurqaku. Runakunañataqmi admirakuypaq tukuy rurasqankunata qawaspanku anchallataña kusikurqaku.

Mostaza muhuwan rikchanachisqanmanta

(Mt 13:31-32. Mr 4:30-32)

¹⁸Jesusmi nirqa:

—¿Imaynataq Diospa munaychakusqanqa? ¿imawantaq tupanachiyman? ¹⁹Diospa munaychakusqanqa rikchakun huk runapa tarpusqan mostaza muhumanmi, montearunankama wiñaruptinmi silguerokunapas kallmankunapi *qesachakun.

Qonchuwan rikchanachisqanmanta*(Mt 13:33)*

²⁰ Jesusmi huk rikchanachiytawan nirqa:

—¿Imawantaq tupanachiyman Diospa munaychakusqantaqa? ²¹ Rikchakunqa huk warmi kimsa tupu harinata chapuruptin poqorachiq qonchumanmi.

Kichki punkumanta*(Mt 7:13-14, 21-23)*

²² Jerusalenman Jesus rispanmi llaqtakunapi hinaspa llaqtachakunapi yachachirqa. ²³ Chaymi huk kaqnin tapurqa:

—Señor ¿asllachum salvakunqaku? —nispa.

Chaymi payñataq nirqa:

²⁴—Achkaqmi yaykuyta munanqaku aswanqa manam atinqakuchu, chaynaqa kichki punkun yaykuytayá procuraychik. ²⁵ Punkuta wasiyoy wichqaruptinmi hawamanta takaspa: “Señor, kichaykamullawayku” ninkichik chaymi payñataq nimusunkichik: “Manam reqsikichikchu, maylawmanta kaqchá kankichikpas” nispa. ²⁶ Hinaptinmi qamkunañataq ninkichik: “Señor, qanwanmi mikurqanikupas, upyarqanikupas, plazaykupitaqmi yachachirqankipas” nispa. ²⁷ Hinaptinmi payñataq nimusunkichik: “Manam reqsikichikchu, maylawmanta kaqchá kakunkichikpas, qayllaymanta asuychik mana allin ruraqkuna” nispa. ²⁸ Hawaman qarqoramusuptikichikmi Abrahamta, Isaacta, Jacobta hinaspa willakuqkunata Diospa munaychakusqanpi qawarispawaqankichik. Mana ima rurayta atispam kiruykichiktapas kirichichichinkichik. ²⁹ Diospa munaychakusqanpi tiyaspa mikunankupaqmi hamunqaku tukuy hinastinmanta.

³⁰ Qepa kaqkunam puntanqaku, punta kaqkunañataqmi qepanqaku.

Jerusalenpi yachaqkunamanta Jesuspa waqasqanmanta*(Mt 23:37-39)*

³¹ *Fariseokunapas chay horallapim Jesusman chayaruspanku nirqaku:

—Herodesmi wañurachisunaykipaq munapayasuchkanki, pasakuy kaymanta —nispa.

³² Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Rispaykichik chay atoqta nimuychik: “Kay punchawkunapiraqmi demoniokunata qarqospay onqoqkunata sanoyachisaq. Kay-kay punchawkunañataqmi ruranayta tukusaq.” ³³ Kay punchawkunapiqa rinaypunim maymi rinayta. Diosmanta willakuqqa manam wañunmanchu Jerusalenmanta hawapiqa.

³⁴—iJerusalen, Jerusalen! iQamqa Diosmanta willakuqkunatam wañuchinki! iQanman kachamusqa runakunatam rumiwan chamqapan! Rapran ukupi chiwchinkunata wallpa huñuykuq hinam achka kutita munarqani runaykikuna huñuykuyta ichaqa manam munarqankichu. ³⁵ Chayraykum wasikichik chunningqa. Nikichikmá, manañam rikuwankichikñachu: “Alabasqayá kachun Señorpa sutinpi hamuqqa” nispa niwanaykichikkama.

Punkipakusqa runata Jesus sanoyachisqanmanta

14 ¹ Samana punchawpim *fariseokunapa jefenpa wasinman Jesus yaykuykurqa chaypi mikunanpaq, hinaptinmi chaypi kaq *fariseokuna wateqachkarqaku. ² Punkipakusqa runa Jesusman asuykuptinmi ³ Diospa leynin yachachiqkunatawan *fariseokunata tapurqa:

—¿Leyqa permitinchi *samana punchawpi sanoyachinata? —nispa.

⁴Paykuna mana imatapas rimaripinmi onqoqta sanoyarachispan pasakunan-paq kamachirqa. ⁵Hinapinmi chaypi kaqkunata Jesus nirqa:

—Churikichikpas otaq bueyesnikichikpas uchkuman urmaykuptinqa ¿manachum chaypunilla horqoruwaqchik samana punchaw kachkaptinpas? —nispa.

⁶Manam pipas imaniytapas atirqachu.

Casarakuyman convidasqakunamanta

⁷Puntapi asientokuna akllasqankuta qawarispanmi rikchanachispan Jesus nirqa:

⁸—Pipas casarachikuspan convidasuptikiqa amayá punta asientokunapiqa tiyaruychu. Pipas qanmanta astawan reqsisqa kaq yaykuramuptinmi ⁹convidasuqniki nisunkiman: “Anchuriy, paymi kaypiqa tiyanqa” nispa hinapinmi qamñataq qepa lawpi penqakuywan tiyawaq. ¹⁰Convidasqa kaspaykiqa qepa lawpiyá tiyaykuy chaynapi convidasuqniki yaykuykamuspan: “Taytáy, hamuy kay ñawpaqpi tiyaykuy” nisunaykipaq. Chayna kaptinqa llapa convidasqapa qayllanpim ancha honrasqa kanki. ¹¹Pipas hatunchakuqqa humillasqam kanqa, pipas humillakuñataqmi hatunchasqa kanqa.

¹²Nirqataqmi convidaqnin *fariseo runatapas:

—Almuerzopaq otaq cenaypaq convidota ruraspaykiqa, amayá qayaykuy amistad-llyakitachu otaq wawqellaykitachu otaq ayllullaykitachu otaq apu vecinollaykitachu, chaynata ruraptikiqa paykunapas convidasupaykim kutirachisunkiman. ¹³Convidota ruraspaykiqa qayaykuy wakchakunatawan suchukunatayá hinaspa wistukunatawan ñawsakunatayá. ¹⁴Chaynata ruraptikiqa allin ruraqkuna kawsarimuptinmi Diosña kutichipusunki mana kutichiy atiqkuna convidasqaykimanta chaymi ancha kususqa kanki.

Convido fiestawan Jesus rikchanachisqanmanta

(Mt 22:1-10)

¹⁵Jesuspa rimasqanta paywan mikuq runa uyariruspanmi Jesusta nirqa:

—Mayna kususqam Diospa munaychakusqanpi mikuqkunaqa —nispa.

¹⁶Hinapinmi Jesusñataq nirqa:

—Huk runam hatun convidota ruraspan achkaqman willachimurqa. ¹⁷Mikuy hora chayaramuptinmi convidasqankunata runanwan qayachimurqa: “Hamuychikña, lliw-ñam alistasqa kachkan” nispa. ¹⁸Ichaqa llapallankum disculpakuyta qallaykurqaku. Punta kaqmi nirqa: “Disculpaykuway, rantisqay chakra qawaqraqmi rinay kachkan” nispa. ¹⁹Hukninñataqmi nirqa: “Disculpaykuway, pichqa pares yunta rantisqay pruebaqraqmi richkani” nispa. ²⁰Hukninñataqmi nirqa: “Chayraqmi casarakuruni, chayraykum mana riymanchu” nispa. ²¹Convidasqakunata qayamuq runa kutiruspanmi patronninman willamurqa chaymi payñataq anchallataña piñakuspan yapatawan runanta kamachirqa: “Kallpaspayki plazakunamantawan callekunamanta pusaramuy wakchakunata, suchukunata, ñawsakunata hinaspa wistukunata” nispa. ²²Hinapinmi runanñataq nirqa: “Señor, kamachiwaspaykiman hina ruraruqtiypas campoqa kachkanraqmi” nispa. ²³Chaymi patronninñataq nirqa: “Rispaykiyá ñankunamantawan chakrakunamanta obligamuy wasiymun huntamunankupaq. ²⁴Yachaychikyá, punta qayachimusqay runakunaqa manam mikunqakuchu convidoytaq.”

Jesustaqa tanteaspa qatinamanta

²⁵Achkallaña runakuna Jesuswan riptinmi paykuna lawman muyuriykuspan nirqa:

²⁶—Pipas qatiwaqniyqa ñoqatam kuyawanan taytanmantapas, mamanmantapas, warminmantapas mastaq chaynataq churinkunamantapas, wawqenkunamantapas, paninkunamantapas hinaspa kikinpa vidanmantapas mastaq. Mana chayna kaspaqa manam puriqmasiychu kanman. ²⁷Pipas ñoqarayku ñakaristin qatiwaqniyqa ñoqapaq hinam. ²⁸Pipas torre hatarichiyta munaspaqa qespichinankama gastanapaqmi puntataqa tanteeqa. ²⁹Mana chayqa cimientaruspallan sayaruptinmi runakunapas asipayaspan ninman: ³⁰“Kay runaqa torre hatarichiyta qallaykuspallanmi mana qespichinchu” nispa. ³¹Chaynataqmi chunka waranqa soldadoyoq reypas, iskay chunka waranqa soldadoyoq reypa contranpi rinanpaqqa sumaqtaraq tanteeqa. ³²Mana atihina kaspanqa karullataq enemigon hamuchkaptinmi comisionta kachanqa mana peleaspalla hawkayayman yaykunankupa. ³³Chaynaqa mayqannikichikmantapas tukuy kapuqninta ñoqarayku mana saqeqqa, manam discipuloyqa kanmanchu.

Kachiwan tupachispa yachachisqanmanta

(Mt 5:13. Mr 9:50)

³⁴—Kachiqa allinmi ichaqa qamyayaruspanqa ¿mapaqtaq valenman? ³⁵Chakrapaqpas nitaq wanupaqqas manañam valenñachu aswanqa wischunallapaqñam. Uyarivaqniykunaqa kasukuychikyá.

Chinkaruq ovejamanta

(Mt 18:10-14)

15 ¹Jesusta uyarinankupaq *impuesto cobraqkunawan huchasapakuna asuykuptinmi ²*fariseokunawan Diospa leynin yachachiqkuna nirqaku: —Kay runaqa huchasapakunawan juntanakuspanmi paykunawan mikun —nispa.

³Chaymi Jesusñataq kay rikchanachiyta rimarirqa:

⁴—Huk kaqnikiqchikpa pachak ovejanmanta huknin chinkaruptinqa ¿manachum isqon chunka isqonniyoqta chunniqqi saqeykuspa tarimunankama maskamunqa? ⁵Tariramuspanñataqmi kusisqallaña hombrorikamunqa. ⁶Wasinman chayaruspanñataqmi amistadninkunatawan vecinonkunata huñuruspaninqa: “Kusiysiwaychik chinkasqa ovejaytam tariramuni” nispa. ⁷Chaynam kanqa hanaq pachapipas, isqon chunka isqonniyoq mana wanakuq justokunamantapas mastaq kusikunqaku huchankunamanta wanakuqmantam.

Chinkarachisqa qollqemanta

⁸—Huk warmipam chunka qollqen kapurqa. Hukninta chinkarachispanqa ¿manachum achkitapas rataykachisparaq wasinta pichaspan tarirunankama maskanqa? ⁹Tariruspanqa amistadninkunatawan vecinankunata huñuruspanmi ninqa: “Kusiysiwaychik, chinkarachisqay qollqetam tariruni” nispa. ¹⁰Chaynatam Diospa angelninkunapas kusikun huchanmanta wanakuqmantaqa.

Chinkasqanmantaña rikuriramuq churimanta

¹¹Jesumi nirqa:

—Huk runapam iskay churinkuna karqa. ¹²Sullka kaqmi taytanta nirqa: “Taytáy, herencia saqewanaykitaqa qoykuwayña” nispa. Chaymi taytanñataq qoykarirqa. ¹³Chay punchawkunallapim chay sullka kaq churinga lliw kapuqninta aparikuspan karu llaqtaman ripukurqa. Chaypim mana allin kawsayman qokuruspan kapuqninta

tukururqa. ¹⁴Mana imayoqña kachkaptinmi chay kasqan llaqtapi huk hatun muchuy karurqa. Yaraqaymanta kaspanmi ¹⁵huk kaqnin wasiyoqña ruegakurqa imallapipas llamkachinanpaq. Wasiyoqña taqmi chakraman aviaturqa kuchikuna michimunanaq. ¹⁶Yaraqaymanta kaspanmi kuchikunapa mikusqan algarrobotaña mikuykuyta munarqa ichaqa manam pipas chayllatapas qoykurqachu. ¹⁷Huk punchawmi yuyaymanaspan piensarurqa: “Taytapaq llamkaqkunaqa allin mikusqam kachkanku, ñoqañataqmi kaypi yaraqaymantapas wañuruchkaniña. ¹⁸Taytayman kutispayá nimusaq: ‘Taytáy, huchallikurunim Diospa contranpi hinaspa qampa contraykipi. ¹⁹Manañam churiymi niwanaykipaq hinañachu kallani, huk kaqnin llamkapusunqikita hinallañayá chaskiykullaway’ nispay.” ²⁰Hatarispanmá Taytanpa kasqanman kutirqa.

—Karumantaraq taytan rikuruspanmi kuyapayakuywan kallpaylla taripaykurqa hinaspa abrazaykuspa muchaykurqa. ²¹Hinaptinmi churinñataq nirqa: “Taytáy, huchallikurunim Diospa contranpi hinaspa qampa contraykipi. Manañam ‘churiymi’ niwanaykipaq hinañachu kallani” nispa. ²²Taytanñataqmi sirvientenkunata kama-chirqa: “Sumaqnin pachawan pachachiychik, dedonmanpas anillota churaspayá *usutaykachiychik. ²³Nakaychikyá wiran torotapas kusikuymanta mikunanchikpaq. ²⁴Kay churiyqa wañusqam karqa, kunanmi ichaqa kawsariramun, chinkarusqanmantam rikuriramun” nispa. Chaymi kusikuyllawanña fiesta rurayta qallarirqaku. ²⁵—Mayor churinñataqmi chakrapi llamkamusqanmanta wasiman chayaramuspan musicatawan tusuqkunata uyarirurqa. ²⁶Runanta qayaykuspanmi tapurqa imaraykum chaypiqa fiesta kasqanmanta. ²⁷Hinaptinmi runañataq nirqa: “Wawqeki rikuriramuptinmi taytayki wiran torota nakarachin hinaspa fiesta ratachichkan sanollata hinaspa allinllata chaskiykusqanmanta” nispa. ²⁸Mayor wawqenñataqmi piñakuspan yaykuytapas mana munarqachu. Chaymi taytanña lloqsiykuspan ruegarqa yaykunanpaq. ²⁹Ichaqa taytantam nirqa: “Kaychika watañam tukuyki kasukuspay serviki, ichaqa manam qoykuwarqankichu cabrachallatapas amistadniykunawan kusirikunaypaq. ³⁰Chuchumika warmikunawan kapuqniki tukuramuq churiki kutiramuptinmi ichaqa wiran animalaraq nakarachipunki.” ³¹Taytanñataqmi nirqa: “Churilláy, vida pasaqmasiyimi qamqa kanki. Qampaqmi tukuy imaypas. ³²Wañusqanmanta kawsariramuy hinaspa chinkasqanmanta rikuriramuy wawqekimantaqa kusikuspam fiesta rurananchik” nispa.

Mana confiyakuna mayordomomanta

16 ¹Jesumi discipulonkunata nirqa:

—Apu runapam karqa mayordomon. Paypa contranpi mana allin rimaykunata uyarispanmi ²qayaykuspa tapurqa: “Mana allin rimaykunatam qanmanta uyarini. Cuentata qoway llamkasqaykimanta, manañam mayordomoyqa kawañachu” nispa. ³Chaymi mayordomoñataq piensarqa: “¿Imanaykusaqtaq patronniy manaña llamkanyta munaptinqa? Chakrapi llamkaytaqa manam atiymanchu, limosna mañakuytapas penqakunitaqmi. ⁴Mayordomo kayniymanta wischuruwaptin amistadniykuna wasinpi chaskiykuwanankupaqmi tantearuni imam rurayta.” ⁵Patronnin debeqkunata qayaykuspanmi hukninta nirqa: “¿Haykataq debekunki patronniyta?” nispa. ⁶Hinaptinmi chay tapusqan runañataq nirqa: “Pachak barril aceitem” nispa. Chaymi mayordomoñataq nirqa: “Kayqa conrato rurasqayki papel. Kunallan pichqa chunkallamantaña mosoq documentota ruraykuway” nispa. ⁷Nirqataqmi huknin debekuqñintapas: “¿Haykataq patronniyta debekunki?” nispa. Hinaptinmi payñataq nirqa: “Pachak tupu trigom” nispa. Chaymi pay-

tapas nirqa: “Kayqa papelniki. Pusaq chunkallamantaña documentota ruraykuway” nispa.
⁸Mana allin ruraq mayordomopa sacre kaywan rurasqantam patronnin alabarqa.

—Runamasinkunawan imapas ruraypiqa Diospa churinkunamantapas aswan sacreqa kay tiempopi kawsaq runakunam.

⁹—Chaymi nikichik: Mana allinkunapi gastanapaq qollqekichikwan amistadta ganaychik chaynapi qollqekichik manaña kaptinpas hanaq pachapi chaskisunaykichikpaq.

¹⁰—Pisillapas confiana runaqa achkapipas confianapaqmi. Pisillatapas yanqacharuq runaqa, achka confiykusqatapas yanqacharunqam. ¹¹Mana allinkunallapi gastana qollqepi mana confiana kaptikichikqa çpitaq confiasunkichikman cheqap kaqtaqa? ¹²Runapa qollqenta gastakuruptikichikqa çkikichikpa kaqtaqa pitaq qosunkichikman?

¹³—Manam pipas servinmanchu iskay patrontaqa, huknintach cheqinman, huknintañaataqcha kuyanman, hukninman ratakus pachá huknintañaataq desprecianman. Manam serviwaqchikchu Diostawan qollqetaqa.

¹⁴Qollqella kuyaq *fariseokuna Jesusta uyarispanku burlakuptinkum ¹⁵paykunata nirqa:
 —Qamkunaqa runa qawasunallaykichikpaqmi allin ruraq tukunkichik. Diosmi ichaqa reqsisunkichik mana allin songoyoq kasqaykichikta. Runakunapaq sumaqlaña rikchakusqanpas Diospaqqa millakuyapaqmi.

Leymantawan Diospa munaychakusqanmanta

¹⁶—Moisespa qellqasqan *leywan Diosmanta willakuqkunapa yachachisqanqa Bautizaq Juanpa willakuy qallarisqankamallam karqa. Chaymantapunim Diospa munaychakusqanmanta willakuchkanku hinaptinmi llapallanku yaykuypi atipakuchkanku.

¹⁷—Cielowan kay pachach facilta chinkarunman leypa puntochallanpas chinkarunanmantaqa.

Casadokunaqa mana rakinakunankumanta

(Mt 19:1-12. Mr 10:1-12)

¹⁸—Warminmanta rakikuruspan huk warmiwan casarakuq runaqa huchallikunmi. Huchallikuntaqmi qosanpa saquesqan warmiwan casarakuq runapas.

Infiernopi tarikuq apumanta

¹⁹Jesumi nirqa:

—Huk apu runam grosella pachawan hinaspa linomanta fino pachakunawan churakuq hinaspa sapa punchaw ruraq admirakuypaq convidota. ²⁰Karqataqmi limosna mañakuq Lazaro sutiyoq runapas, apupa punkunpim heridasapallaña wischurayaq. ²¹Paymi apupa mesanmanta wichimuqkunallawanpas saksaykuyta munaq. Heridankunatapas allqokunallañam asuykuspa llaqwaykuq. ²²Chayna kachkaspa limosna mañakuq runa wañukuptinmi almanta angelkuna aparurqa Abrahampa kasqanman. Aputapas wañukuptinmi pamparurqaku.

²³—Chay apu runam wañusqakunapa kasqanpi ñakarispán karumanta rikururqa Lazarota Abrahamwan kachkaqta. ²⁴Chaymi qaparirqa: “Taytáy Abraham, kuyapayariy-kullawaspaykiyá Lazarota kachamuway dedollanpipas yakuta apamuspan qallullaytapas nuyuykachinanpaq, ñoqaqariki kay ninapim ñakarichkani” nispa. ²⁵Abrahamñaataqmi nimurqa: “Yuyariy churilláy, ñawpaq vidaykipiqa tukuy imayoqmi karqanki, Lazarom ichaqa muchuyllapi karqa. Kunanmi ichaqa hawkaña kaypi tarikuchkan, qamñaataqmi chaypi ñakarichkanki. ²⁶Manataqmi kaylawmantaqa munaspankupas qamkuna lawman-

qa pipas chimpamunmanchu nitaqmi ñoqayku lawmanpas pipas hamunmanchu uku-uku wayqo rakiwasqanchikrayku” nispa. ²⁷Chaymi apuñataq nirqa: “Chaynaqa taytáy Abraham, ruegacusqaykiyá taytaya wasinpi kaqkunaman willachimunaykipaq. ²⁸Kachkanraqmi pichqa wawqeykuna, paykunaqa amañayá kaypi ñakariqqa hamuchunchu” nispa. ²⁹Hinaptinmi Abrahamñataq nirqa: “Chaypaqmi Moisespa hinaspa Diosmanta willakuqkunapa qellqasqanta hatallinku, chaytayá kasukuchunku.” ³⁰Hinaptinmi chay apuñataq nirqa: “Taytáy Abraham, manam kasukunmankuchu. Aswanqa wañuqkunamanta pillapas kutiruptinqa wanakunqakum” nispa. ³¹Chaymi Abrahamñataq nirqa: “Moisespa hinaspa Diosmanta willakuqkunapa nisqankunata mana kasukuspankuqa manam creenmankuchu wañuqkunamanta huk kaqnin kawsarimuptinpas.”

Pitapas huchallichiqqa sinchi castigasqa kananmanta

(Mt 18:6-7, 21-22. Mr 9:42)

17 ¹Discipulonkunatam Jesus nirqa:

—Huchallichiqkunaqa kanqapunim. Ichaqa iimaynaraq kanqa huchaman urmachiq runaqa! ²Ñoqapi iñiq kay taksachakunamanta hukninta pipas huchallichiqpaqqa allinchá kanman molino rumita kunkanman wataruptinku lamar qochaman wischusqa kaynin. ³Chaynaqa cuidakuychikyá.

—Runamasiki huchallikusuptikiqa faltanmantayá anyaykuy. Faltanta reqsikuptinqa pampachaykuyá. ⁴Huk punchawllapi qanchis kutita huchallikusuptikipas qanchis kutitam pampachanki huchanta reqsikuptinqa.

Iñiypa atiyinmanta

⁵Señortam *apostolninkuna mañakurqaku:

—Yanapaykuwayku astawan iñiyniyoy kanaykupaq —nispa.

⁶Hinaptinmi Señorñataq nirqa:

—Mostazapa muhun hinallapas iñiynikichik kaptinqa niwaqchikmi kay purun higos sachata: “Sapikimanta pilakuspa lamar qochapiña sapichakuy” nispa hinaptinqa kasusunkichikmanmi.

Sirvientepa imam rurananmanta

⁷—Yapusqanmanta otaq animal michimusqanmanta sirvientekichik kutiruptinqa ñyaqachum niwaqchik: “Mesapi tiyaykuspa mikukuy” nispa? ⁸Manam, aswanqa niwaqchikqa: “Cenayta preparapamuway, servimuwaptiki mikuruptiy tomaruptiyñam qampas mikunki hinaspa tomaniki” nispa. ⁹Tanteayniymantaqa kamachisqallan rurasqanmantaqa manam patronqa runantaqa agradecekunmanchu. ¹⁰Qamkunapas tukuy kamachisusqaykichikta ruraruspayá niychik: “Mana imapaq valeqmi kanchik, deberllanchikta rurarunchik” nispa.

Leprawan onqoqta Jesus sanoyachisqanmanta

¹¹Jerusalenman Jesus rispanmi, Galilea lawpa hinaspa Samaria lawpa colindanta pasarqa. ¹²Chaypi huknin llaqtachaman chayaruptinmi *leprawan chunka onqoqkuna taripaykurqaku. Karullapi sayaykuspankum ¹³qayakurqaku:

—Señor Jesus, kuyapayariykullawayku —nispa.

¹⁴Paykunata Jesus qawarispanmi nirqa:

—*Sacerdotekunawan qawachikamuychik —nispa.

Richkaspankuñataqmi sanoyarurqaku. ¹⁵Chaymi paykunamanta huknin sanoyarusqanta qawakuykuspan kutirirqa qaparillawanña Diosta alabastin. ¹⁶Jesuspachakinman qonqoranpa kumuykuspanmi graciasta qorqa. Payqa karqa Samaria lawmanta kaqmi.

¹⁷Jesumsi nirqa:

—¿Manachum chunka onqoqta sanoyachirqaniqa? ¿Maytaq wakín isqonqa?

¹⁸¿Kay forastero runallachum kutimurqa Diosta alabananpaq?

¹⁹Chaynata niruspanmi chay runata nirqa:

—Hatarispayki pasakuy, iñiyinikim sanoyarachisunki —nispa.

Diospa munaychakusqanqa haykapim chayamunanmanta

(Mt 24:23-28, 36-41)

²⁰Diospa munaychakusqanqa haykapim chayamunanmanta *fariseokuna tapup-tinmi paykunata Jesus nirqa:

—Diospa munaychakusqanqa manam suti reqsiyllachu hamunqa. ²¹Manam ninqakuchu: “Kaypim kachkan” otaq “waxpim kachkan” nispaqa. Diospa munaychakusqanqa ñam qamkuna ukupiña kachkan —nispa.

²²Chaymantañataqmi discipulonkunata nirqa:

—Hamuq punchawkunapim Diosmanta Hamuqpa kutimusqay punchawta rikuykuyta munankichik ichaqa manam rikunkichikchu. ²³“Kaypim kachkan” otaq “Waxpim kachkan” nisuptikichikqa amam qatinkichikchu. ²⁴Imaynam lliptay tukuy hinastinman kancharin, chaynam Diosmanta Hamuq Runapa Punchawniypas kanqa. ²⁵Ichaqa puntataqa anchataraqmi ñakarínay hinaspa uyariwaqniy runakunapa negasqan kanay. ²⁶Imaynam Noepa tiempopi sucedekurqa, chaynam sucedekunqa Diosmanta Hamuq Runa kutimuptiypas. ²⁷Noepa tiempopim mikurqaku, upyarqaku, casarakurqaku hinaspa casarachinakurqaku Noey buqueman yaykunankama chaymi paykunataqa sinchi para chayaramuspa lliwta chinkarachirqa. ²⁸Lotpa punchawnin-kunapipas chaynam pasakurqa. Runakunam mikurqaku, upyarqaku, *rantikurqaku, tarpurqaku, wasikunata hatarichirqaku. ²⁹Sodoma llaqtamanta Lotpa lloqsisqan punchawmi ichaqa cielomanta rupachkaq *azufre paraykamuspan llopallan runata chinkarachirqa. ³⁰Chaynam kanqa Diosmanta Hamuq Runa rikuriykamuptiypas.

³¹—Chay punchawpiqa wasinpa hawanpi kaqpas amañayá uraykamuchunchu imanpas horqoqqa. Chakrapi kaqpas amañayá qepamanqa qawarichunchu. ³²Yuyaychikýa Lotpa warmintaqa imam sucedesqanta. ³³Pipas vidallan cuidakuqqa pierderunqam, vidan pierderuqmi ichaqa waqaychanqa.

³⁴—Chay tutapim iskay runakuna camapi kachkanqaku, hukninmi apasqa kanqa, hukninñataq saquesqa. ³⁵Iskay warmikunam kutakuchkanqaku. Hukninmi apasqa kanqa, hukninñataq saquesqa. (³⁶Iskay runakunam chakrapi kachkanqaku, hukninmi apasqa kanqa hukninñataq saquesqa.)

³⁷Chaymi uyariqninkuna Jesusta tapurqaku:

—Señor ¿maypitaq chaykunaqa sucedekunqa? —nispa.

Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Maypim ayapa kasqanpim ullachkukuna huñunakunqa —nispa.

Juezmantawan viudamanta

18 ¹Mana pisipaspa tukuy tiempopi Diosta mañakunamantam rikchanachispan Jesus nirqa:

²—Huk llaqtapim karqa Diosta mana manchakuq hinaspa runakunatapas mana respetaq juez. ³Chay llaqtapi yachaq viudam payman rispa ruegakuq: “Contraypi kaq runamanta justiciaykullaway” nispa. ⁴Unayña viuda ripanyaptinmi arreglo rurayta mana munachkaspanpas, tantearikuruspa nirqa: “Diosta mana manchakuspapaspas hinaspa runakunata mana respetachkasapaspas ⁵hamupayawasqanraykuyá arreglota ruraykapusaq mana chayqa, kutinyamuspanmi umayta nanachiwanman” nispa.

⁶Uyariychikyá chay mana allin juezpa nisqanta. ⁷Chaynaqa ¿manachum Diosqa akllasqankunapa tuta punchaw qayakuyninta uyariykuspan allin arreglota ruranqa? ⁸Nikichikmi, cheqaptapunipas payqa chayllam allin arreglota ruranqa. Diosmanta Hamuq Runa yapatawan kay pachaman kutimuspayqa ¿tarimusaraqchuch iniyinyoq runakunata?

Fariseowan hinaspa impuesto cobraqwan rikchanachisqanmanta

⁹Justo runakuna kasqankupaq hapikuspanku runamasinku despreciaqkunatam Jesus rikchanachispan nirqa:

¹⁰—Iskay runakunam rirqaku temploman Diosta mañakunankupaq. Hukninmi karqa *fariseokunamanta hukninñataq *impuesto cobraqkunamanta. ¹¹Fariseom sayaykuspan kikillanpaq kaynata mañakurqa: “Graciastam qoyki Diosnilláy. Ñoqaqa manam kani pimantapas qollqen qechuqchu nitaq mana allin ruraqchu nitaq hukwan pierdekuqchu nitaq wak impuesto cobraq runa hinachu. ¹²Ñoqaqa semanapim iskay kutita ayunani, ganasqaykunamantapas chunkamantam hukninta qomuyki” nispa. ¹³Impuesto cobraqñataqmi karuneqpiraq sayaykuspa altotapas mana qawaripán qasqonta takakuspan nirqa: “Dioslláy, huchasapam kallani, kuyapayariykullawayá” nispa. ¹⁴Chaynaqa fariseomantapas huchanmanta pampachasqaqa wasintaqa kutikurqa impuesto cobraqmi. Pipas hatunchakuqqa humillasqam kanqa, pipas humillakuqñataqmi hatunchasqa kanqa.

Wawakunata Jesus bendecisqanmanta

(Mt 19:13-15. Mr 10:13-16)

¹⁵Wawakunatam pusamurqaku Jesus llachpaykunanpaq. Discipulonkunañataqmi chayta qawaykuspa qaqcharqaku pusamuqkunata. ¹⁶Jesusñataqmi paykunata qayaykuspan nirqa:

—Ama harkaychikchu wawakuna ñoqaman hamunanta. Kay wawakuna hina kaqkunapaqmi Diospa munaychakusqanqa. ¹⁷Cheqaptam nikichik, pipas wawakuna hina Diospa munaychakusqanta mana chaskispaqa manapunim chaymanqa yaykunqachu.

Jesuswan apu joven parlasqanmanta

(Mt 19:16-30. Mr 10:17-31)

¹⁸Allin reqsisqa huk runam Jesusta tapurqa:

—Allin yachachikuq ¿imatataq rurasaq wiñay kawsanaypaq? —nispa.

¹⁹Chaymi Jesusñataq nirqa:

—¿Imanasqataq “allin yachachikuq” niwanki? Diosllam allinqa. ²⁰Qamqa yachankim Diospa kamachikuyninkunata, chay kamachikuykunam nin: “Amam hukwanqa pierdekunkichu, amam pitapas wañuchinkichu, amam suwakunkichu, amam pimantapas llullataqa rimankichu, tayta-mamaykita respetay” nispa.

²¹Hinapinmi chay runañataq nirqa:

—Warma kasqaymantaraqmi chaykunataqa kasukurqani.

²²Chayta uyarispanmi Jesus nirqa:

—Chaywanpas kayraqmi faltasunki, rispaykiyá *rantikaramuy tukuy kapuq-nikita hinaspayá chay qollqeta wakchakunaman qoykariy, chaynapim hanaq pachapi kapuqnirikuna kanqa, chaymanta kutimuspañam ñoqawan rinki.

²³Chay runam chaynata uyariruspan llakikururqa apullaña kasqanrayku.

²⁴Chayna ancha llakisqata Jesus qawarispami nirqa:

—iMayna sasatam apu runakunaqa yaykunqa Diospa munaychakusqanmanqa!

²⁵Apu runa Diospa munaychakusqanman yaykunanmantaqa, *canelloch yaqapas agujapa rinrinta usturunman —nispa.

²⁶Uyariqninkunañataqmi tapukurqaku:

—Hinaptinqa ¿pitaq salvakuytaqa atinman? —nispa.

²⁷Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Runakunaqa manam atinmanchu, Diospaqmi ichaqa tukuy imapas atinallan —nispa.

²⁸Hinaptinmi Pedroñataq nirqa:

—Ñoqaykuqa imaykutapas saqeruspam qanwan purichkaniku.

²⁹Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Cheqaptapunim nikichik, pipas Diospa munaychakusqanrayku saqenqa wasinta, warminta, wawqe-paninkunata, turi-~ñañkunata, tayta-mamanta, churinkunata ³⁰hinaspaqa kay pachapim chaskinqa llapa iman saquesqankunamantapas mastaraq, hamuq tiempopiñataqmi wiñaypaq kawsanqa.

Wañunanmanta kimsa kaq kutipi Jesuspa willakusqanmanta

(Mt 20:17-19. Mr 10:32-34)

³¹Chunka iskayniyoq akllasqankunata huklawman sapaqchaykuspanmi Jesus nirqa:

—Jerusalen llaqtamanmi richkanchik, chaypim Diosmanta Hamuq Runamanta willakuqkunapa tukuy ima qellqasqan cumplikunqa. ³²Mana castanchik runakunaman entregasqa kaptiyimi burlakuwanqaku, kamiwaspankum toqawanqaku. ³³Azotewaspankum wañurachiwanqaku, ichaqa kimsa punchawmantam kawsarimusaq.

³⁴Discipulonkunañataqmi imayrikuqtapas mana entienderqakuchu. Chay rimasqanqa pakasqa hina kasqanraykum mana entienderqakuchu.

Huk ñawsata Jesus sanoyachisqanmanta

(Mt 20:29-34. Mr 10:46-52)

³⁵Jerico llaqtaman Jesus hichpaykuchkaptinmi ñanpa patanpi limosnata mañakuspan ñawsa tiyachkarqa. ³⁶Achkallaña runakuna pasasqanta uyarispami tapukurqa imam chayqa kasqanmanta. ³⁷Nazaretmanta kaq Jesus pasasqanta willaykuptinkum ³⁸qaparirqa:

—Davidpa mirayninmanta hatun kamachikuq Jesus, llakipayariykullawayá —nispa.

³⁹Jesuspa ñawpaqnin riqkunam qaqcharqaku upallananpaq, payñataqmi aswanraq qaparirqa:

—Davidpa mirayninmanta hatun kamachikuq Jesus, llakipayariykullaway —nispa.

⁴⁰Hinaptinmi Jesus sayaykuspa payta pusachimurqa. Hichpamuptinmi tapurqa:

⁴¹—¿Imatataq munanki qampaq ruranayta? —nispa.

Chaymi ñawsañataq nirqa:

—Señor, qawarikuytam munani —nispa.

⁴²Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Qawarikuy. Iñiynikim sanoyarachisunki —nispa.

⁴³Chaypunilla qawarikuruspanmi Diosta alabastin Jesuswan pasakurqa. Llapa runakunapas Diostam alabarqaku admirakuypaq rurasqankunata qawaykuspanku.

Jesusmantawan Zaqueomanta

19 ¹Jerico llaqta ukunta Jesus pasachkaptinmi ²impuesto cobraq runakunapa jefen Zaqueo sutiyoq apu runa ³Jesus reqsiykuyta munarqa, ichaqa manam atirqachu achkallaña runakuna kasqanrayku, payqa taksalla sayayniyoqmi karqa. ⁴Kallpaylla ñawparuspanmi purun higos sachaman seqarurqa chayninta Jesus pasaptin reqsiykunanpaq. ⁵Chay sitioman Jesus chayaruspanmi payta qawaríspan sutinmanta qayaykurqa:

—Zaqueo, chaylla uraykamuy, wasikipim kunan samasaq —nispa.

⁶Utqayman uraykamuspanmi kusionqallaña wasinman pusarqa. ⁷Rikuqninkunañañataqmi Jesuspa contranpi rimarqaku:

—Huchasapa runapa wasinmanmi yaykurun samakunanpaq —nispa.

⁸Zaqueoñañataqmi Señorpa qayllanpi sayaykuspa nirqa:

—Señor, kapuqniykunatam partenta wakchakunaman qosaq, engañaspay suwasqaykunamanñañataqmi tawa kuti mirayniyoqtaña kutichipusaq —nispa.

⁹Chaymi Jesusñañataq nirqa:

—Runakunapa salvaqninmi kay wasiman chayaramuni, kay runapas Abrahamapa mirayninmanta kaqmi. ¹⁰Diosmanta Hamuq Runaqa chinkasqakunata maskaspay salvaqmi hamurqani.

Serviqninkunaman qollqeta saqeykuspan illaruq apumanta

¹¹Jerusalemman Jesus hichpachkaptinmi payta uyariqkuna piensarqaku Diospa munaychakusqanqa chay-chay punchawkunallapiña karunanmanta. ¹²Chayraykum rikchanachispan paykunaman nirqa:

—Reqsisqa ayllumanta kaq runam huklaw nacionta rirqa rey kananpaq nombramienton chaskiq. ¹³Manaraq richkaspanmi chunkantin serviqninkunata qayaykuspan sapakamaman waranqa qollqeta qoykarirqa: “Kutimunaykamam kaywan negociachkankichik” nispa. ¹⁴Illaruq runapa enemigonkunañañataqmi paypa qepallanta comisionta pasachirqaku:

“Manam munanikuchu chay runaqa reyniyku kananta” nispa. ¹⁵Rey kananpaq nombrasqaña llaqtanman kutiruspanmi qollqe qosqan serviqninkunata qayachirqa chaynapi sapakamapa qollqe mirachisqanta yachananpaq. ¹⁶Punta kaq hamuruspanmi nirqa:

“Señor, qollqekiqa huk chunka waranqatawanmi mirarun” nispa. ¹⁷Chaymi reyñañataq nirqa: “Kusallañam, allin sirviente. Pisillapas saquesqaywan confianapaq kasqaykimantam chunka llaqtapa gobiernaqnin kanki” nispa. ¹⁸Chaymantañañataqmi huknin hamuq nirqa:

“Señor, qollqekiqa pichqa waranqatawanmi mirarun” nispa. ¹⁹Chaymi reyñañataq nirqa:

“Qampas pichqa llaqtatam gobiernanki” nispa. ²⁰Hukninñañataqmi nirqa: “Señor, kayqa qollqeki. Kipuykuspaymi hinallata churapurqayki. ²¹Manchakurqaykim qollqekitaqa mana kachariq kasqaykirayku, qamqariki mana churasqaykitam apakunki, cosechakuykunkipas mana tarpusqaykitataqmi” nispa. ²²Chaymi reyñañataq nirqa: “iMana imapaq valeq sirviente! Simillaykim condenarusunki. Qollqeyta mana kachariq kachkaptiyqa,

mana churasqayta apakuq kachkaptiyqa hinaspa mana tarpusqayta cosechakuykuq kachkaptiyqa, ²³qollqeytaqariki prestaqkunamanmi qoykuwaq karqa chaynapi mirayniyoqtaña chaskikunaypaq.” ²⁴Chaynata niruspanmi chaypi kaqkunata kamachirqa: “Chay runamanta qollqeta qechuspa chunka waranqa mirachiq runaman qoykuychik” nispa.

²⁵Hinaptinmi paykunañañataq nirqaku: “Señor, payqa kachkan chunka waranqa qollqeyoq-

ñam” nispa. ²⁶Chaymi reyñataq nirqa: “Kapuqniyoqqa astawanraqmi chaskinqa, mana kapuqniyoqkunamantam ichaqa aslla kapuqniypas qechusqa kanqa. ²⁷Rey kanaypaq mana munaq enemigoykunatapas pusamuspaykichikyá qayllaypi wañuchiychik.”

Jerusalen Ilaqtaman Jesus yaykusqanmanta

(Mt 21:1-11. Mr 11:1-11. Jn 12:12-19)

²⁸Chay rikchanachiyta tukuruspanmi paykunapa ñawpaqninta Jerusalen Ilaqtaman nirqa. ²⁹Olivos sutiyoq moqomanmi hichpaykurqa, chay lawpim kachkan Betfage Ilaqtachawan Betania Ilaqtacha. Chaymanta iskay discipulonkunata Jesus kachaspanmi nirqa:

³⁰—Riychik wak chimpa Ilaqtachata, chayaruspaykichikmi tarinkichik manaraq pipapas sillakusqan watasqa malta asnota, paskaramuspayá aysaramuychik.

³¹Pipas: “¿Imapaqtaq paskankichik asnoyta?” nispa tapusuptikichikqa qamkunam ninkichik: “Señormi necesitachkan” nispa.

³²Rispankum Jesuspa nisqanta hinalla tariykurqaku. ³³Asnoyoqkunañataqmi paskasqankuta rikuruspanku nirqaku:

—¿Imapaqtaq paskankichik asnoyta? —nispa.

³⁴Chaymi paykunañataq nirqaku:

—Señormi necesitachkan —nispa.

³⁵Jesusman asnota aysaramuspankum pachankuwan caronarqaku chaymi Jesusñataq sillakuykurqa. ³⁶Riptinmi ñanman runakuna pachankuta mastarqaku.

³⁷Olivos Moqomanta uraykuchkaptinkum Ilapallan qatinqinkuna kusikuymanta qaparispá Diosta alabarqaku milagrokuna rikusqankumanta. ³⁸Paykunam nirqaku:

—iAlabasqayá kachun Señorpa sutinpi hamuq Reyqa! iHawkayay kachun hanaq pachapi! iAlto-altopi kaqkunayá Diosta alabachunku! —nispa.

³⁹Wakin *fariseokunañataqmi runakuna ukumanta lloqsiykuspanku Jesusta nirqaku:

—Yachachikuq, upallachiy kay discipuloykikunata —nispa.

⁴⁰Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Paykuna upallaruqtaq rumikunañach qaparinman —nispa.

⁴¹Jerusalenman hichpaykuspanñataqmi Ilaqtata qawarispan waqarqa, ⁴²paymi nirqa:

—iIma allinraq kanman kay punchawnikiipi hawkayaynikipaq kaqta entiendeykuptikiqu! Kunanqariki qanmanta pakasqaraqmi kachkan. ⁴³Hamuchkanmi punchawkuna, enemigoykikuna muyuriqnikipi cercota hatarichiptinkum mana maynintapas lluptiya atinkichu. ⁴⁴Pampamanmi wischurusunki chaypi yachaqkunatawan, perqaykipi rumikunapas manañam kanqachu, watukamusuqniku Diosta mana reqsikusqaykirayku.

Templopi rantikuqkunata Jesus qarqosqanmanta

(Mt 21:12-17. Mr 11:15-19. Jn 2:13-22)

⁴⁵Temploman Jesus yaykuykuspanmi, chaypi *rantikuqkunata qarqoyta qallaykurqa, paykunatam ⁴⁶nirqa:

—Bibliam nin: “Temploqqa Mañakuwananku Wasiwan sutichasqam kanqa” nispa. Aswanqa qamkunaqa suwakunapa machayninta hinam rurarusqankichik.

⁴⁷Sapa punchaw Templopi Jesus yachachiptinmi *sacerdotekunapa jefenwan Diospa leynin yachachiqkuna hinaspa Ilaqtapi kamachikuqkuna wañurachiypi nirqaku. ⁴⁸Ichaqa manam imanaytapas atirqakuchu payta uyarinankupaq chaypi Ilapallan runakuna kasqankurayku.

Jesúsqa kamachikunanpaq munayniyoq kasqanmanta

(Mt 21:23-27. Mr 11:27-33)

20 ¹Huk punchawmi runakunata templopi Jesús yachachispan allin noticia-ta willachkarqa, rimaptinmi *sacerdotekunapa jefenwan Diospa leyin yachachiqkuna hinaspa judiokunapa kamachiqninkuna chayaruspa ²tapurqaku: —Niwayku ¿ima derechoykiwantaq chaykunataqa rurachkanki? ¿Pitaq autorizasurqanki? —nispanku.

³Chaymi Jesúsñataq nirqa:

—Ñoqapas tapusqaykichikyá: ⁴¿Pitaq bautizananpaq Juantaqa kachamurqa Dioschu icha runakunachu? —nispa.

⁵Chaynata Jesús tapuptinmi kikinpura tanteeanakurqaku:

—“Sichum Diosmi kachamurqa” niptinchikqa, “¿Imanasqataq manaqa creer-qankichikchu?” niwasunchiki. ⁶Manataqmi nichwanchu “Runakunallam kachamurqa” nispaqa, chaynata niptinchikqa llapa runakunam rumiwan chamqaparuwachwan, Juantaqariki hapinku Diosmanta willakuqpaqmi —nispa.

⁷Chaymi Jesusta nirqaku:

—Manam yachanikuchu pipa kachamusqantapas —nispa.

⁸Hinaptinmi Jesúsñataq nirqa:

—Manataqmi ñoqapas nisqaykichikchu ima derechoywanmi kaykuna rurasqay-tapas —nispa.

Mana allin llamkaqkunawan rikchanachisqanmanta

(Mt 21:33-44. Mr 12:1-11)

⁹Jesúsni rikchanachispan runakunata nirqa:

—Huk runam chakranpi uvasta plantarurqa hinaspa llamkaq runakunaman chakranta arriendakuruspan unaypaq illarurqa. ¹⁰Uvas cosecha chayaramuptinmi runanta kacharqa llamkaqkunamanta tupaqinta mañamunanpaq. Paykunañataqmi runanta maqaparupanku mana imayoqta kutirichirqaku. ¹¹Yapatawanmi huknin runanta kacharqa, paytapas insultaspankum maqaparqaku hinaspa mana imayoqta kutirichirqaku. ¹²Kimsa kaqpipas kacharqaraqmi huknin runanta, ichaqa paytapas maqaparupankum chakranmanta wischururqaku.

¹³—Chakrayoqmi tantearqa: “¿Imañataq ruraykusaq? Chaynaqa, kuyasqay churriyañayá kachasaq, paytaqa respetanqakuch” nispa. ¹⁴Ichaqa chay llamkaqkuna payta rikuruspankum ninakurqaku: “Paymi chashinqa herenciataqa, paytaqa wañurachisunyá ñoqanchikña dueño kananchikpaq” nispa. ¹⁵Chakramanta horqoruspa wañurachirqaku.

Jesúsni paykunata tapurqa:

—Chaynaqa ¿imatataq ruranqa chakrayoqqa? ¹⁶Payqa kutiruspanmi llamkaqkunata wañurachispan chakranta hukkunamanña arriendakunqa.

Jesúsqa chayna nisqanta uyariruspankuñataqmi:

—Amayá Diospas chaytaqa munachunchu —nirqaku.

¹⁷Paykunata qawarisanmi Jesús tapurqa:

—¿Ima ninantaq:

“Wasi perqaqkunapa wischupakusqanku rumiqa, cimientopi esquinan hapiq rumiñam rikurirurqa” nispa Bibliapa nisqanqa?

¹⁸Chay rumiman wichiқkunam pakipasqa kanqaku, rumipa hapisqankunañataq-mi ñutusqa kanqaku.

Impuesto paganapaq tapukuymanta

(Mt 21:45-46, 22:15-22. Mr 12:12-17)

¹⁹Diospa leynin yachachiқkunapiwan *sacerdotekunapa jefenkunam musyakururqaku Jesuspa rikchanachisqanqa paykunapa contranpi kasqanta. Chay ratollapi presocharuyta munaspapas manam atirқakuchu runakunata manchakusqankurayku. ²⁰Chaymi justo tukuq runakunataña kacharqaku imapipas pantarachimunankupaq chaynapi chayman-sumlla acusaspa prefectoman entreganankupaq. ²¹Paykunam Jesusta nirqaku:

—Yachachikuq, yachanikum qamqa imam kaqlлата rimaspayki yachachis-qaykita. Pimanpas mana sayapakuspaykim cheqaplлата yachachinki Diospa munasqanman hina kawsananchikpaq. ²²Niykuwaykuyá: ¿Allinchu Rey Cesar-man *impuesto pagayninchik icha manachu? —nispa.

²³Lullawan tapusqankuta musyaruspanmi Jesus nirqa:

²⁴—Qollqeta qawachiwaychik. Kay qollqepiqa ¿pipa uyanwan pipa sutintaq kachkan? —nispa.

Hinaptinmi paykunañataq nirqaku:

—Rey Cesarpam —nispa.

²⁵Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Rey Cesarpa kaqtaqa paymanyá qoychik, Diosmanñataq paypa kaqta —nispa.

²⁶Runakunapa qayllanpi mana pantaspa allinta contestaruptinmi admirasqalla-ña upallakururqaku.

Kawsarimuymantam tapunku.

(Mt 22:23-33. Mr 12:18-27)

²⁷Wañuқkunapa kawsarimuynin negaq wakín *saduceokunam Jesusman asuy-kuspan tapurqaku:

²⁸—Yachachikuq, Moisespa qellqasqanpim niwachkanchik: “Casado runa mana churiyoq wañuruptinqa, wawqenmi viudawan casarakunqa hinaptinmi churinpasp wañukuqpa chu-rin hinaña kanqa chaynapi wañukuqpa miraynin kananpaq” nispa. ²⁹Huk kutipim qanchis wawqekuna karqa. Mayor kaq casarakuruspanmi mana churiyoq wañukurqa. ³⁰Chaymi viudawanqa wañukuqpa sullkanña casarakururqa, ichaqa paypas mana churiyoqmi wañu-kurqa. ³¹Kimsa kaq wawqenpasp viudawan casarakuruspanmi mana churiyoq wañukurqa. Chaynallatam rurarqa qanchisnintin sullkankunapas, ichaqa paykunapas mana churiyoqmi wañukurqa. ³²Chaymantam viudapas wañukurqa. ³³Chaynaqa wañuқkuna kawsarimup-tinqa ¿mayqanpa warmintaq kanqa qanchisnintin paywan casarakuchkaptinqa? —nispa.

³⁴Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Kay pachapi runakunaqa casarakunkum, hinaspapas casarachinakunkum.

³⁵Hanaq pachaman chayaspa kawsarimunanaq kaқkunaqa manañam casara-kunkuchu nitaqmi casarachinakunkupaschu. ³⁶Kawsarimuspankuqa manam wañunqakuñachu, paykunaqa angelkuna hinaña kaspam Diospa churin kanqaku.

³⁷Wañuқkunapa kawsarimunamantaqa Moisespasp yachachirqam tankar kichkapi imam sucedekusqanwan. Señortam suticharqa Abrahampa Diosninwan, Isaacpa Dios-ninwan hinaspa Jacobpa Diosninwan. ³⁸Chaynaqa Diosqa manam wañusqakunapa Diosninchu ichaqa kawsaқkunapa Diosninmi, paypaqa llapallanmi kawsachkan.

³⁹Chaynata Jesus niruptinmi Diospa leynin yachachiqkunamanta wakinnin nirqa: —Yachachikuq, allintam rimarunki —nispa.

⁴⁰Chayraykum manchakururqakuña tapukuytapas.

Cristoqa Rey Davidmantapas aswan hatun kasqanmanta

(Mt 22:41-46. Mr 12:35-37)

⁴¹Jesusmi paykunata tapurqa:

—¿Imaynanpitaq ninku Cristoqa Davidpa miraynin kasqanta? ⁴²⁻⁴³Davidmi Sal-mos libropi nichkan:

“Señor Diosmi Señorniyta nirqa:

‘Enemigoykikunata vencenaykamayá

*alleqniypi tiyay.

Enemigoykikunata saruchinaykamayá

alleqniypi tiyaykuy’ nispa.”

⁴⁴¿Imaynataq Cristoqa Davidpa mirayninqa kanman, Davidpuni “Señorniy” nispa Cristomanta rimachkaptinqa?

Diospa leynin yachachiqkunata Jesus qaqchasqanmanta

(Mt 23:1-36. Mr 12:38-40. Lc 11:37-54)

⁴⁵Llapa runakuna uyarichkaptinmi discipulonkunata Jesus nirqa:

⁴⁶—Cuidakuychik Diospa leynin yachachiqkunamanta, paykunaqa qoyso pachawan puriytam gustanku, plazakunapipas respetollawanña rimaykunatam munanku, huñu-nakunanku wasikunapipas hinaspa convidokunapipas ñawpaqllapi tiyaytam munanku.

⁴⁷Viudakunapa imallantapas qechuruspam allin runa tukuspa una-unayta Diosta ma-ñakunku, chayraykum paykunaqa wakinmantapas aswan castigasqaraq kanqaku.

Wakcha viudapa ofrenda qosqanmanta

(Mr 12:41-44)

21 ¹Jesusmi qawachkarqa ofrenda churananku baulman apukunapa ofrenda churasqanta. ²Qawarirqataqmi iskay qollqechakuna churaq wakcha viudapas. ³Chaymi nirqa:

—Cheqaptanunim nikiqchik, wak wakcha viudam llapallan apukunapa churasqan-mantapas aswan achkataqa churaykun. ⁴Apukunaqa puchuq qollqellankutam churarqa, wak viudam ichaqa wakcha kayninpi mantienekunanpaq kaqta llapallanta qoykun.

Templo tuñichisqa kananmanta

(Mt 24:1-2. Mr 13:1-2)

⁵Kuyayllapaq rumikunawan hinaspa Diosman regaldasqa sumaq adornokuna-wan allichasqa templomanta wakinkuna rimaptinkum Jesus nirqa:

⁶—Kay qawasqaykichikkunatam hamuq punchawkunapi tuñichinqaku, manam chulla rumipas perqasqaqa puchunqachu.

Jesus kutimunapq tukuy ima pasakunanmanta

(Mt 24:3-28. Mr 13:3-23)

⁷ Jesustam tapuykurqaku:

—Yachachikuq ¿haykapitaq kay nisqaykikunaqa kanqa? ¿Ima señaaltaq kanqa manaraq chaykuna pasakuchkaptinqa? —nispa.

⁸ Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Allinta qawakuychik, yanqataq pipas pantachisunkichikman. Achkaqmi hamunqaku ñoqapa sutiypi: “Ñoqam kani Cristo, ñam tiempoqa chayaramunña” nispa. Ichaqa amam paykunawanqa rinkichikchu. ⁹ Guerrakunamanta hinaspa chaqwakunamanta uyarispaykichikqa amam mancharikunkichikchu. Chaykunaqa puntatam sucedekunan ichaqa kay tiempoqa manam tukunqaraqchu.

¹⁰—Huk nacionmi peleanaq huklaw nacionwan chaynataq huk gobiernopas huklaw gobiernowan. ¹¹ Tukuy hinastinpim kanqa manchakuypaq terremotokuna, muchuykuna hinaspa onqoykuna. Cielokunapipas kanqam mancharikuypaq hatun señaalkuna.

¹²—Ichaqa manaraq chaykuna pasakuchkaptinqa presochasqa hinaspa ñakarichisqam kankichik. *Huñunakunanku wasikunaman pusasqa kaspam carcelasqa kankichik. Ñoqaraykum juzgasqa kanaykichikpaq reykunaman hinaspa gobiernaqkunaman pusasqa kankichik. ¹³ Chaykunaqa sucedesunkichik ñoqamanta willakunaykichikpaqmi. ¹⁴ Amam yuyaymanankichikchu imam rimanaykichikmantapa. ¹⁵ Enemigoykichikkunata upallachinaykichikpaqmi hinaspa mana imanasunaykichikpaqmi yachaywan rimanaykichikpaq palabrakunata qosqaykichik. ¹⁶ Wakinnikichiktam tayta-mamallaykichik, wawqellaykichik, aylullaykichik hinaspa amistadllaykichik traicionarusunkichik chaymi wakinnikichikqa wañuchisqa kankichik. ¹⁷ Ñoqaraykum llapa runakuna cheqnisunkichik. ¹⁸ Chaywanpas umaykichikpi chullalla chukchaykichikpas manam chinkanqachu. ¹⁹ Pipas takyaqmi kawsayniyoqqa kanqa.

²⁰—Jerusalenpa muyuriqninpi tropakunata qawarispaqa, chay llaqta purmachinanku tiempo chayaramusqantam yachankichik. ²¹ Judea lawpi kaqkunapaq orqokunamanyá ayqechunku, Jerusalen llaqtapa chawpinpi kaqkunapas lloqsi-chunkuyá. Chakrapi kaqkunapas amañayá llaqtamanqa kutiykuchunkuchu. ²² Chay punchawkunaqa Diospa castiganan punchawkunam kanqa Bibliapi nisqankuna cumplikunanpaq. ²³ ¡Imaynaraq kanqaku chay punchawkunapi wiksayoq otaq ñuñuq wawayoq warmikunaqa! Dios kay llaqtakunata castigaptinmi llakikuyllaña kanqa. ²⁴ Espadawanmi wañuchinqaku, llapallan nacionkunamanmi presochasqata pusanqaku. Mana judío kaq runakunañam Jerusalen llaqtataqa munaychakunqaku, chaynaqa kanqa mana judío runakunapa munaychakusqan tiempo tukunankamam.

Jesucristopa imaynam kutimunamanta

(Mt 24:29-35, 42-44. Mr 13:24-37)

²⁵—Señaalkunam kanqa intipi, killapi hinaspa lucerokunapi. Kay pachapipas nacionnintin runakunam mana ima rurakuytapas atispanku mancharisqallaña kanqaku lamar qochapa hinaspa *olakunapa qapariyninwan. ²⁶ Runakunam wañuyapa patanpi hinaña kanqaku mancharikuymanta kay pachapi tukuy imapa pasananta suyaspa, cielokunapi tukuy ima kaqkunapas katkatatanqam. ²⁷ Hinaptinmi runakuna rikuwanqaku hatun atiyiniwan hinaspa kanchariyniwan puyupi hamuchkaqta. ²⁸ Chaykuna pasakuptinqa kallpanchakuspayá qawarikuychik, librasqa kanaykichikqa hichpamuchkanñam.

²⁹Chaynata niruspanmi kay rikchanachiya nirqa:

—Qawariychik higos sachatawan llapallan sachakunata. ³⁰Iklirimuptinqa yachankichikñam poqoy hichpamusqanta. ³¹Chaynam nisqaykuna sucedekuptinqa yachankichik Diospa munaychakunanqa hichpamusqantaña.

³²—Cheqaptapunim nikichik, tukuy kaykunaqa cumplikunqa manaraqpas kay miray runakuna chinkachkaptinmi. ³³Cielopi kaqkunapas chaynataq kay pachapas chinkarunqam, nisqaykunam ichaqa mana chinkanqachu.

³⁴—Allintayá qawakuychik, yanqañataqmi viciokunapi, machakuykunapi hinaspa kay pachapi imapas kaqkunapi afanakuchkaqta qonqayllamanta chay punchawkuna tariramusunkichikman. ³⁵Kay pachapi llapallan runakunataqa toqlla hinam qonqayllamanta hapiramunqa. ³⁶Listolla kaspayá tukuy tiempopi Diosta mañakuychik tukuy kaykuna hamuqmanta lluptinaykichikpaq chaynapi Diosmanta Hamuq Runapa qayllaypi kanaykichikpaqpas.

³⁷Jesumi punchawpiqa templopi yachachiq, tutankunañataqmi Olivos Mogoman riq chaypi samanapaq. ³⁸Sapa tempranonñataqmi runakuna riqku temploman Jesuspa yachachisqanta uyarinankupaq.

Jesusta wañurachinankupaq tanteanakusqankumanta

(Mt 26:1-5, 14-16. Mr 14:1-2, 10-11. Jn 11:45-53)

22 ¹Mana Qonchuyoq Tanta Mikunanku otaq *Pascua Fiestam hichpamuchkarqaña. ²Hinaptinmi *sacerdotekunapa jefenkunawan Diospa leynin yachachikuna runakunata manchakuspanku imaynam Jesus wañurachiya maskarqaku.

³Chunka iskayniyoq discipulonkunamanta Iscariotewan sutichasqanku Judasman *Satanas yaykuruptinmi ⁴pay rirqa sacerdotekunapa jefenkunawan hinaspa templopi guardiakunawan parlaq, rirqaq Jesusta imaynam traicionananpaq rimanakuqmi. ⁵Chaymi kususqallaña paganankupaq prometekurqaku. ⁶Chaymi Judasñataq “allinmi” nispan runakunapa mana yachasqallanta maskarqa haykapim entregaykuyta.

Discipulonkunawan Jesus cenasqanmanta

(Mt 26:17-29. Mr 14:12-25. Jn 13:21-30. 1 Co 11:23-26)

⁷Mana Qonchuyoq Tanta Mikunanku otaq *Pascuapi Diospaq carnero wañuchinanku punchawpim ⁸Pedrotawan Juanta Jesus kacharqa pascua mikuyta alistamunankupaq.

⁹Maypim mikunankupaq tapuptinkuñataqmi ¹⁰Jesus nirqa:

—Llaqtaman yaykuchkaspam puyñupi yaku apachkaq runawan tupankichik, paytam qatinkichik yaykusqan wasikama. ¹¹Wasiyoqtam ninkichik: “Yachachikuqmi nimusunki: ‘¿Mayqan cuartopitaq *Pascua mikuyta cenasq discipuloykunawan?’ nispa.” ¹²Chaymi qawachisunkichik hatun cuartota wasipa altosninpi ña allichasqataña, chaypiyá preparamuychik.

¹³Rispankumá tariykurqaku Jesuspa nisqanman hina, chaypim *Pascua mikuyta preparamurqaku.

¹⁴Horaña karuptinmi *apostolninkunapiwan mikunanpaq tiyaykurqa. ¹⁵Chaypim Jesus nirqa:

—Manaraq ñakarichkaspaymi anchallataña munarqani qamkunawan kay pascua carnero mikuykuyta. ¹⁶Nikichikmi: Manañam mikusaqchu Diospa munaychakusqanpi cumplikunankama —nispa.

¹⁷Vinoyoq vasota hapiykuspanmi Diosman graciasta qoykuspan nirqa:

—Kay vasomantayá sapakama tomaykuychik. ¹⁸Nikichikmi: Kay vinotaqa mañañam tomasaqñachu Diospa munaychakusqan chayamunankama —nispa.

¹⁹Tantatapas hapiykuspanmi graciasta qorqa hinaspan parteykarispan nirqa:
—Kaymi cuerpoy qamkunarayku entregasqa. Chaynatam qamkunapas rurankichik ñoqata yuyariwaspa —nispa.

²⁰Cenaruspankuñataqmi vinoyoq vasota hapiykuspan nirqa:
—Kay vinoqa yawarniywan rurasqa mosoq contratom. Yawarniyqa qamkunarayku chaqchusqam.

²¹Traicionawaqniy runapa makinmi ñoqapawan kуска kay mesapa hawanpi kachkan. ²²Diosmanta Hamuq Runaqa Diospa nisqanman hinam wañusaq ichaqa iimaynaraq kanqa traicionawaqniy runaqa! —nispa.

²³*Apostolkunañataqmi tapunakuyta qallaykurqaku:
—¿Mayqanninchiktaq chaytaqa rurachwan? —nispa.

Jesupa discipulonkunapa atipanakusqankumanta

²⁴Discipulonkunam atipanakurqaku mayqanninkum astawan reqsisqa kanan-kumanta. ²⁵Hinaptinmi Jesus nirqa:

—Kay pachapi gobiernaqkunam runakunapi munaychakunku hinaptinmi munaychakusqan runakunañataq hapin allin ruraqpaq. ²⁶Qamkuna ukupiqa manam chaynachu kanqa. Qamkunamanta aswan yuyayniyoq kaqqa sullka kaq hinam kanqa, kamachikuqñataqmi servikuq hina kanqa. ²⁷¿Mesapi tiyaqchu icha mesaman serviqchu aswan reqsisqaqa kanman? Cheqaptapunipas mesapi tiyaqmi. Ñoqam ichaqa serviqnikichik hina qamkuna ukupi kachkani.

²⁸—Sasachakuypi kaptiypas qamkunaqa ñoqawanmi qarqankichik. ²⁹Munaychakunaykichikpaqmi derechota qoykichik imaynam ñoqamanpas Taytay qowasqanman hina. ³⁰Munaychakuptiyimi qamkunapas ñoqawan mikunkichik hinaspa tomankichik, juezkuna hina tiyaykuspan Israelpa chunka iskayniyoq ayllunkunata juzgankichik.

Jesusta Pedro negananmanta

(Mt 26:31-35. Mr 14:27-31. Jn 13:36-38)

³¹Señormi nirqa:

—Simon, Simon, trigota hina suysusunaykichikpaqmi *Satanas mañakurun. ³²Ichaqa ñoqam Diosta mañakurqani iñiyniki mana pisinanpaq. Kutirimuspaykim iñiqmasikikunata kallpanchanki takyanankupaq —nispa.

³³Chaymi Pedroñataq nirqa:

—Señor, ñoqaqa listom kachkani qanwan kуска carcelman rinaypaqpas chaynataq qanwan kуска wañunaypaqpas —nispa.

³⁴Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Pedro, kaytam niki: Kunanpunim manaraqpas gallo waqaramuchkaptin reqsiwasqaykita kimsa kutikama negakunki —nispa.

Ñakarinanmanta yapatawan Jesupa nisqanmanta

³⁵Discipulonkunatam Jesus nirqa:

—Mana qollqeyoqta, mana wayqayoqta hinaspa mana *usutayoqta allin noticia willakuq kachaptiyqa ¿imapas pisisurqankichikchu? —nispa.

Chaymi paykunañataq nirqaku:

—Manam imapas pisiwarqakuchu —nispa.

³⁶Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Kunanyá ichaqa qollqekichikpas chaynataq wayqaykichikpas kaptinqa apaychik. Espadaykichik mana kaptinqa pachaykichikta *rantikuspayá rantiychik.

³⁷Nikichikmi, ñoqamanta Bibliapi qellqasqa kaqmi cumplikunan, chaypim nin: “Mana kasukuq runakunaman hukllawasqam karqa” nispa. Ñoqamanta qellqasqa kaqkunaqa cumplikunqam.

³⁸Chaynata Jesus niruptinmi paykunañataq nirqaku:

—Señor, kayqa iskay espada —nispa.

Jesusmi nirqa:

—Chayllapaqñam —nispa.

Getsemani huertapi Jesus mañakusqanmanta

(Mt 26:36-46. Mr 14:32-42)

³⁹Chaymanta lloqsiruspanmi hina rinan Olivos Moqoman Jesus pasakurqa, discipulonkunapas paywanmi rirqaku. ⁴⁰Chayaruspanmi discipulonkunata nirqa:

—Diosta mañakuychik ama tentasqa kanaykichikpaq —nispa.

⁴¹Hinaspam paykunapa tumpa waklawninman asuriruspan qonqorakuykuspan Diosta mañakurqa. ⁴²Chaymi Jesus nirqa:

—Taytáy, munaspaykiqa kay ñakariymantayá libraykuway ichaqa amayá ñoqapa munasqaychu kachun aswanqa qampa munasqaykiyá —nispa.

(⁴³Hinaptinmi hanaq pachamanta angel rikuriykurqa kallpanchaykunapaq.

⁴⁴Llumpay llakisqallaña kaspanmi tukuy kallpanwan Diosta mañakurqa. Chikachachaqa yawar sutuq hinaraqmi sudorninpas pampaman suturqa.)

⁴⁵Mañakusqanmanta Jesus hatarispanmi discipulonkunaman asuykurqa, paykunatam tariykurqa llakimanta puñukuchkaqta. ⁴⁶Chaymi nirqa:

—¿Imanasqataq puñukuchkankichik? Hatarispayá Diosta mañakuychik ama tentasqa kanaykichikpaq.

Jesusta presochasqankumanta

(Mt 26:47-56. Mr 14:43-50. Jn 18:2-11)

⁴⁷Jesus chaynata rimachkaptinraqmi Judas sutiyoq runapa pusasqan achkallaña runakuna rikuriykanurqa. Judasqa chunka iskaynintin discipulonkunapa hukninmi karqa. Jesusman asuykuspa muchaykuptinmi ⁴⁸Jesusñataq nirqa:

—¿Judas, Diosmanta Hamuq Runatachum muchaykuspa traicionaruwanki? —nispa.

⁴⁹Chaykuna pasasqanta qawaspankum discipulonkuna nirqaku:

—Yachachikuq ¿peleasaqkuchu espadaykuwan? —nispa.

⁵⁰Chaymi huknin discipulon sacerdotekunapa jefenpa runanpa *alleg rirrinta qorururqa. Chaymi Jesusñataq:

⁵¹—Dejaychik —nispan chay runapa rirrinta llapchaykuspan sanoyarachirqa.

⁵²Hinaspam *sacerdotekunapa jefenkunata, templopi guardiakunapa jefenta hinasa judiokunapa kamachiqninkunata nirqa:

—¿Suwatapas hapiq hinachum hamurqankichik espadayoq hinaspas kaspiyoq?

⁵³Sapa punchawmi ñoqaqa qamkunawan karqani templopi, ichaqa manam presochawarqankichikchu. Ñam qamkunapa ruranykichik horaña, kunanqa tutayaypi kamachikuqñam munaychakuchkan.

Jesusta Pedro negasqanmanta*(Mt 26:57-58, 69-75. Mr 14:53-54, 66-72. Jn 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Jesusta presocharuspankum *sacerdotekunapa jefenpa wasinman pusarqaku. Pedroñataqmi karu qepallanta qatirqa. ⁵⁵ Patiopi ninata ratachispanku tiyay-kuptinkum, Pedropas paykunawan kuska tiyaykurqa. ⁵⁶ Ninapa achkiyininwan Pedrotta tiyachkaqta huk sirvienta qawarisanmi nirqa:

—Kay runaqa Jesuspa puriqmasinmi —nispa.

⁵⁷ Chaymi Pedroñataq negakuspa nirqa:

—Manam reqsinichu —nispa.

⁵⁸ Tumpa unayneqmantam hukpas rikuruspan nirqa:

—Qampas paykunamanta kaqmi kanki —nispa.

Hinaptinmi Pedroñataq nirqa:

—Manam ñoqachu kani tayta —nispa.

⁵⁹ Huk horamanta hinañataqmi hukpas uyanpi niykurqa:

—Cheqaptapunim kay runapas Jesuswan karqa, paypas Galilea lawmanta kaqmi —nispa.

⁶⁰ Chaymi Pedroñataq nirqa:

—Imatachá rimakunkipas tayta —nispa.

Chaynata rimachkaptinraqmi gallo waqaramurqa. ⁶¹ Jesus muyuriykuspa Pedrotta qawariykuptinmi Pedro yuyarirurqa Señorpa nisqanta, paymi nirqa: “Kunanpunim manaraqpas gallo waqaramuchkaptin reqsiwasqaykita kimsa kutikama negakunki” nispa. ⁶² Chaymi hawaman lloqsiruspan aminankama waqakurqa.

Jesusta burlakusqankumanta*(Mt 26:67-68. Mr 14:65)*

⁶³ Jesusta cuidaq runakunam paymanta burlakurqaku hinaspa waqtarqaku.

⁶⁴ Ñawin watasqata uyanpi takaspankum nirqaku:

—Musyakuy ¿pitaq maqasuchkanki? —nispa.

⁶⁵ Tukuyta nispankum insultarqaku.

Jesus juzgasqa kasqanmanta*(Mt 26:59-66. Mr 14:55-64. Jn 18:19-24)*

⁶⁶ Punchawña karuptinmi judiokunapa kamachiqninkunawan *sacerdotekunapa jefenkuna hinaspa Diospa leynin yachachiqkuna huñunakuruspanku Jesusta pusarqaku *corteman. Chaypim payta tapurqaku:

⁶⁷ —Niwayku ¿qamchu kanki Cristo? —nispa.

Chaymi Jesusñataq nirqa:

—“Arí” niptiyqa manam creewaqchikchu. ⁶⁸ Qamkunata tapuptyyqa manam contestawankichikchu. ⁶⁹ Aswanqa, Diosmanta Hamuq Runam kunanmantapuni tukuy atiyiniyoq Diospa *alleqninpi tiyaykusaq.

⁷⁰ Chaymi llapallanku nirqaku:

—Chaynaqa ¿Diospa Churinchu kanki? —nispa.

Hinaptinmi Jesusñataq nirqa:

—Arí ñoqam kani qamkunapa nisqaykichikpi hina —nispa.

⁷¹Chaymi paykunañataq nirqaku:

—Kayqaya kikinpuni rimarun ñimapañataq testigotaqa munanchik? —nispa.

Pilatopa qayllanman Jesusta pusaşqankumanta

(Mt 27:1-2, 11-14. Mr 15:1-5. Jn 18:28-38)

23 ¹Llapallankum Jesusta Pilatoman pasachirqaku. ²Paykunam Jesusta acusaspam nirqaku:

—Kay runaqa nacionniykupi runakunatam umachachkan *impuestota Rey Cesarman amaña paganaykupaş. Payqa hapikuchkan Cristo otaş Rey kasqanpaşmi —nispa.

³Chaymi Pilato tapurqa:

—¿Qamchu kanki judiokunapa reynin? —nispa.

Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Arí, qampa nisşaykiman hinam —nispa.

⁴Hinaptinmi *sacerdotekunapa jefenkunatawan runakunata Pilato nirqa:

—Paypiqa manam imatapas tarinichu sentencianaypaş hinaqa —nispa.

⁵Paykunañataşmi qaparirqaku:

—Chay runaqa Galilea lawpipas chaynataş Judea lawpipas kayman chayamunankamaraqşmi runakunata yachachichkan gobiernopa contranpi —nispa.

Rey Herodespa qayllanman Jesusta pusaşqankumanta

⁶Galileamanta rimasşankuta uyarişpanmi Pilato tapurqa cheşapşus Jesusqa Galileamanta kasşanta. ⁷Herodespa gobiernasşanmanta kasşanta yacharuşpanñataşmi Herodesman pusaşirqa. Payqa Galilea lawpi gobiernaş kachkaspanpas chay punchawkunapiqa Jerusalemim kachkarqa. ⁸Herodesmi Jesusta rikuykuspan anchallataña kusikurqa. Paymanta uyarişpanmi unayña munaşqa ima milagro rurasşanpas qawaykuyta. ⁹Achka kutita tapupayaptinpas Jesusqa manam imatapas rimarirşachu. ¹⁰Chaypitaşmi kachkarqa *sacerdotekunapa jefenkunawan Diospa leynin yachachişkunapas, paykunam Jesusta uyanpipuni acusachkarşaku. ¹¹Herodesmi soldadonkunapiwan Jesusta despreciaşqa, burlakusşam suma-sumaş şachawan şuraykachaşpa Pilatoman kutirichirqa. ¹²Herodeswan Pilato cheşqinakusşqa kachkaspankupas chay punchawşim amistaşurşaku.

Jesusta wañunanpaş sentenciasşankumanta

(Mt 27:15-26. Mr 15:6-15. Jn 18:39-19:16)

¹³Pilatom huñurachimurqa *sacerdotekunapa jefenkunata, judiokunapa kamaşiqninkunata hinaspa waşin runakunata, ¹⁴paykunatam nirqa:

—Kay runatam puşamuwarşankichik: “Runakunatam hoşarin gobiernopa contranpi” nisşaykichik. Aswanqa şayllaykichikpi tapuşpaymi acusaşşaykichikman hinaqa ima faltantapas mana tarinichu. ¹⁵Mana huchaşoş kasşanta yachasşanmi Herodespas kutiraşimuwan. Qawaşşaykichikpi hinapas manam imatapas ruraşşachu wañunanpaş hinaqa. ¹⁶Azotechişpaymi kachaşkusaş —nispa.

(¹⁷*Pascua Fiestapim watan-watan Pilato huk preşota kacharinan karqa.)

¹⁸Aswanqa llapallankum qaparirşaku:

—Chay Jesusta wañuchişpayki Barrabasta kachaşkapuşwayku —nispa.

¹⁹Chay Barrabasmı gobiernopa contranpi runakunata hatariraşişanmanta hinaspa runa wañuchişşanmanta carşelpi kachkarqa. ²⁰Jesusta kachaşkuyta munasşanmi paykunata Pilato rimapaşarqa. ²¹Chaymi paykunañataş aştawanraş qaparirşaku:

—iChakataruy! iChakataruy! —nispa.

²²Hinaptinmi Pilatoñataq kaywanqa kimsa kutitaña nirqa:

—¿Ima mana allintañataq payqa rurarurqa? Wañunanpaq hinaqa manam ima faltantapas tarinichu. Azoterachispaymi kachaykusaq —nispa.

²³Chakatananpaq mañaspankum astawanraq qaparirqaku. Chaynapimá runakunapa mañakusqanman hina rurarqa. ²⁴Jesustamá wañunanpaq Pilato sentenciaykurqa. ²⁵Runakunapa mañakusqanku Barrabastam ichaqa kachaykachirqa. Paymá gobiernopa contranpi runakunata hatarichispan runatapas wañurachirqa. Jesustam ichaqa runakunaman entregaykurqa munasqankuta ruranankupaq.

Jesusta chakatasqankumanta

(Mt 27:32-44. Mr 15:21-32. Jn 19:17-27)

²⁶Chakatanankupaq Jesusta pusaspankum chakramanta kutichkaptin Cirene llaqtayoyq Simonta hapirurqaku, paymanña cruzninta hombrochiptinkum Jesuspa qepanta rirqa.

²⁷Paypa qepantam rirqa achkallaña runakuna, warmikunapas achkallañam rirqaku Jesusmanta qaparillawanña waqastin. ²⁸Paykunata qawarispanmi Jesus nirqa:

—Jerusalen llaqtayoyq warmikuna, amayá ñoqamantaqa waqaychikchu, waqaspaqa-waqaychik kikikichikmantawan wawaykichikkunamantayá. ²⁹Hamuq punchawkunapim ninqaku: “iMayna kuisqam mana wachakuqkunaqa hinaspa mana wawa ñuñuq señorakunaqa!” nispa. ³⁰Runakunam orqokunata ninqaku: “Tuñiykamuy” nispa, moqokunatañataqmi ninqaku: “Pakaykuwayku” nispa.

³¹Kawsaq sachata kaynata ruraspankuqa çimananqakuraq chakisqa sachataqa?

³²Pusarqakutaqmi mana allin ruraq iskay runakunatapas Jesuswan kuskata wañuchinankupaq. ³³Uma tullu sutiyoq moqoman chayaruspankum chakatarqaku Jesusta, chakatarqakutaqmi mana allin ruraq iskaynin runakunatapas, huknintam chakatarqaku *alleq lawninpi, huknintañataqmi chakatarqaku *ichoq lawninpi. (³⁴Chakatachkaptinkum Jesus nirqa:

—Taytáy, pampachaykuy, manam yachankuchu imam rurasqankuta —nispa.)

Soldadokunañataqmi Jesuspa pachanta sortearqaku mayqanmanpas tuparunanpaq. ³⁵Llapa runakunapas sayaykuspam qawachkarqaku imam pasakusqanta, judiokunapa kamachiqninkunapas burlakuspam nirqaku:

—Wakin runakunatam librarqa, chaynaqa kikinyá librakuchun Diospa akllassan cheqap Cristo kaspanqa —nispa.

³⁶Soldadokunapas asuykuspankum vinagreta mallichispanku burlakurqaku:

³⁷—Judiokunapa reynin kaspaykiqa, kikiñaykiyá librakuy —nispanku.

³⁸Cruzninpa umanpim qellqasqa karqa: “KAYMI JUDIOKUNAPA REYNIN” niq.

³⁹Chaypi warkusqa mana allin ruraq runapas Jesustam kamirqa:

—Cristo kaspaykiqa librakuspaya ñoqaykutapas librawayku —nispa.

⁴⁰Hukninñataqmi chay kamiq runata qaqcharqa:

—¿Qampas wañunaykipaq sentenciasqa kachkaspaykichum Diosta mana manchakunki? ⁴¹Mana allin rurasqanchikmantam ñoqanchikqa kaypi ñakarichkanchik, paymi ichaqa ñakarichkan mana imamanta.

⁴²Chaynata niruspanmi Jesusta niykurqa:

—Jesus, munaychakusqaykiman chayamuspaykiqa yuyarillawankimá —nispa.

⁴³Chaymi Jesusñataq nirqa:

—Cheqaptam niki, kunanpunim ñoqawan kanki *paraisopi —nispa.

Jesumi wañukun

(Mt 27:45-56. Mr 15:33-41. Jn 19:28-30)

⁴⁴Kay pacham tutayarurqa yaqa chawpi punchawmanta las treskama. ⁴⁵Inti tutayaru-
ruptinmi templopi santuario rakiq rakta telapas llikikururqa. ⁴⁶Jesusñataqmi qaparirqa:
—Taytáy, espírituytam qomuyki —nispá.

Chaynata niruspanmi wañukurqa.

⁴⁷Soldadokunapa capitanninmi chay pasasqankunata qawaspan Diosta alabarqa:
—Cheqaptapunim kay runaqa mana huchayoq kasqa —nispá.

⁴⁸Pasasqanta qawanapaq lliw huñunakuqkunam chayta qawaspanku qas-
gonkuta takakustin asurikurqaku. ⁴⁹Jesusa reqsinakusqankunañataqmi Galilea
lawmanta riq warmikunapiwan karullamanta qawachkarqaku.

Jesusta pampaykusqankumanta

(Mt 27:57-61. Mr 15:42-47. Jn 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹Karqam judiokunapa cortenpi consejero Josey sutiyoq allin justo runa.
Payqa karqa Judea lawpi kaq Arimatea llaqtayoqmi. Payqa manam hukllachu karqa
*cortepi tanteasqankuwanpas nitaq rurasqankuwanpas, paypas Diospa munaycha-
kusqantam suyachkarqa. ⁵²Paymi rirqa Pilatoman Jesupa cuerponta mañaq.

⁵³Cruzmanda uraykachispanmi fino sabanaswan wankuykurqa hinaspam
pipapas manaraq pampakusqan qaqapi toqosqa sepulturaman churaykurqa.

⁵⁴Chaykunaqa sucedekurqa *samana punchawpaq preparakunanku punchawpim
otaq samana punchawpaq tumpallaña faltachkaptinmi.

⁵⁵Galilea lawmanta Jesuswan riq warmikunapas sepulturantaqa rikurqakum,
rikurqakutaqmi imaynam cuerpon churasqankutapas. ⁵⁶Wasinkuman kutiruspan-
kuñataqmi olorkunatawan miski asnaq hampita prepararqaku hinaspam leyman
hina *samana punchawpi samarqaku.

Jesupa kawsarimusqanmanta

(Mt 28:1-10. Mr 16:1-8. Jn 20:1-10)

24 ¹Chay warmikunam domingo tutapayta miski asnaq preparasqanku olor-
kunata aparikuspa sepulturaman rirqaku. ²Sepultura punkupi rumitam
tarirurqaku asurichisqataña ³chaymi yaykuspanku Señor Jesupa cuerpontaqa
manaña tarirqakuchu. ⁴Mana ima ruraytapas atichkaptinkum kancharichkaq
pachayoq iskay runakuna paykunaman rikuriykurqa. ⁵Mancharikuymanta pam-
pakama kumukuykuptinkum chay runakuna nirqa:

—¿Imanasqataq kawsakuqtaqa wañusqakuna ukupi maskachkankichik?

⁶Payqa manam kaypiñachu kachkan, aswanqa kawsarirunmi. Yuyariychikyá,
Galilea lawpi kachkaspanraqmi nisurqankichik: ⁷“Diosmanta Hamuq Runataqa
huchaspa runakunamanmi qoykuwanqaku chakatawanankupaq, ichaqa kimsa
punchawmantam kawsarimusaq” nispá.

⁸Hinaptinmi chayraq yuyarirurqaku Jesupa chayna nisqanta. ⁹Sepulturamanta kutirus-
pankuñataqmi willarqaku chunka hukniyoq *apostolkunamanwan wakinkunaman tukuy
chaykuna pasakusqanmanta. ¹⁰Apostolkunaman willaqkunam karqa Magdala llaqtayoq
Maria, Juana, Jacobopa maman Maria hinaspá wakin warmikuna. ¹¹Chayta uyariqninku-
nam cuentopaq hapispanku mana creerqakuchu chay warmikunapa willakusqanta.

¹²Pedrom ichaqa sepulturaman kallparqa, kumuykuspan sepulturata qawaykuptinmi sabanasllaña chaypiqa kachkasqa. Chaynata qawaykuspanmi admirasqallaña kutirirqa.

Emaus llaqtaman riqkunaman Jesuspa rikuriyqusqanmanta

(Mr 16:12-13)

¹³Jerusalenmanta iskay legua masninpi tarikuq Emaus llaqtachamanmi chay domingo punchawpi richkarqaku Jesuspa iskay puriqmasinkuna. ¹⁴Tukuy ima sucedekusqanmanta parlastinmi richkarqaku. ¹⁵Rimaspas hinaspa tapunakuspa rimachkaptinkum paykunaman Jesus asuykuspan paykunawan rirqa. ¹⁶Aswanqa manam pay kasqanta reqsirqakuchu telawan hina ñawinku harkachisqa kasqanrayku.

¹⁷Jesusmi paykunata tapuykurqa:

—¿Imamantataq puristin tapunakuchkankichik? —nispa.

Chaymi llakisqallaña sayaykurqaku. ¹⁸Hinaptinmi Cleofas sutiyoq runa payta nirqa:

—Jerusalenpi llapallan runakunam yachanku kay punchawkunapi tukuy ima sucedekusqantaqa ¿hinaptinchum chaypi *yachachkaspaykipas qamlla chaytaqa mana yachanki? —nispa.

¹⁹Chaymi Jesusñataq nirqa:

—¿Imataq pasakurqa? —nispa.

Hinaptinmi paykunañataq nirqaku:

—Rimachkanikuqa Nazaret llaqtayoq Diosmanta willakuq Jesusmantam. Payqariki Diospa qayllanpipas chaynataq runakunapa qayllanpipas atiywanmi milagrokunata ruraraq chaynataq yachachirqapas. ²⁰Ichaqa *sacerdotekunapa jefenkunam, kamachikuqkunapiwan wañunanpaq sentenciarurqaku hinaspa chakatarurqaku. ²¹“Payqa Israel naciontachiki libranqa” nispaykum ñoqaykuqa suyachkarqaniku. Kunanwanqa kimsa punchawñam chaykunapa sucedekusqanqa. ²²Aswanqa admirasqataqmi kachkaniku. Ñoqaykuwan kaq warmikunam sepulturaman rirqaku. ²³Paykuna kutiramuspankum willawarqaku Jesuspa cuerponataq manaña tarimusqankumanta, paykunamansi angelkuna rikuriyquspa nisqa: “Jesusqa kawsachkanmi” nispa.

²⁴Hinaptinmi ñoqaykuwan kaqkunamanta wakinkuna sepulturaman rispanku warmikunapa nisqanta hinalla tariyakmurqaku, Jesuspa cuerponpas manas chaypiñachu.

²⁵Chaymi Jesus paykunata nirqa:

—Mana yuyayniyoq runakuna, qamkunaqa Diosmanta willakuqkunapa tukuy ima nisqankutapas sasallaña creeqmi kankichik. ²⁶¿Hanaq pachaman kutinapaqqa manachum Cristoqa chaykunata ñakarinan karqa? —nispa.

²⁷Moisespa qellqasqan librokunamanta qallarispam Diosmanta willakuqkunapa libronkunapi tukunankama kikinmanta rimaqta entiendechirqa.

²⁸Emaus llaqtachaman chayaruptinkum karutaraq richkaq hina ñanman churakuykuptin ²⁹paykunañataq harkarqaku:

—Tardeñam, ñoqaykuwan kuskayá kaypi samakuy, tutaykamuchkanñam —nispa.

Jesusmi paykunawan samanapaq yaykuykurqa. ³⁰Mesaman tiyaykuptinkuña-taqmi tantata hapiykuspan graciasta qorqa. Pakiykuspanñataqmi paykunaman qoykarirqa. ³¹Hinaptinmi chay ratollapi ñawinku mosoqmanta kicharikuruptin payqa Jesus kasqanta reqsirurqaku. Payñataqmi chinkarurqa qawachkaptinku.

³²Paykunañataqmi admirasqallaña ninakurqa:

—¿Manachum sonqonchik ruparirqa ñanpi parlapayawaptinchik hinaspa Bi-bliamantapas entiendechiwaptinchik? —nispa.

³³Chay ratollapim Jerusalem llaqtaman kutirirqaku, chaypim tariykurqaku huñunasqata chunka hukniyoq discipulokunata compañaqninkunatawan. ³⁴Paykunam ninakuchkasqa:

—Cheqaptapunim Señorqa kawsarirusqa. Pedromanpas rikuriykunñam —nispa.

³⁵Hinaptinmi Emaus llaqtamanta kutiqkunapas willakurqaku imam ñanpi pasakuqmanta hinaspa mesapi tantata pakiptin reqsirusqankumanta.

Discipulonkunaman Jesuspa rikuriyqusqanmanta

(Mt 28:16-20. Mr 16:14-18. Jn 20:19-23)

³⁶Chaykunamanta rimachkaptinkuraqmi chawpinkupi Jesus rikuriykuspan nirqa:

—Hawkalla kaychik —nispa.

³⁷Hinaptinmi paykunañataq qonqaymanta mancharikururqaku alma kasqanta piensaspanku.

³⁸Chaymi Jesusñataq nirqa:

—¿Imanasqataq mancharisqallaña kachkankichik? ¿Imanasqataq ñoqa kasqaymanta iskayrayachkankichik? ³⁹Qawaychik makiykunatawan chakiykunata. Munaspaykichikqa llachpaykuwaychik ñoqapuni kasqayta yachanaykichikpaq. Almaqa mana cuerpoyoqmi, mana tulluyoqmi, ñoqam ichaqa cuerpoyoq kachkani.

⁴⁰Chaynata nispanmi clavospa yaykusqan makinkunatawan chakinkunata paykunaman qawaykachirqa. ⁴¹Kusikuymantawan admirakuymanta manaraq creeptinkum Jesus tapuykurqa:

—¿Imallaykichikpas kachkanchu kaypi mikuykunaypaq? —nispa.

⁴²Hinaptinmi kankasqa challwapa partenta qoykuptinku ⁴³paykunapa qayllanpi mikuykurqa.

⁴⁴Paykunatam nirqa:

—Kaykunaqa sucedekun Moisespa qellqasqankuna, Diosmanta willakuqkunapa qellqasqankuna hinaspa Salmos libropi qellqasqa kaqkuna cumplikunanpaqmi. Chaytaqa qamkunawan kachkaspayraqmi willarqaykichik.

⁴⁵Yuyayninkuta kichaykuptinmi chayraq entiendeykurqaku Bibliapa nisqanta.

⁴⁶Chaymi paykunata Jesus nirqa:

—Qellqasqaman hinamá ñoqa Cristoqa ñakarispas hinaspa wañuspa kimsa punchawninman kawsarimunay qarqa ⁴⁷chaynapi Jerusalem pipas hinaspa tukuy nacionkunapipas willakuptinku runakuna wanakuspa huchankumanta pampachasqa kanankupaq. ⁴⁸Chaynaqa, kaykunamantaqa qamkunam testigo kankichik. ⁴⁹Qamkunamanmi kachamusaq Taytapa prometesqan Chuya Espirituta. Kay Jerusalem llaqtapim suyaykunkichik hanaq pachamanta hamuqpa atiyin chaskinaykichikkama.

Hanaq pachaman Jesuspa ripukusqanmanta

(Mr 16:19-20)

⁵⁰Chaynata rimaruspanmi Betaniaman paykunata pusarqa. Chaypim makin-kunata hoqariykuspan paykunata bendecirqa. ⁵¹Hinaspam altoman hoqarikuspa paykunamanta chinkarurqa hanaq pachaman apasqa kaspan. ⁵²Paykunañataqmi adoraspanku sinchi kuisqallaña Jerusalemman kutirirqaku. ⁵³Tukuy tiempom templopi kaspanku Diosta alabaqku.